

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

**ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ: ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: «ΝΟΜΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ»
ΔΗΜΟΣΙΟ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ**

**ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑΣ
ΔΗΜΗΤΡΟΥΛΗ ΟΛΓΑΣ (ΑΜ 7116Μ074)**

**ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ:
ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΑΤΟΥ – ΣΚΑΛΤΣΑ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ
ΧΡΙΣΤΙΝΑ – ΜΑΡΙΑ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ**

**ΘΕΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:
«ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΝΤΑΛΜΑ ΣΥΛΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ
ΚΩΔΙΚΑ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ»**

ΑΘΗΝΑ, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2017

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	I
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΝΤΑΛΜΑ ΣΥΛΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΚΩΔΙΚΑ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.....	1
<i>ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ .....</i>	<i>1</i>
<i>ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....</i>	<i>3</i>
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ.....</i>	<i>5</i>
<i>ΜΕΡΟΣ Α'.....</i>	<i>5</i>
<i>ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΝΤΑΛΜΑ ΣΥΛΛΗΨΗΣ (ΕΕΣ).....</i>	<i>5</i>
<i>1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ.....</i>	<i>5</i>
<i>2. Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΜΟΙΒΑΙΑΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ .....</i>	<i>7</i>
<i>3. Η ΑΠΟΦΑΣΗ – ΠΛΑΙΣΙΟ 2002/584/ΔΕΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 13ΗΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 2002 ΚΑΙ Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΝΤΑΛΜΑΤΟΣ ΣΥΛΛΗΨΗΣ.....</i>	<i>9</i>
<i>3α. Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΕΕ ΓΙΑ ΤΟ ΚΥΡΟΣ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ – ΠΛΑΙΣΙΟ .....</i>	<i>10</i>
<i>4. ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΝΤΑΛΜΑ ΣΥΛΛΗΨΗΣ.....</i>	<i>11</i>
<i>ΜΕΡΟΣ Β'.....</i>	<i>13</i>
<i>Η ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ – ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΝΟΜΗ ΤΑΞΗ13</i>	
<i>1. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΝΤΑΛΜΑΤΟΣ ΣΥΛΛΗΨΗΣ .....</i>	<i>15</i>
<i>2. Η ΑΡΜΟΔΙΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΝΤΑΛΜΑΤΟΣ ΣΥΛΛΗΨΗΣ.....</i>	<i>16</i>
<i>3. Η ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΕΝΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΝΤΑΛΜΑΤΟΣ ΣΥΛΛΗΨΗΣ.....</i>	<i>17</i>
<i>3α. ΛΟΓΟΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΝΤΑΛΜΑΤΟΣ ΣΥΛΛΗΨΗΣ.....</i>	<i>19</i>
<i>3β. ΛΟΓΟΙ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗΣ / ΔΥΝΗΤΙΚΗΣ ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΝΤΑΛΜΑΤΟΣ ΣΥΛΛΗΨΗΣ.....</i>	<i>25</i>
<i>4. ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΝΤΑΛΜΑΤΟΣ ΣΥΛΛΗΨΗΣ ΚΑΤΑ ΗΜΕΔΑΠΟΥ.....</i>	<i>28</i>
<i>5. ΣΥΛΛΗΨΗ ΕΚΖΗΤΟΥΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΑΥΤΟΥ.....</i>	<i>30</i>
<i>6α. ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΕΑΝ ΕΚΚΡΕΜΟΥΝ 2 Ή ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΕΝΤΑΛΜΑΤΑ ΣΥΛΛΗΨΗΣ.....</i>	<i>37</i>
<i>6β. ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΚΤΙΣΗΣ ΠΟΙΝΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΥΠΟ ΠΟΙΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΑΥΤΟ. ....</i>	<i>37</i>
<i>7. ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΤΑ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΝΤΑΛΜΑΤΟΣ ΣΥΛΛΗΨΗΣ.....</i>	<i>40</i>

ΜΕΡΟΣ Γ΄	44
ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΕΓΓΡΑΦΩΝ	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ	50
Η ΕΚΔΟΣΗ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (Κ.Π.Δ.)	50
1. ΓΕΝΙΚΑ	50
2. ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ – ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	52
3. ΠΟΤΕ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ ΚΑΙ ΠΟΤΕ ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ Η ΕΚΔΟΣΗ ΑΛΛΟΔΑΠΟΥ.....	57
4. ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΕΑΝ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΚΡΑΤΗ ΖΗΤΟΥΝ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ	63
5. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ.....	64
6. ΑΝΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΖΗΤΕΙΤΑΙ Η ΕΚΔΟΣΗ	67
7. Η ΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ.....	69
8. ΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ ΟΤΑΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΑΜΦΙΒΟΛΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΚΔΟΣΗΣ.....	71
9. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ.....	73
10. ΠΟΤΕ ΔΙΑΤΑΣΣΕΤΑΙ Η ΕΚΔΟΣΗ.....	80
11. ΑΙΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΓΙΑ ΕΚΔΟΣΗ	82
12. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	82
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ	84
ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΕΥΡΑΠΑΪΚΟΥ ΕΝΤΑΛΜΑΤΟΣ ΣΥΛΛΗΨΗΣ & ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ Κ.Π.Δ.	84
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	88
ΠΗΓΕΣ	89
ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ	89
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	90
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ	91
ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ	92

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΝΤΑΛΜΑ ΣΥΛΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΚΩΔΙΚΑ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΚ	Αστικός Κώδικας
ΑΠ	Άρειος Πάγος
αρ.	άρθρο
αριθμ.	αριθμός
Βλ.	Βλέπε
ΓνωμΕισΑΠ	Γνωμοδότηση Εισαγγελέα Αρείου Πάγου
εδ.	εδάφιο
ΔΕΕ	Δικαστήριο Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΕΔΔΑ	Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΣ	Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης
ΕλλΔ/νη	Ελληνική Δικαιοσύνη (περιοδικό)
επ.	επόμενα
ΕΣΔΑ	Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου
ΕΣΕ	Ευρωπαϊκή Σύμβαση Έκδοσης
ΕφΑθ	Εφετείο Αθηνών
ΕφΛαρ	Εφετείο Λάρισας
ΕφημΔΔ	Εφημερίδα Διοικητικού Δικαίου
κλπ.	και λοιπά
ΚNoB	Κώδικας Νομικού Βήματος
ΚΠΑ	Κώδικας Ποινικής Δικονομίας
Ν.	Νόμος
Ν.δ.	Νομοθετικό διάταγμα

NoB	Νομικό Βήμα (περιοδικό)
Ολ	Ολομέλεια
ΟΛΑΠ	Ολομέλεια του Αρείου Πάγου
ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
παρ.	παράγραφος
περ.	περίπτωση
ΠΚ	Ποινικός Κώδικας
ΠοινΔικ	Ποινική Δικαιοσύνη (περιοδικό)
ΠοινΛογ	Ποινικός Λόγος (περιοδικό)
ΠοινΧρ	Ποινικά Χρονικά (περιοδικό)
Πτωχ.Κ.	Πτωχευτικός Κώδικας
π.χ.	παραδείγματος χάριν
ΣΕΕ	Σύμβαση Ευρωπαϊκής Ένωσης
σελ.	σελίδα
στοιχ.	στοιχείο
ΣυμβΑΠ	Συμβούλιο Αρείου Πάγου
ΣυμβΕφΑθ	Συμβούλιο Εφετών Αθηνών
ΣυμβΕφΑιγ	Συμβούλιο Εφετών Αιγαίου
Σ.	Σύνταγμα
ΣΔΕΕ	Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΣΠΚ	Στρατιωτικός Ποινικός Κώδικας
ΣτΕ	Συμβούλιο της Επικρατείας
στοιχ.	στοιχείο
σχετ.	σχετικά
υποσ.	υποσημείωση
ΧΘΔΕΕ	Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η έξαρση του φαινομένου της τρομοκρατίας και της διασυνοριακής εγκληματικότητας υποχρέωσαν την Ε.Ε. στη λήψη μέτρων για την καταπολέμησή τους. Αναμφισβήτητα, το πιο σημαντικό εργαλείο στο νομικό οπλοστάσιο της Ε.Ε. είναι το Ε.Ε.Σ., το οποίο υιοθετήθηκε με την απόφαση πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ στις 13 Ιουνίου 2002 και αποτέλεσε το σημαντικότερο παράδειγμα εντατικοποίησης της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, στο πλαίσιο συγκρότησης ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης εντός της Ε.Ε.¹ Με αυτό επήλθαν εκ βαθέων αλλαγές στη μέχρι τότε διαδικασία της δικαστικής συνεργασίας των κρατών - μελών, ουσιαστικά καταργήθηκε ο θεσμός της έκδοσης εγκληματιών και εισήχθη με το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης μια διαδικασία παράδοσης μεταξύ των αρμόδιων δικαστικών αρχών, που στηρίζεται στην αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των δικαστικών αρχών των κρατών - μελών και της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων.

Επιπλέον, με σκοπό να καταστεί η δικαστική συνεργασία των κρατών μελών πιο προσιτή, αποτελεσματική και γρήγορη καταργήθηκαν ή τροποποιήθηκαν κάποιες βασικές αρχές του ποινικού δικαίου. Όπως ήταν αναμενόμενο, οι αλλαγές προκάλεσαν αντιδράσεις, κυρίως από το χώρο του ποινικού δικαίου. Το ποινικό δίκαιο άλλωστε είναι το κατεξοχήν εθνικό δίκαιο και η ποινική εξουσία είναι αναπόσπαστο κομμάτι της κρατικής εξουσίας.

Στην παρούσα εργασία, η οποία αποτελείται από τρία κεφάλαια, θα γίνει μια προσπάθεια καταγραφής της πορείας από τη γέννηση του Ε.Ε.Σ. μέχρι σήμερα στο πρώτο κεφάλαιο αυτής με μια συνοπτική αναφορά στην εξέλιξη της συνεργασίας των κρατών μελών στις ποινικές υποθέσεις, στην απόφαση – πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ και στο Ν. 3251/2004, όπως ισχύει σήμερα, με τον οποίο ενσωματώθηκε η ως άνω απόφαση – πλαίσιο στην ελληνική έννομη τάξη, καθώς και στα ζητήματα που απασχόλησαν τα εθνικά δικαστήρια κατά την εφαρμογή του νόμου αυτού.

Στο δεύτερο κεφάλαιο θα γίνει μια αναφορά στα άρθρα 436 έως 461 του Κ.Π.Δ., με μια ερμηνευτική προσέγγιση αυτών, τα οποία επιτρέπουν τη σύλληψη του βασικού

¹Μουζάκης Διονύσιος, «Πρακτικά προβλήματα από την εφαρμογή του Ν. 3251/2004 για το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης», ΠοινΔικ 1/2012, σελ. 57.

υποκειμένου της ποινικής δίκης ως μέτρο δικονομικού καταναγκασμού με ειδικότερη έμφαση σε όλες τις επιμέρους προϋποθέσεις, τυπικές και ουσιαστικές, που νομιμοποιούν την εντολή της επιβολής του μέτρου αυτού από τον ανακριτή, αλλά και με τις παρεχόμενες στον διωκόμενο με ένταλμα σύλληψης δυνατότητες δικονομικής αντίδρασης.

Τέλος, στο τρίτο και τελευταίο κεφάλαιο, θα γίνει μια προσπάθεια σύγκρισης μεταξύ του Ε.Ε.Σ. και των εθνικών μας διατάξεων περί έκδοσης αλλοδαπού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΝΤΑΛΜΑ ΣΥΛΛΗΨΗΣ (ΕΕΣ)

1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Λαβωμένη η γηραιά ήπειρος από τις καταστρεπτικές συνέπειες του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, προσπάθησε να συσπειρώσει τον ευρωπαϊκό λαό και να δημιουργήσει μια ενωμένη Ευρώπη, όπου θα προάγονταν οι δημοκρατικές αρχές και θα διασφαλιζόνταν τα δικαιώματα των πολιτών.

Στις 18-04-1951 υπογράφηκε η Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (Ε.Κ.Α.Χ.) και λίγα χρόνια αργότερα στις 25-03-1957 δημιουργήθηκαν η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (Ε.Κ.Α.Ε.) και η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.). Τα κράτη - μέλη επικεντρώθηκαν αποκλειστικά σε οικονομικά θέματα, όπως ήταν η τελωνειακή ένωση, με σκοπό την υιοθέτηση ενός κοινού εξωτερικού δασμολογίου και δεν επικεντρώθηκαν καθόλου στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης, καθώς δεν υπήρχαν τα θεμέλια, για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο, αλλά και επειδή τα ζητήματα που άπτονταν της ποινικής δικαιοσύνης επιλύονταν μέσω κυβερνητικών συνεδριάσεων.

Το πρώτο σημαντικό βήμα για τη δημιουργία μίας θεσμοθετημένης συνεργασίας στο τομέα των ποινικών υποθέσεων έγινε με την υπογραφή της συμφωνίας του Σένγκεν το 1985, η οποία συμπληρώθηκε και εξειδικεύθηκε στις 19-06-1990, με την εκ νέου υπογραφή στο Σένγκεν της Σύμβασης Εφαρμογής της Συμφωνίας του Σένγκεν. Η Σύμβαση είχε ως στόχο την προοδευτική κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα, την καθιέρωση της ελεύθερης κυκλοφορίας για όλα τα πρόσωπα, υπηκόους των κρατών που υπέγραψαν τη Συμφωνία², καθώς και την αστυνομική και δικαστική συνεργασία μεταξύ των κρατών αυτών.

Με την πάροδο όμως των ετών αυξήθηκε η ανάγκη υιοθέτησης κοινών κανόνων, στόχων και πολιτικών, οι οποίοι δεν μπορούσαν να επιτευχθούν μόνο με την ενασχόληση και διευθέτηση των ζητημάτων, που αφορούσαν μόνο τομείς της οικονομίας και του εμπορίου, αλλά έπρεπε να ληφθούν κοινά μέτρα και στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης. Αυτό επιτεύχθηκε με την υπογραφή της Συνθήκης του Μάαστριχτ

---

² Μόνο πέντε κράτη την υπέγραψαν αρχικά, συγκεκριμένα η Γαλλία, το Λουξεμβούργο, η Γερμανία, το Βέλγιο και η Ολλανδία.

στις 7 Φεβρουαρίου του 1992 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Νοεμβρίου του 1993. Η Συνθήκη καθιέρωσε την Ευρωπαϊκή Ένωση και τους τρεις πυλώνες της: με τον πρώτο πυλώνα, την Κοινή Εσωτερική Αγορά και άνοιξε το δρόμο για την εξέλιξη της πολιτικής ένωσης της Κοινότητας, με το δεύτερο πυλώνα, που αφορά στην Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφαλείας (Κ.Ε.Π.Π.Α.), καθίσταται δυνατή η ανάπτυξη μιας κοινής ευρωπαϊκής αμυντικής πολιτικής, η οποία μπορεί να συμπεριλαμβάνει ανθρωπιστικό έργο, αποστολές διατήρησης της ειρήνης και καταπολέμησης κρίσεων και ο τρίτος πυλώνας αφορά στην Αστυνομική και Δικαστική Συνεργασία των κρατών - μελών σε ποινικά θέματα, όπως το εμπόριο όπλων και ναρκωτικών, την τρομοκρατία, το οργανωμένο έγκλημα, καθώς επίσης θέματα ασύλου και μετανάστευσης.

Με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ πραγματοποιήθηκε η Εσωτερική Αγορά, η οποία κατήργησε τα εσωτερικά σύνορα της Ε.Ε. και οδήγησε στην πραγμάτωση των τεσσάρων βασικών ελευθεριών: την ελεύθερη διακίνηση προσώπων, εμπορευμάτων, υπηρεσιών και κεφαλαίου. Σημαντική εξέλιξη ήταν και η υπογραφή της σύμβασης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Ευρωπόλ), με σκοπό την ενίσχυση του κλίματος ασφαλείας στον ευρωπαϊκό χώρο.

Το κλίμα αυτό ενισχύθηκε ακόμα περισσότερο με την υπογραφή της Συνθήκης του Άμστερνταμ στις 02-10-1997. Με αυτή την συνθήκη η Ένωση έβαλε στόχο την δημιουργία αρχών και ευθυνών στα πεδία της κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας, με την προσοχή της να επικεντρώνεται περισσότερο στην παρουσίαση των αξιών της Ένωσης στον έξω κόσμο, στο να διασφαλίζει τα συμφέροντα της Ένωσης και στο να μεταρρυθμίζει τις πράξεις της. Δημιουργήθηκε νέος πυλώνας, που έλαβε τον τίτλο «Αστυνομική και Δικαστική Συνεργασία σε Ποινικές Υποθέσεις» (Α.Δ.Σ.Π.Υ.) και οι στόχοι του είχαν πεδίο αναφοράς τον πολίτη της Ένωσης. Ειδικότερα μεταξύ άλλων, στόχος ήταν η στενότερη συνεργασία μεταξύ των αστυνομικών και δικαστικών αρχών σε ποινικές υποθέσεις και ως κατάλληλο μέσο επίτευξης θεωρήθηκε η προσέγγιση των κανόνων του ποινικού δικαίου στα κράτη μέλη. Στις 15/16 Οκτωβρίου 1999: Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο Τάμπερε της Φινλανδίας υιοθέτησε μια σειρά κατευθυντήριων γραμμών και στόχων πολιτικού χαρακτήρα για τη συνεργασία των κρατών - μελών της Ε.Ε. σε θέματα Δικαιοσύνης και Εσωτερικών υποθέσεων, με απώτερο στόχο τη δημιουργία ενός «χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης», στόχος που επιτελείται μέσω της έκδοσης αποφάσεων – πλαισίων. Η

απόφαση - πλαίσιο αποτελεί ένα πολιτικά και ουσιαστικά δεσμευτικό για τα κράτη - μέλη ευρωπαϊκό κείμενο, προϊόν διακρατικής - διακυβερνητικής συνεργασίας, που καθορίζει σταθερές παραμέτρους ποινικής τυποποίησης κάποιων εγκλημάτων. Αποτελούν εργαλεία του ενωσιακού δικαίου, δηλαδή της διακυβερνητικής συνεργασίας των κρατών - μελών στο πλαίσιο του τρίτου πυλώνα της Ε.Ε. Κάθε απόφαση - πλαίσιο προκαθορίζει συνήθως ένα σύντομο χρονικό διάστημα, εντός του οποίου τα κράτη - μέλη οφείλουν να συμμορφωθούν, εναρμονίζοντας την εθνική τους νομοθεσία με τις κατευθύνσεις της απόφασης - πλαισίου. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο Τάμπερε εστίασε περισσότερο σε θέματα, που αφορούσαν την οργανωμένη εγκληματικότητα και κυρίως το διασυνοριακό έγκλημα και στόχευσε σε λύσεις για την αποτελεσματικότερη καταπολέμησή τους, μέσω της εναρμόνισης των ποινικών θεσμών και κυρίως της δημιουργίας μηχανισμών συνεργασίας των ποινικών εννόμων τάξεων³.

Προκειμένου, να ενισχυθεί η καταπολέμηση των σοβαρών μορφών οργανωμένου εγκλήματος, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε την ίδρυση της Eurojust, ενός οργανισμού που συστάθηκε το 2002, αποτελούμενο από εισαγγελείς, δικαστές ή αξιωματικούς της αστυνομίας με ισοδύναμες αρμοδιότητες, με σκοπό την προώθηση και βελτίωση του συντονισμού των ερευνών και των διώξεων μεταξύ των αρμόδιων δικαστικών αρχών των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όταν αντιμετωπίζουν περιπτώσεις σοβαρών μορφών διασυνοριακού και οργανωμένου εγκλήματος.

Μετά τη δημιουργία της Eurojust, ακολούθησε η Απόφαση - Πλαίσιο για το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης, που έθεσε σε νέα βάση τη συνεργασία των κρατών μελών στο πεδίο της έκδοσης.

2. Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΜΟΙΒΑΙΑΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης⁴ αναδείχθηκε στο Συμβούλιο του Τάμπερε το 1999, ως ακρογωνιαίος λίθος για τη συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις.

³ Συμεωνίδης Δημήτρης, «Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης (Ν. 3251/2004) και έκδοση Ελλήνων πολιτών», *ΠοινΧρ. ΝΣΤ/2006*, σελ. 194.

⁴ Καϊάφα - Γκμπάντι Μαρία, «Κοινές Δικονομικές αρχές ως βάση μιας διακρατικής ποινικής καταστολής», *ΠοινΧρ. 2007*, σελ. 675επ.

Ήδη σήμερα στα πλαίσια της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης ορίζεται ρητώς ως θεμέλιο της δικαστικής συνεργασίας των κρατών - μελών και η Συνθήκη προβλέπει νομική βάση για την υιοθέτηση μέτρων, που στοχεύουν στην αναγνώριση όλων των τύπων δικαστικών αποφάσεων και διαταγών (άρθρο 82 παρ. 1α ΣΛΕΕ). Στο «Πρόγραμμα μέτρων για την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των ποινικών αποφάσεων» σημειώνεται, ότι η αμοιβαία αναγνώριση πρέπει να επιδιωχθεί σε όλα τα στάδια της ποινικής δίκης, πριν, κατά ή μετά τη λήψη της ποινικής απόφασης, από την προδικασία μέχρι και την εκτέλεση των αποφάσεων. Η εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης στις ποινικές υποθέσεις στην Ε.Ε. έχει οδηγήσει σε μία διαφορετική σύλληψη της έννοιας της εθνικής κυριαρχίας και της εδαφικότητας: καθώς συνδέεται με το θεμελιώδη στόχο της κατάργησης των συνόρων στην Ε.Ε., η νέα έννοια της εδαφικότητας θεωρεί την Ένωση ως έναν ενιαίο χώρο, όπου η διευκόλυνση της ελευθερίας της κυκλοφορίας είναι ο βασικότερος στόχος. Ωστόσο, στο χώρο του ποινικού δικαίου ο σκοπός αυτός δεν επιτεύχθηκε με την προσπάθεια δημιουργίας κοινών κανόνων, αλλά δόθηκε έμφαση στο εθνικό δίκαιο: Σύμφωνα με το καθιερούμενο σύστημα, οι εθνικές δικαστικές αποφάσεις και συνακόλουθα τα εθνικά νομικά συστήματα πρέπει να κυκλοφορούν ελεύθερα στην Ε.Ε.. Το στοιχείο αυτό προσδίδει στις αποφάσεις, που εκδίδονται μία διεθνικότητα και κατά συνέπεια εξωεδαφική ενέργεια.

Ωστόσο, με την απόφαση - πλαίσιο για τη θεσμοθέτηση του θεσμού του Ε.Ε.Σ. και την αποδοχή της έκδοσης, κάθε κράτος - μέλος που εκτελεί το ένταλμα, αναγνωρίζει την ποινική διαδικασία διαμέσου του κράτους έκδοσης του εντάλματος ως θεμέλιο της δίκης. Η αναγνώριση αυτή αποτελεί εκδήλωση της εμπιστοσύνης μεταξύ των, ώστε οι αποφάσεις που εκδίδονται να αναγνωρίζονται χωρίς να υποβάλλονται σε εξέταση⁵.

⁵Κεδίκογλου Φαίδων, «Ζητήματα έκδοσης και εκτέλεσης του Ε.Ε.Σ.», εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή 2014, σελ. 21-22.

3. Η ΑΠΟΦΑΣΗ – ΠΛΑΙΣΙΟ 2002/584/ΔΕΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 13ΗΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 2002 ΚΑΙ Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΝΤΑΛΜΑΤΟΣ ΣΥΛΛΗΨΗΣ

Μετά το τρομοκρατικό κτύπημα στη Νέα Υόρκη στις 11-09-2001, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα στις 19-9-2001 αποφάσισε αμέσως, να προτείνει τη δημιουργία μιας απόφασης - πλαισίου για το Ε.Ε.Σ. Έτσι, το Δεκέμβριο του 2001 (6/7-12-2001), μετά από πρόταση της Επιτροπής, η Ε.Ε., υιοθετώντας τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε⁶, κατέληξε σε πολιτική συμφωνία τον επόμενο χρόνο, εκδίδοντας δυο αποφάσεις - πλαίσιο ιστορικοβουλευτικά συνδεδεμένες μεταξύ τους και ειδικότερα την Απόφαση - Πλαίσιο για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την Απόφαση - Πλαίσιο της 13^{ης}-06-2002 για το Ε.Ε.Σ. και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών - μελών, η οποία αναμόρφωσε σε σημαντική έκταση τα κανονιστικά δεδομένα στο χώρο της έκδοσης. Κεντρικό χαρακτηριστικό της νέας νομοθεσίας για το ΕΕΣ είναι, ότι επιχειρείται η προώθηση της διακρατικής συνεργασίας στο χώρο της ποινικής καταστολής, με ταυτόχρονη κάμψη των παραδοσιακών εγγυήσεων που παρέχονταν μέχρι σήμερα στο πρόσωπο του εκζητούμενου⁷. Μάλιστα, πολλοί διαβλέπουν σ' αυτήν «την επανάσταση του δικαίου της έκδοσης» και ένα βασικό μοχλό προώθησης της δικαστικής συνεργασίας στην Ε.Ε., η οποία με τις σύγχρονες εξελίξεις της διακρατικής εγκληματικότητας γίνεται ολοένα και πιο επιβεβλημένη. Η απόφαση - πλαίσιο εισάγει ένα νέο απλουστευμένο και αποτελεσματικότερο σύστημα παράδοσης που βασίζεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, η οποία ερείδεται στην αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών - μελών ως προς το ότι οι αντίστοιχες εθνικές έννομες τάξεις είναι σε θέση να παρέχουν ισοδύναμη και αποτελεσματική προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, που αναγνωρίζονται σε ενωσιακό επίπεδο. Οι αρχές αυτές είναι υψίστης σημασίας για το ενωσιακό δίκαιο, καθώς συντελούν στη δημιουργία και διατήρηση ενός χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα⁸.

⁶ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 5, Κεδίκογλου Φαίδων, σελ. 5.

⁷ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 3, Συμεωνίδης Δημήτρης, σελ. 193.

⁸ Αναγνωσταράς Γιώργος, «Θεμελιώδη δικαιώματα και ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης: ο έμμεσος διάλογος του Δικαστηρίου της ΕΕ με το Γερμανικό Συνταγματικό Δικαστήριο», ΕφημΔΔ 5/2016, σελ. 572-573.

3α. Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΕΕ ΓΙΑ ΤΟ ΚΥΡΟΣ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ – ΠΛΑΙΣΙΟ

Η πρώτη φορά που το ΔΕΕ ήρθε αντιμέτωπο με το θέμα της νομιμότητας του ΕΕΣ ήταν το 2007, στην υπόθεση *Advocaten voor de Wereld VZW (C-303/05)*. Το Δικαστήριο διευκρίνισε, ότι νομική βάση της Απόφασης - Πλαισίου είναι το αρ. 31 της Συνθήκης για την Ε.Ε., το οποίο προωθεί τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις και το αρ. 34, το οποίο αναθέτει στο Συμβούλιο την υλοποίηση αυτής της συνεργασίας, με τα μέτρα που θεωρεί κατάλληλα. Κανένα από αυτά τα άρθρα δεν προτάσσει κάποιον τρόπο δέσμευσης ως προτιμότερο έναντι άλλου, με αποτέλεσμα η επιλογή του νομικού εργαλείου της απόφασης - πλαισίου έναντι της συνθήκης να κρίνεται νόμιμη. Το Δικαστήριο αποφάνθηκε, επίσης, περί της νομιμότητας του Ε.Ε.Σ. ως μη παραβιάζον την αρχή «ουδεμία ποινή άνευ νόμου», κρίνοντας ότι η απόφαση - πλαίσιο δεν έχει σκοπό την εναρμόνιση των ουσιαστικών κανόνων ποινικής δικαιοσύνης των κρατών μελών, αλλά μόνο τη διαδικασία παράδοσης. Έτσι, τα 32 σοβαρά εγκλήματα του αρ. 2 παρ. 2 -αν και δεν ορίζονται εντός της απόφασης- τιμωρούνται κατά τους νόμους που ισχύουν στο εκάστοτε κράτος μέλος.

Από τότε, το Δ.Ε.Ε. συνέχισε να υπερασπίζεται το Ε.Ε.Σ., ιδίως έναντι εθνικών (πολλές φορές συνταγματικών) δικαστηρίων, τα οποία ζητούσαν τη δυνατότητα άρνησης εκτέλεσης Ε.Ε.Σ., σε περίπτωση που τα δικαιώματα του καταζητούμενου ετίθεντο υπό αμφισβήτηση. Τομή, εντούτοις, δημιουργήθηκε το 2009, με την υιοθέτηση της Συνθήκης της Λισαβόνας, η οποία ανήγαγε το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ σε πρωτογενές δίκαιο, και τη συνακόλουθη υιοθέτηση έξι νομοθετημάτων για τη δίκαιη δίκη, πέντε από τα οποία είχαν άμεση σχέση και με το Ε.Ε.Σ. Το ΔΕΕ δεν μπορούσε να μείνει ανεπηρέαστο, και έτσι άρχισε να δίνει μια νέα διάσταση στα δικαιώματα, που θίγει το ΕΕΣ στη μετέπειτα νομολογία του. Χαρακτηριστική είναι η απόφαση *Aranyosi και Căldăraru (C-404/15 και C-659/15 PPU)*, όπου το Δικαστήριο τόνισε ότι, όταν υπάρχουν ανησυχίες πως στο κράτος έκδοσης του εντάλματος οι συνθήκες κράτησης είναι τέτοιες που παραβιάζουν το αρ. 3 ΕΣΔΑ (απαγόρευση των βασανιστηρίων), το κράτος εκτέλεσης του εντάλματος υποχρεούται να αναβάλει την παράδοση μέχρι να βελτιωθεί η κατάσταση⁹.

⁹<https://powerpolitics.eu/%CE%B5%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CF%8C-%CE%AD%CE%BD%CF%84%CE%B1%CE%BB%CE%BC%CE%B1-%CF%83%CF%8D%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CF%88%CE%B7%CF%82/>

4. ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΝΤΑΛΜΑ ΣΥΛΛΗΨΗΣ

Το Ε.Ε.Σ. βασίζεται στη «μαγική εφεύρεση» της αμοιβαίας εμπιστοσύνης των δικαστικών διαδικασιών. Πράγματι, μέσω ενός εντύπου, μια εθνική δικαστική πράξη οδηγεί στη σύλληψη και κράτηση ενός προσώπου σε άλλο κράτος - μέλος. Ο όρος «ευρωπαϊκό» είναι παρελκυστικός, καθώς το ένταλμα δεν εκδίδεται από κάποιο ευρωπαϊκό δικαστικό όργανο, αλλά από τη δικαστική αρχή ενός κράτους - μέλους. Ειδικότερα, κατά το σχετικό ορισμό (αρ. 1 παρ. 1 Απόφασης - Πλαισίου), το Ε.Ε.Σ. είναι δικαστική απόφαση κράτους μέλους της Ε.Ε. για τη σύλληψη ή παράδοση του εκζητουμένου προσώπου από ένα άλλο κράτος μέλος προς το σκοπό άσκησης ποινικής δίωξης εναντίον του ή εκτέλεσης μιας επιβληθείσας ποινής ή μέτρου ασφαλείας, που εκτελείται στη βάση της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των ποινικών αποφάσεων (αρ. 1 παρ. 2). Πρόκειται δηλ. για κρατική πράξη, που στρέφεται είτε κατά προσώπων που έχουν καταδικαστεί (σε ποινή ή μέτρο ασφαλείας), είτε κατά προσώπων τα οποία ήδη διώκονται ποινικώς ή ακόμα και προσώπων που δε διώκονται ακόμα. Πιο απλά: αφορά καταδίκους, κατηγορουμένους, αλλά και απλούς υπόπτους. Η εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των ποινικών αποφάσεων σημαίνει, ότι κάθε εθνική δικαστική αρχή θα πρέπει *ipso facto*, να αποδέχεται αιτήματα μιας δικαστικής αρχής ενός άλλου κράτους μέλους για την παράδοση ενός προσώπου, με ελάχιστες μάλιστα διατυπώσεις, όπως θα εξηγηθεί και στη συνέχεια. Η διαδικασία του Ε.Ε.Σ. περιλαμβάνει το αρχικό στάδιο σύλληψης του προσώπου, ακολουθεί η δικαστική εκτίμηση, ενώ πουθενά δεν παρεμβάλλεται, σε αντίθεση με την έκδοση, αρμοδιότητα πολιτικού προσώπου.

Το ένταλμα αναφέρεται εξίσου σε ημεδαπούς ή αλλοδαπούς και αφορά εγκληματικές πράξεις ορισμένης απαξίας (καταδίκες τουλάχιστον τεσσάρων μηνών ή δίωξη για έγκλημα με ποινή τουλάχιστον ένα έτος κατά το ανώτατο όριό της) (αρ. 2 παρ.1 της Απόφασης - Πλαισίου). Η παρ. 2 του αρ. 2 περιλαμβάνει μια λίστα 32 κατηγοριών εγκλημάτων, για τις οποίες, εάν τιμωρούνται στο κράτος έκδοσης με ποινή στερητική της ελευθερίας ή μέτρο ασφαλείας, το ανώτατο όριο των οποίων είναι τουλάχιστον τρία έτη, ο εκζητούμενος παραδίδεται χωρίς έλεγχο του διπλού αξιοποίνου. Η λίστα αυτή επικρίθηκε για τον εκτενή αριθμό εγκλημάτων που περιλαμβάνει, την αοριστία της, καθώς για την ενσωμάτωση εννοιών, όπως εμπορία κλεμμένων οχημάτων, ρατσισμός, ξενοφοβία, δολιοφθορά, που είναι ιδιαίτερα ευρείες. Για τα υπόλοιπα

εγκλήματα τα κράτη - μέλη μπορούν να εφαρμόζουν την αρχή αυτή (αρ. 2 παρ. 4). Το αρ. 3 ορίζει τους υποχρεωτικούς και το αρ. 4 τους δυνητικούς λόγους άρνησης εκτέλεσης του εντάλματος, ενώ το άρθρο 6 τις ειδικότερες προϋποθέσεις που μπορεί να ισχύουν σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Το αρ. 7 ορίζει τις αρμόδιες δικαστικές αρχές, ενώ το αρ. 8 οριοθετεί το ρόλο των κεντρικών αρχών. Μετά την περιγραφή του περιεχομένου και του τύπου του εντάλματος στο αρ. 9, ακολουθούν λεπτομερείς κανόνες της διαδικασίας που ακολουθεί, χρονικά όρια που πρέπει να τηρηθούν και άλλα ζητήματα, όπως η δίωξη και συνακόλουθη έκδοση για έτερα αδικήματα (άρθρα 10-30). Οι τελικές διατάξεις (31-35) αφορούν ζητήματα ισχύος και ενσωμάτωσης της Απόφασης - Πλαισίου στο εσωτερικό των κρατών μελών.

Συμπερασματικά, το ΕΕΣ ήταν μια πρωτοπόρα και συνάμα απαραίτητη κίνηση, που έπρεπε να γίνει, καθώς οδήγησε σε μια ευρύτερη και συλλογική διευκόλυνση της απονομής δικαιοσύνης μεταξύ των κρατών - μελών της ΕΕ. Η επίτευξη της δικαστικής συνεργασίας, ο περιορισμός και η ποινική καταστολή εγκλημάτων και αδικημάτων φαίνεται να είναι στόχοι, που δικαιώνονται μέσα από το νομικό πλαίσιο, που παρέχεται από το ΕΕΣ. Εξάλλου, κατ' αυτόν τον τρόπο προασπίζεται και ο κατεξοχήν στόχος της Ένωσης: [...] για «να αποτελέσει [η ΕΕ] ένα χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης συνεπάγεται την κατάργηση της έκδοσης μεταξύ κρατών - μελών και την αντικατάστασή της από σύστημα παράδοσης μεταξύ δικαστικών αρχών»¹⁰.

---

¹⁰ Προοίμιο Απόφασης – Πλαισίου για Ε.Ε.Σ.

ΜΕΡΟΣ Β΄**Η ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ – ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΝΟΜΗ ΤΑΞΗ**

Σύμφωνα με το αρ. 34 της απόφασης - πλαισίου του Συμβουλίου της 13^{ης} Ιουνίου 2002 για το Ε.Ε.Σ. και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών - μελών (2002/584/ΔΕΥ), τα κράτη μέλη έπρεπε να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθούν με τις διατάξεις της απόφασης - πλαισίου και να τις μεταφέρουν στο εσωτερικό τους δίκαιο.

Η ενσωμάτωση των διατάξεων της ως άνω απόφασης - πλαισίου για το ΕΕΣ υπήρξε αρκετά επεισοδιακή, καθώς υπήρξαν έντονες διαβουλεύσεις και συζητήσεις στη Βουλή και το ΕΕΣ «υπήρξε ένα από τα πιο έντονα αμφιλεγόμενα ζητήματα, που εισήχθησαν προς συζήτηση στη Βουλή». Η τότε αντιπολίτευση διαφώνησε πολύ έντονα και εναντιώθηκε στη ψήφιση του νομοσχεδίου, με επιχειρήματα τη γρήγορη ψήφισή του, την αντισυνταγματικότητα της παράδοσης των ημεδαπών¹¹, καθώς παραβιάζεται η διάταξη του Συντάγματος περί ελεύθερης κίνησης και εγκατάστασης ημεδαπών σε αλλοδαπή χώρα. Ταυτόχρονα, η αντιπολίτευση τόνισε, ότι η κατάργηση του διττού αξιόποινου δεν συμβαδίζει με τους στόχους του κράτους δικαίου και της δημοκρατίας, και ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα, προστατεύονται ανεπαρκώς από τις διατάξεις που αναφέρονται στο ΕΕΣ. Παρά τις έντονες αντιρρήσεις της τότε αντιπολίτευσης, τελικά το νομοσχέδιο ψηφίστηκε από τη Βουλή και το ΕΕΣ τέθηκε σε ισχύ στο εσωτερικό δίκαιο στις 9 Ιουλίου 2004 με το Ν. 3251/2004.

Από μία απλή επισκόπηση του νόμου αυτού, διαπιστώνει κανείς, ότι είναι ένας δικονομικός ποινικός νόμος και όχι ένας ουσιαστικός ποινικός νόμος, αφού δεν περιέχει διατάξεις ουσιαστικού ποινικού δικαίου, αλλά ρυθμίζει απλώς τις διαδικασίες συλλήψεως και τις, ύστερα από δικαστική κρίση, διαδικασίες παραδόσεως του εκζητουμένου προσώπου μεταξύ των κρατών - μελών της Ε.Ε. στα πλαίσια μεταξύ τους δικαστικής συνεργασίας (Α.Π. 1731/2010, Α.Π. 1811/2009, ΑΠ 1083/2008).

Το Ε.Ε.Σ. εκδίδεται για τη σύλληψη και την προσαγωγή προσώπου, το οποίο βρίσκεται στο έδαφος άλλου κράτους - μέλους της ΕΕ, με σκοπό την άσκηση ποινικής δίωξης ή την εκτέλεση ποινής ή μέτρου ασφαλείας στερητικών της ελευθερίας. Ο Ν.

¹¹ Καρανικόλας Σπύρος, «Η Επίδραση του Ευρωπαϊκού Ποινικού Δικαίου στην Ελληνική Ποινική Έννομη Τάξη», εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012, σελ.69.

3251/2004 αποτελείται από 6 κεφάλαια και 39 άρθρα. Ωστόσο, η δομή του είναι αρκετά διαφοροποιημένη από αυτή της Απόφασης - Πλαισίου. Το πρώτο κεφάλαιο ασχολείται με τις γενικές διατάξεις του νόμου, το δεύτερο με τα θέματα έκδοσης του ΕΕΣ, το τρίτο με την εκτέλεση του ΕΕΣ, το τέταρτο διαπραγματεύεται τους όρους παράδοσης του καταζητούμενου προσώπου, το πέμπτο υποδεικνύει τα επακόλουθα της προσαγωγής, ενώ το έκτο και τελευταίο αναφέρεται στις τελικές διατάξεις του νόμου.

Το Ε.Ε.Σ. εκδίδεται για την σύλληψη και την προσαγωγή προσώπου, το οποίο βρίσκεται στο έδαφος άλλου κράτους - μέλους της Ε.Ε., με σκοπό την άσκηση ποινικής δίωξης ή την εκτέλεση ποινής ή μέτρου ασφαλείας στερητικών της ελευθερίας. Αφορά αξιόποινες πράξεις, που απειλούνται στο νόμο με ποινή ή μέτρο ασφαλείας στερητικό της ελευθερίας τουλάχιστον δώδεκα (12) μηνών κατά το ανώτατο όριό της ή εφόσον πρόκειται για εκτέλεση επιβληθείσας ποινής ή μέτρου ασφαλείας στερητικών της ελευθερίας τουλάχιστον τεσσάρων (4) μηνών. Μπορεί δε το Ε.Ε.Σ. να αναφέρεται είτε σε αλλοδαπούς είτε και σε ημεδαπούς. Έτσι με βάση το Ε.Ε.Σ. μπορεί να συλλαμβάνεται και να παραδίδεται από ένα κράτος - μέλος της Ε.Ε. σε άλλο κράτος - μέλος αυτής κάθε υπόδικος ή κατάδικος για τα εγκλήματα, που αναφέρονται στις παραπάνω διατάξεις του Ν. 3251/2004, ακόμη και αν αυτός είναι πολίτης του κράτους από το οποίο ζητείται η παράδοσή του, εφόσον βέβαια συντρέχουν οι προαναφερθείσες θετικές προϋποθέσεις και ελλείπουν οι σχετικές υποχρεωτικές ή δυνητικές απαγορεύσεις (άρθρα 10, 11 και 12 του Ν. 3251/2004). Από το Σύνταγμα δεν απαγορεύεται η έκδοση ή παράδοση ημεδαπών σε άλλο κράτος - μέλος της Ε.Ε., ενώ η ρύθμιση του Ν. 3251/2004 είναι ειδική έναντι της απαγορεύσεως, που θεσπίζει η διάταξη του άρθρου 438 περ. α' του Κ.Π.Δ., δεδομένου, μάλιστα, του ότι έχουν αναπτυχθεί μεταξύ των κρατών - μελών της ΕΕ σχέσεις αμοιβαίας εμπιστοσύνης, που στηρίζονται στον σεβασμό των θεμελιωδών ελευθεριών και των αρχών του κράτους δικαίου, ενώ οι ιστορικοί λόγοι στηρίξεως της απαγορεύσεως, δηλαδή η υποχρέωση προστασίας του κράτους προς τους πολίτες του, και συγκεκριμένα η προστασία τους από τις αντιξοότητες, που σημαίνει γι' αυτούς μια δίκη σε ξένο μη οικείο νομικό περιβάλλον, καθώς και η υπάρχουσα δυσπιστία στις αλλοδαπές δικαστικές αρχές είναι πλέον αδικαιολόγητοι και ιδίως στα πλαίσια της Ε.Ε.¹².

¹² ΕφΑθ 2/2016, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

1. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΝΤΑΛΜΑΤΟΣ ΣΥΛΛΗΨΗΣ

Από τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 1 και 2 του Ν. 3251/2004 προκύπτει ότι, το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης είναι απόφαση ή διάταξη δικαστικής αρχής κράτους μέλους της Ε.Ε., που εκδίδεται με σκοπό τη σύλληψη και την προσαγωγή προσώπου, το οποίο ευρίσκεται στο έδαφος άλλου κράτους - μέλους της Ε.Ε. και καταζητείται από τις αρμόδιες αρχές του κράτους εκδόσεως του εντάλματος, στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας, είτε για να ασκηθεί εις βάρος του ποινική δίωξη για πράξη, που του αποδίδεται, είτε για να εκτελεστεί στερητική της ελευθερίας ποινή ή μέτρο ασφαλείας και με την επιφύλαξη της μη προσβολής με την έκδοσή του των θεμελιωδών δικαιωμάτων και αρχών, που απορρέουν από το ισχύον Σύνταγμα και το άρθρο 6 της Συνθήκης για την Ε.Ε.¹³.

Στο αρ. 2 του Ν. 3251/2004 αναφέρονται με σαφήνεια όλα τα στοιχεία που πρέπει να περιέχει το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, για να είναι έγκυρο και να μπορεί να εκτελεστεί από το κράτος στο οποίο απευθύνεται.

Παρόλη τη σαφή διατύπωση του νόμου, η πρακτική εφαρμογή έχει δείξει, ότι οι ενστάσεις ενώπιον των ελληνικών δικαστηρίων, που αφορούν την τυπική εγκυρότητα του τίτλου και επομένως τη μη νόμιμη σύλληψη (ενδεχομένως και κράτηση) των εκζητούμενων δεν ερευνώνται με την απαιτούμενη σύνεση και απορρίπτονται ως επί το πλείστον αναιτιολόγητα¹⁴.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η υπ' αριθμ. 2149/2005 απόφαση του Α.Π.¹⁵, με την οποία επικυρώθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση του Συμβουλίου Εφετών κρίνοντας ορθή την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης του Περιφερειακού Δικαστή του Λιντς της Μεγάλης Βρετανίας σε βάρος μάλιστα ημεδαπού για τις πράξεις της απαγωγής και της ανθρωποκτονίας από αμέλεια. Το συγκεκριμένο Ε.Ε.Σ. παρέθετε ένα ιστορικό, από το οποίο δεν προέκυπτε ο τόπος και ο χρόνος τέλεσης του εγκλήματος, ούτε διευκρινιζόταν ο βαθμός συμμετοχής του εκζητούμενου στην αξιόποινη πράξη. Παρότι όμως, δεν προέκυπτε η σαφής περιγραφή των περιστάσεων

¹³ Φράγκος Γ. Κωνσταντίνος, «Έκδοση – Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης», εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2015, σελ. 61.

¹⁴ Καλέλης Γρηγόρης, «Έκδοση Ελλήνων πολιτών», ΠοινΔικ 10/2007, σελ. 1188-1191.

¹⁵ Α.Π. 2149/2005, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ.

τέλεσης του εγκλήματος, όπως ρητά απαιτεί το άρθρο 2, παρ. 1, περ. στ' του Ν. 3251/2004 το Ακυρωτικό μας δέχθηκε την εκτέλεσή του¹⁶.

Το επιχείρημα που προβλήθηκε υπέρ της μη ύπαρξης ανάγκης για σαφέστερη περιγραφή της πράξεως είναι, ότι ο εκζητούμενος τελικά θα δικασθεί από αλλοδαπό δικαστήριο, το οποίο θα έχει πρόσβαση σε όλη τη δικογραφία και αναλόγως θα κρίνει ενώ συγχρόνως ο κατηγορούμενος θα έχει εκεί όλες τις δικονομικές δυνατότητες, να αντικρούσει τις κατηγορίες, που του αποδίδονται. Παραβλέπεται όμως με την παραπάνω επιχειρηματολογία, ότι η ίδια η σύλληψη του κατηγορουμένου και ενδεχομένως η κράτησή του συνιστούν ιδιαιτέρως επαχθή δικονομικά μέτρα, τα οποία σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να έχουν ως έρεισμα ασαφείς κατηγορίες.

Επιπρόσθετα, τα ελληνικά δικαστήρια έχουν ασχοληθεί και με την έννοια «εκτελεστή δικαστική απόφαση» του άρθρου 2, παρ. 1, περ. γ'. Δεν απαιτείται σύμφωνα με τη νομολογία η καταδικαστική απόφαση να έχει καταστεί αμετάκλητη, πρέπει μόνο από το ΕΕΣ να προκύπτει η εκτελεστότητά της¹⁷.

2. Η ΑΡΜΟΔΙΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΝΤΑΛΜΑΤΟΣ ΣΥΛΛΗΨΗΣ

Σύμφωνα με το αρ. 4 του Ν. 3251/2004 αρμόδια δικαστική αρχή για την έκδοση ενός ΕΕΣ είναι ο **Εισαγγελέας Εφετών** στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται η κατά τόπο αρμοδιότητα είτε για την εκδίκαση της αξιόποινης πράξης, είτε για την εκτέλεση της ποινής ή του μέτρου ασφαλείας.

Επιπλέον, ο Ν. 3251/2004 αποδίδει την αρμοδιότητα του ΕΕΣ σε τρεις δικαστικές αρχές: α) τον Εισαγγελέα Εφετών, β) το Εφετείο και γ) τον Άρειο Πάγο. Ο ρόλος τους διαφοροποιείται με βάση, αν η Ελλάδα είναι το κράτος έκδοσης ή εκτέλεσης του ΕΕΣ¹⁸.

Σχετικά με το πεδίο εφαρμογής του ΕΕΣ, ο Έλληνας νομοθέτης μετέφερε τη ρύθμιση ακριβώς όπως αυτή διατυπώθηκε στο άρθρο 2 παρ. 1 της απόφασης - πλαισίου

¹⁶ Μυλωνόπουλος Χρήστος, «Έκδοση ημεδαπού και εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης κατά ημεδαπού», *ΠοινΛογ* 2005, σελ. 770.

¹⁷ ΣυμβΕφαθ 25/2007, δημοσιευμένη σε ΝοΒ 55/2007, σελ. 1884, ΑΠ σε Συμβούλιο 2348/2005, δημοσιευμένη σε ΠοινΔικ 2005, σελ. 521, ΑΠ σε Συμβούλιο 1983/2006, δημοσιευμένη σε ΠοινΧρ ΝΖ/2007, σελ. 402.

¹⁸ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 9, σελ.111.

και ισχύει τόσο σε ημεδαπούς όσο και σε αλλοδαπούς¹⁹. Η επιλογή όμως του ύψους της ποινής ως μοναδικού κριτηρίου για την έκδοση ενός ΕΕΣ παραβλέπει τις άλλες προϋποθέσεις, που θέτει η εσωτερική έννομη τάξη για την έκδοση ενός εντάλματος σύλληψης. Αυτές περιγράφονται στο αρ. 270 παρ. 2 ΚΠΔ και είναι η νομότυπη προηγούμενη κλήση του κατηγορουμένου για απολογία, η σκόπιμη μη εμφάνισή του στον ανακριτή και σοβαρές ενδείξεις ενοχής εις βάρος του. Επιπλέον, από το συνδυασμό των άρθρων 276 παρ. 2 ΚΠΔ και 282 παρ. 3 ΚΠΔ προκύπτει, ότι ένταλμα σύλληψης εκδίδεται μόνο για κακούργημα²⁰. Ένα ΕΕΣ αντίθετα μπορεί να εκδοθεί αφενός και για πλημμεληματικές πράξεις και αφετέρου ο Εισαγγελέας Εφετών δεν υποχρεούται να λάβει υπόψη του αν υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις ενοχής εις βάρος του κατηγορούμενου.

Όταν ο εκζητούμενος συγκατατίθεται να προσαχθεί στο κράτος έκδοσης του εντάλματος, αρμόδια δικαστική αρχή για την έκδοση της απόφασης εκτέλεσης του εντάλματος είναι ο **πρόεδρος εφετών**, στην περιφέρεια του οποίου διαμένει ή συλλαμβάνεται ο εκζητούμενος, ενώ όταν ο εκζητούμενος δεν συγκατατίθεται να προσαχθεί στο κράτος έκδοσης του εντάλματος, αρμόδια δικαστική αρχή για την έκδοση της απόφασης εκτέλεσης του εντάλματος είναι το **συμβούλιο εφετών**, στην περιφέρεια του οποίου διαμένει ή συλλαμβάνεται ο εκζητούμενος (αρ. 9 παρ. 2 και 3 του Ν. 3251/2004).

3. Η ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΕΝΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΝΤΑΛΜΑΤΟΣ ΣΥΛΛΗΨΗΣ

Κατά το αρ. 10 παρ. 1 στοιχ. α' του ιδίου νόμου, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 11 έως 13 του παρόντος, το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης εκτελείται εφόσον η αξιόποινη πράξη, για την οποία έχει εκδοθεί τούτο, συνιστά έγκλημα σύμφωνα και με τους ελληνικούς ποινικούς νόμους, ανεξαρτήτως του νομικού χαρακτηρισμού, το οποίο τιμωρείται σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους έκδοσης του εντάλματος με στερητική της ελευθερίας ποινή ή με στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφαλείας, το ανώτατο όριο των οποίων είναι τουλάχιστον δώδεκα (12) μηνών, όπως επίσης εκτελείται, κατά το στοιχ. β' της ως άνω παρ. 1 του άρθρου 10, εφόσον το

¹⁹ Βλ. άρθρο 5 Ν. 3251/2004

²⁰ Παπαδαμάκης Αδάμ, «Ποινική Δικονομία. Θεωρία – Πράξη – Νομολογία», εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα – Κομοτηνή 2006, σελ. 298-301.

δικαστήριο του κράτους έκδοσης του εντάλματος καταδίκασε τον εκζητούμενο σε ποινή ή μέτρο ασφαλείας, στερητικό της ελευθερίας τουλάχιστον τεσσάρων (4) μηνών για αξιόποινη πράξη, την οποία και οι ελληνικοί νόμοι χαρακτηρίζουν ως πλημμέλημα ή ως κακούργημα, ενώ κατά την παρ. 2 του αμέσως ανωτέρω άρθρου 10, η εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης επιτρέπεται, χωρίς έλεγχο του διττού αξιοποιήσιμου, για τις αναφερόμενες στην παράγραφο αυτή δύο (2) αξιόποινες πράξεις, όπως αυτές ορίζονται από το δίκαιο του κράτους έκδοσης του εντάλματος, εφόσον τιμωρούνται στο κράτος αυτό με στερητική της ελευθερίας ποινή ή στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφαλείας, το ανώτατο όριο των οποίων είναι τουλάχιστον τριών (3) ετών. Εφόσον, οι δικαστικές αρχές του κράτους έκδοσης του εντάλματος γνωρίζουν, πού βρίσκεται ο καταδικασθείς - καταζητούμενος, διαβιβάζουν στο κράτος εκτέλεσης το ΕΕΣ. Οι δικαστικές αρχές του κράτους εκτέλεσης έχουν υποχρέωση έρευνας και σύλληψης του δράστη. Όταν η αρμόδια αρχή συλλάβει τον κατηγορούμενο, οφείλει να τον ενημερώσει για την ύπαρξη και το περιεχόμενο του ΕΕΣ (αρ. 11), και αποφασίζει περί της σκοπιμότητας θέσης του υπό κράτηση (αρ. 12). Ο καταζητούμενος μπορεί να δηλώσει, ότι συγκατατίθεται με την παράδοσή του στις αρχές του κράτους έκδοσης (αρ. 13), ενώ σε αντίθετη περίπτωση έχει το δικαίωμα ακρόασης ενώπιον των αρμόδιων αρχών του κράτους εκτέλεσης (αρ. 14).

Ελαφρά διαφοροποίηση παρατηρείται στην περίπτωση, όπου ο καταζητούμενος είναι ύποπτος, αλλά όχι καταδικασθείς. Το κράτος - μέλος υποχρεούται να προβεί στην ακρόαση ή την προσωρινή διαμεταγωγή του καταζητούμενου, με τη δυνατότητα, όμως, ο ίδιος να επιστρέψει εκ νέου στο κράτος εκτέλεσης (αρ. 18). Σε όλες τις περιπτώσεις, το κράτος εκτέλεσης - λαμβάνοντας υπόψη τις πληροφορίες που του έχουν διατεθεί από το κράτος έκδοσης- αποφασίζει σχετικά με την εκτέλεση του ΕΕΣ και την παράδοση του καταζητούμενου (αρ. 15), την οποία και διαβιβάζει αμελλητί στο κράτος έκδοσης (αρ. 22)²¹.

Ο Ν. 3251/2004, ως δικονομικός νόμος, εφαρμόζεται και σε εκκρεμείς κατά το ατέλεστο μέρος τους υποθέσεις, δηλαδή σε αξιόποινες πράξεις τελεσθείσες πριν από τη δημοσίευσή του. Εν προκειμένω, διαβιβάσθηκε στις ελληνικές αρχές γερμανικό ΕΕΣ με αίτημα την παράδοση Έλληνα υπηκόου, προκειμένου να του ασκηθεί ποινική δίωξη για το αδίκημα της φοροδιαφυγής (μεταφορά λαθραίων αφορολογήτων τσιγάρων από την

²¹Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 7.

Ελλάδα στο Ηνωμένο Βασίλειο μέσω Γερμανίας). Το ΕΕΣ εκδόθηκε την 09-10-2006, ήτοι μετά τη θέση σε ισχύ του νέου συναφούς γερμανικού νόμου (02-08-2006), κατόπιν της ακύρωσης με απόφασή του 2BvR 2236/2004 της 18-07-2005 από το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο Γερμανίας του αρχικού νόμου της 21-07-2004 για το ΕΕΣ, έχει δε παρασχεθεί βεβαίωση της γερμανικής δικαστικής αρχής, ότι ο εκζητούμενος θα διαμεταχθεί για έκτιση της ποινής στην Ελλάδα. Το ΕΕΣ περιέχει τα στοιχεία του άρθρου 2 Ν. 3251/2004, συντρέχουν οι προϋποθέσεις έκδοσής του, οι προϋποθέσεις εκτέλεσής του από το άρθρο 10 Ν. 3251/2004, ενώ δεν συντρέχει κάποια περίπτωση απαγόρευσης εκτέλεσής του από τα άρθρα 11 και 12 του εν λόγω νόμου. Ιδίως όσον αφορά στο λόγο άρνησης εκτέλεσης του άρθρου 11 στοιχ. η' του Ν. 3251/2004 (άσκηση ποινικής δίωξης κατά ημεδαπού από ημεδαπή δικαστική αρχή για την ίδια πράξη), είναι αυτονόητο ότι η ποινική δίωξη πρέπει να έχει ασκηθεί κατά το χρόνο έκδοσης του ΕΕΣ και, το αργότερο κατά το χρόνο κρισιολόγησής του από το αρμόδιο ημεδαπό δικαιοδοτικό όργανο, που δεν πρόκειται στην επίδικη περίπτωση. Ζήτημα αντίθεσης στο Σύνταγμα ή παραβίασης των θεμελιωδών δικαιωμάτων δεν ανακύπτει λόγω της παράδοσης του εκζητουμένου Έλληνα υπηκόου, ο οποίος επιπλέον δεν διώκεται για τη δράση του υπέρ της ελευθερίας, απορριπτομένων των αιτιάσεών του, απορρίπτεται δε ο ισχυρισμός του ότι δεν υφίσταται αδίκημα φοροδιαφυγής στο «διερχόμενο» κράτος και, επομένως, δεν επιτρέπεται η έκδοση ΕΕΣ, δεδομένου ότι δεν αποτελεί λόγο άρνησης εκτέλεσης του εντάλματος η διαπίστωση, ότι το ελληνικό κράτος δεν επιβάλλει ίδιου τύπου φόρους ή τέλη ή δεν προβλέπει ίδιου τύπου ρύθμιση για φόρους, τέλη, τελωνεία και συνάλλαγμα με εκείνη του κράτους - μέλους έκδοσης του εντάλματος. Γίνεται τυπικά δεκτή και απορρίπτεται κατ' ουσίαν η έφεση του εκκαλούντος κατά της απόφασης, με την οποία το Συμβούλιο Εφετών αποφάσισε την εκτέλεση του ΕΕΣ.²²

3α. ΛΟΓΟΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΝΤΑΛΜΑΤΟΣ ΣΥΛΛΗΨΗΣ

Η δικαστική αρχή εκτέλεσης κράτους - μέλους αρνείται (κατηγορηματικά) την εκτέλεση του ΕΕΣ σε 3 συγκεκριμένες περιπτώσεις, όπως ορίζει το αρ. 3 παρ. 1 της απόφασης - πλαισίου. Ειδικότερα, η υποχρεωτικότητα της εκτέλεσης του ενός ΕΕΣ

²² ΣυμβαΠ 558/2007 (Στ' Ποινικό τμήμα σε Συμβούλιο), δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

αίρεται: α] εάν η αξιόποινη πράξη για την οποία εκδόθηκε το ΕΕΣ καλύπτεται από αμνηστία στο κράτος εκτέλεσης του εντάλματος, β] εάν υπάρχει δεδικασμένο από άλλο κράτος μέλος για τις ίδιες πράξεις και γ] εάν το πρόσωπο, για το οποίο γίνεται η έκδοση του εντάλματος δεν δύναται ποινικά να αναλάβει τις ευθύνες του για την πράξη ή τις πράξεις που αποτέλεσαν τον λόγο έκδοσης του ΕΕΣ, λόγω της ηλικίας του²³.

Το άρθρο αυτό αποτυπώνεται στη διάταξη με του άρθρου 11 του Ν. 3251/2004, στο οποίο καθορίζονται οι περιπτώσεις, όπου απαγορεύεται η εκτέλεση του ΕΕΣ και η δικαστική αρχή που αποφασίζει για την εκτέλεσή του αρνείται την εκτέλεση του εντάλματος²⁴.

Όπως προαναφέρεται, σύμφωνα με το αρ. 1 παρ. 2 του ιδίου νόμου «η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος δεν μπορεί, να έχει ως αποτέλεσμα την προσβολή θεμελιωδών δικαιωμάτων και αρχών, που διατυπώνονται στο ισχύον Σύνταγμα και το άρθρο 6 της Συνθήκης για την ΕΕ. Σε κάθε περίπτωση ο εκζητούμενος δεν απομακρύνεται ούτε απελαύνεται, ούτε εκδίδεται σε κράτος όπου διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου ή να υποβληθεί σε βασανιστήρια ή άλλη απάνθρωπη ή εξευτελιστική ποινή ή μεταχείριση». Η απαγόρευση της εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης (κατά το άνω άρθρο 11), υπό την έννοια της αρνήσεως της δικαστικής αρχής της εκτέλεσης του εντάλματος, ενισχύεται και από την καθιερωμένη υπό του αρ. 34 Ν. 3251/2004 αρχή της ειδικότητας, κατά την οποία η έκδοση γίνεται για έγκλημα ειδικώς οριζόμενο στο ένταλμα και όχι για άλλη πράξη, διάφορο αυτής που αναφέρεται σ' αυτό κατά τα συγκροτούντα την υπόσταση αυτής στοιχεία. Με την αρχή της ειδικότητας, που θεωρείται γενικά αναγνωρισμένος κανόνας του διεθνούς δικαίου και εφαρμόζεται σε κάθε περίπτωση εκδόσεως, περιορίζεται η κυριαρχική εξουσία του εκζητήσαντος κράτους, ήτοι το κράτος που ζητεί την έκδοση δεν μπορεί να διώξει τον εκζητούμενο για πράξεις προγενέστερες της παραδόσεως, άλλες από εκείνες για τις οποίες διετάχθη η εκτέλεση του εντάλματος, πλην ορισμένων εξαιρέσεων. Ούτως η αρχή της ειδικότητας θεμελιώνεται στην κυριαρχία του εκδίδοντος κράτους και συνδέεται με το συμφέρον του, να μη διωχθεί το εκδιδόμενο πρόσωπο για πολιτικούς ή άλλους σκοπούς, διότι εάν το εκζητούν κράτος, είχε τη δυνατότητα, να διώξει τον εκδοθέντα και για άλλες πράξεις, πέραν εκείνων για τις οποίες εκδόθηκε, η καταστρατήγηση των σχετικών περιορισμών της εκτελέσεως του ευρωπαϊκού

²³ <https://analuseto.gr/to-evropaiko-entalma-sillipsis-grafi-i-vaso-nasiou/>

²⁴ Α.Π. 280/2017, δημοσιευμένη σε Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

εντάλματος σύλληψης και κυρίως της μη διώξεως για πολιτικά εγκλήματα θα ήταν ευχερής. Ο Έλληνας δικαστής, λοιπόν, ως δικαστική αρχή εκτελέσεως ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, αφού αρχικά ελέγξει τη νομιμότητα του εντάλματος, δηλαδή την εξωτερική (νομότυπη έκδοση) (π.χ. έκδοση του εντάλματος από δικαστική αρχή) και την εσωτερική νομιμότητα αυτού (π.χ. έκδοση για αξιόποινες πράξεις και ποινές που επιτρέπουν την παράδοση του εκζητουμένου), οφείλει, στη συνέχεια, να ερευνήσει, αν συντρέχει, κάποιος από τους προβλεπόμενους στο αρ. 11 του ν. 3251/2004 λόγους υποχρεωτικής αρνήσεως εκτελέσεως του εντάλματος και, σε καταφατική περίπτωση, να εκδώσει απορριπτική απόφαση και να αρνηθεί την παράδοση του εκζητουμένου ή αν συντρέχει κάποιος από τους λόγους δυνητικής αρνήσεως εκτελέσεως του εντάλματος του αρ. 12 του ίδιου νόμου, η συνδρομή του οποίου παρέχει στο δικαστή τη διακριτική εξουσία, ασκούμενη σύμφωνα με τις ισχύουσες στο ελληνικό ποινικό σύστημα αρχές, να αρνηθεί την εκτέλεση του εντάλματος.

Οι περιπτώσεις, που προβλέπονται στο αρ. 11 του Ν. 3251/2004, ως λόγοι υποχρεωτικής αρνήσεως εκτελέσεως του εντάλματος είναι οι εξής:

Α) Αν η αξιόποινη πράξη για την οποία εκδόθηκε το ΕΕΣ καλύπτεται από αμνηστία στο κράτος εκτέλεσης του εντάλματος, τότε αίρεται η υποχρεωτικότητα της εκτέλεσής του. Η δικαιολογητική βάση άρνησης εκτέλεσης του εντάλματος συνίσταται στο γεγονός, ότι η κάλυψη από αμνηστία ορισμένων πράξεων, αποτελεί αντικείμενο δημοκρατικής συζήτησης στο εσωτερικό κάθε κράτους και εξ αυτού του λόγου δύναται να μην δέχεται, να προσφέρει τη συνδρομή του σε άλλα κράτη - μέλη, που επιβάλλουν κυρώσεις για την πράξη αυτή²⁵.

Β) Αν ο εκζητούμενος έχει δικασθεί αμετακλήτως για τις ίδιες πράξεις από κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η δεύτερη αυτή περίπτωση άρσης της υποχρεωτικότητας, αφορά την ύπαρξη δεδικασμένου από άλλο κράτος - μέλος για τις ίδιες πράξεις (*ne bis in idem*). Η αρχή βρίσκεται διατυπωμένη με τον ίδιο τρόπο και στη Σύμβαση Σένγκεν (αρ. 54 επ.). Η εφαρμογή της διάταξης αυτής προϋποθέτει την ύπαρξη απόφασης επί της ουσίας της ποινικής υπόθεσης σε άλλο κράτος - μέλος και ταυτότητα των διωκόμενων πράξεων και ακόμη, σε περίπτωση καταδίκης, τη διαπίστωση ότι η επιβληθείσα στον εκζητούμενο

²⁵ Μουζάκης Διονύσιος, «Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης», εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2009, σελ.505-506.

ποινή έχει εκτιθεί ή εκτίεται ή δεν μπορεί πλέον να εκτιθεί σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους - μέλους, στο οποίο εκδόθηκε η καταδικαστική απόφαση. Εάν δεν υπάρχει ταυτότητα πράξεων, κάθε ισχυρισμός είναι απορριπτέος ως αβάσιμος²⁶.

Η εφαρμογή της ανωτέρω αρχής δεν αφορά αποκλειστικά και μόνο αμετάκλητες δικαστικές αποφάσεις εν στενή εννοία, αλλά και άλλες αποφάσεις που εκδίδονται χωρίς την παρέμβαση του δικαστηρίου (π.χ. εισαγγελικών αρχών που δεν έχουν τη μορφή δικαστικής απόφασης), όπως και αποφάσεις με τις οποίες παύει οριστικά η ποινική δίωξη σε ένα κράτος - μέλος²⁷.

Γ) «Αν το πρόσωπο, εναντίον του οποίου έχει εκδοθεί το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, είναι ανεύθυνο ποινικά λόγω της ηλικίας του για την αξιόποινη πράξη, για την οποία έχει εκδοθεί το ένταλμα, σύμφωνα με τους ελληνικούς ποινικούς νόμους»²⁸.

Το αρ. 126 παρ. 1, 2 ΠΚ όριζε ως ποινικά ανεύθυνους εκείνους που τέλεσαν αξιόποινη πράξη μεταξύ του όγδοου (8^{ου}) και του δέκατου τρίτου (13^{ου}) έτους της ηλικίας τους, ενώ με την αντικατάσταση της παραπάνω διατάξεως του ΠΚ με το αρ. 7 του Ν. 4322/2015, αυξάνεται το όριο ανηλικότητας στα δεκαπέντε έτη. Τούτο σημαίνει, ότι κάθε ανήλικος αυτής της ηλικίας, ανεξαρτήτως άλλων χαρακτηριστικών (φύλλου, νοητικής ωριμότητας, θέλησης κλπ.), δεν μπορεί να θεωρηθεί εγκληματίας με τη στενή έννοια του όρου, μη τελώντας πλήρες έγκλημα, αφού η ποινή μπορεί να επιβληθεί μόνο εφόσον η εγκληματική συμπεριφορά καταλογίζεται προσωπικά στον δράστη. Το παρόν ηλικιακό στάδιο αποτελεί, κατ' αμάχητο τεκμήριο, λόγο άρσης του καταλογισμού. Κρίσιμο σημείο για την άρνηση εκτέλεσης του ΕΕΣ θεωρείται ο χρόνος τέλεσης της αξιόποινης πράξης²⁹.

Δ) Αν έχει επέλθει παραγραφή του εγκλήματος ή της ποινής.

Ένας από τους λόγους απαγόρευσης της εκτέλεσης του Ε.Ε.Σ. αποτελεί και η παραγραφή του εγκλήματος ή της ποινής, σύμφωνα με τους ελληνικούς ποινικούς νόμους (περ. δ). Κατά το άρθρο 6 παρ. 1 του ΠΚ, οι ελληνικοί ποινικοί νόμοι εφαρμόζονται και για πράξη, που χαρακτηρίζεται από αυτούς ως κακούργημα ή

²⁶ Α.Π. 236/2015 (Στ' ποινικό τμήμα σε Συμβούλιο), δημοσιευμένη σε Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

²⁷ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 25, Μουζάκης Διονύσιος, σελ. 506.

²⁸ Άρθρο 11 στοιχ. β' του Ν. 3251/2004.

²⁹ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 25, Μουζάκης Διονύσιος, σελ. 508.

πλημμέλημα και που τελέστηκε στην αλλοδαπή από ημεδαπό, αν η πράξη αυτή είναι αξιόποινη και κατά τους νόμους της χώρας στην οποία τελέστηκε, αποκλείεται όμως, κατά το αρ. 9 παρ. 1 περ. β' του ΠΚ, η ποινική δίωξη, αν σύμφωνα με τον αλλοδαπό νόμο, η πράξη έχει παραγραφεί. Ο χρόνος παραγραφής της αποδιδόμενη στον εκζητούμενο πράξεως, λαμβάνεται υπόψη κατά τους ελληνικούς ποινικούς νόμους, εφόσον εν προκειμένω τελέστηκε από ημεδαπό στην αλλοδαπή και είναι αξιόποινη και κατά τους νόμους της χώρας, στην οποία τελέστηκε και επομένως, υπάγεται στην αρμοδιότητα των ελληνικών δικαστικών αρχών. Εφόσον, π.χ. η πράξη για την οποία ζητείται η εκτέλεση του ενδίκου ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης τιμωρείται από το άρθρο 171 του Πτωχ. Κ. σε βαθμό πλημμελήματος, με αψώτατο χρονικό σημείο τέλεσης αυτής την 07-04-2011, έχει υποκύψει σε παραγραφή λόγω παρόδου πενταετίας από του χρόνου...³⁰.

Ε) «Αν το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης έχει εκδοθεί προς το σκοπό της δίωξης ή τιμωρίας προσώπου λόγω του φύλου, της φυλής, της θρησκείας, της εθνοτικής καταγωγής, της ιθαγένειας, της γλώσσας, των πολιτικών φρονημάτων, του γενετήσιου προσανατολισμού του ή της δράσης του υπέρ της ελευθερίας»³¹.

Για να εξετασθεί ο ως άνω λόγος από τη δικαστική αρχή, θα πρέπει ο εκζητούμενος, που τον προβάλλει να παραθέσει εκείνα τα πραγματικά περιστατικά που να τον στοιχειοθετούν, διαφορετικά κρίνεται αόριστος, αλλά και απορριπτέος ως αβάσιμος, εάν δεν προκύψει από κανένα αποδεικτικό στοιχείο, ότι το ένδικο ένταλμα έχει εκδόθηκε προς το σκοπό διώξεως του εκζητούμενου, λόγω των πολιτικών του φρονημάτων ή της δράσης του υπέρ της ελευθερίας³².

ΣΤ) Αν το πρόσωπο, εναντίον του οποίου έχει εκδοθεί το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης προς το σκοπό της εκτέλεσης ποινής ή μέτρου ασφαλείας, στερητικών της ελευθερίας, είναι ημεδαπός.

Από την ως άνω διάταξη σαφώς συνάγεται ότι, αν το πρόσωπο, του οποίου ζητείται με ΕΕΣ η παράδοση για την εκτέλεση στερητικής της ελευθερίας ποινής, που

³⁰ ΣυμβαΠΠ 1751/2016, 4/2016, δημοσιευμένη σε Πειραική Νομολογία, Τεύχος Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2016.

³¹ Άρθρο 11 στοιχ. ε' του Ν. 3251/2004.

³² ΣυμβΕφΑθ 4/2016, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

του επιβλήθηκε τελεσιδίκως με απόφαση ποινικού δικαστηρίου του κράτους - μέλους έκδοσης του εντάλματος, είναι Έλληνας υπήκοος, η δικαστική αρχή που αποφασίζει για την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης αρνείται υποχρεωτικά την εκτέλεση του εντάλματος και διατάσσει ταυτόχρονα την εκτέλεση της καταδικαστικής απόφασης, δηλαδή την έκτιση της επιβληθείσας στον εκζητούμενο ποινής στην Ελλάδα, σύμφωνα με τους ελληνικούς ποινικούς και σωφρονιστικούς νόμους³³.

Ζ) Αν το ΕΕΣ έχει εκδοθεί για αξιόποινη πράξη, η οποία: ι) τελέστηκε εξ ολοκλήρου ή εν μέρει στο έδαφος της Ελλάδας, ιι) τελέστηκε εκτός του εδάφους του κράτους - μέλους έκδοσης του ΕΕΣ και κατά τους ελληνικούς ποινικούς νόμους απαγορεύεται η δίωξη για το ίδιο έγκλημα.

Μεταξύ των λόγων υποχρεωτικής άρνησης εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, περιλαμβάνεται και εκείνος, σύμφωνα με τον οποίο η δικαστική αρχή που αποφασίζει για την εκτέλεση του Ε.Ε.Σ. αρνείται την εκτέλεση αυτού, αν το Ε.Ε.Σ. έχει εκδοθεί για αξιόποινη πράξη, η οποία θεωρείται κατά τον ελληνικό νόμο, ότι τελέστηκε εξ ολοκλήρου ή εν μέρει στο έδαφος της Ελλάδας ή σε εξομοιούμενο προς αυτό τόπο. Κατά τη σαφή έννοια της εν λόγω διάταξης, όταν η πράξη για την οποία πρόκειται να ασκηθεί ποινική δίωξη κατά αλλοδαπού από το εκζητούν Κράτος έχει τελεσθεί έστω και εν μέρει επί ελληνικού εδάφους³⁴, δεν είναι επιτρεπτή η εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, χωρίς να απαιτείται για την εφαρμογή αυτής η άσκηση ποινικής δίωξης στην Ελλάδα κατά του εκζητουμένου για την ίδια πράξη. Συνεπώς, κατ' ακολουθία των ανωτέρω, η πρωτόδικη απόφαση που γνωμοδότησε υπέρ της έκδοσης του εκκαλούντος - εκζητουμένου στις δικαστικές αρχές της Ιταλίας, για να ασκηθεί κατ' αυτού ποινική δίωξη για τις αξιόποινες πράξεις της εγκληματικής συνεργασίας (διεθνικό έγκλημα με επιβαρυντική περίσταση), της συνενοχής και της παροχής βοήθειας για παράνομη είσοδο λαθρομεταναστών (πράξεις που θεωρούνται, κατά τους ελληνικούς νόμους, ότι τελέστηκαν εν μέρει στην Ελλάδα), έσφαλε και πρέπει, κατά παραδοχή του μοναδικού λόγου εφέσεως, να εξαφανισθεί και να

³³ ΣυμβΕφΑθ 25/2007, δημοσιευμένη σε Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

³⁴ Ο τόπος τέλεσης μιας πράξης ορίζεται στο αρ. 16 ΠΚ.

γνωμοδοτήσει το Συμβούλιο, ότι δεν συντρέχει νόμιμη περίπτωση να εκτελεστεί το ένδικο ένταλμα και να παραδοθεί ο εκζητούμενος στις Ιταλικές Αρχές³⁵.

Η) Αν το πρόσωπο, εναντίον του οποίου έχει εκδοθεί το ΕΕΣ είναι ημεδαπός και διώκεται στην Ελλάδα για την ίδια πράξη.

Αναλύεται παρακάτω στην με αριθμό 4 παράγραφο με τίτλο «Εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος κατά ημεδαπού».

3β. ΛΟΓΟΙ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗΣ / ΔΥΝΗΤΙΚΗΣ ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΝΤΑΛΜΑΤΟΣ ΣΥΛΛΗΨΗΣ

Στην περίπτωση της προαιρετικής μη εκτέλεσης του ΕΕΣ, η δικαστική αρχή του κράτους - μέλους δύναται να αρνηθεί την εκτέλεσή του, αν υπάρχουν ή προκύψουν οι εξής λόγοι με βάση το αρ. 4 της Απόφασης - Πλαισίου: α) όταν η πράξη για την οποία εκδόθηκε το ΕΕΣ δεν συνιστά αξιόποινη πράξη σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους εκτέλεσης, β) όταν το πρόσωπο για το οποίο εκδόθηκε το ΕΕΣ είναι διωκόμενο ή υπόδικος στο κράτος - μέλος εκτέλεσης για την ίδια πράξη, για την οποία εκδόθηκε το ένταλμα, γ) αν η δικαστική αρχή αποφασίσει να μην ασκήσει δίωξη ή να παύσει τη διαδικασία της δίωξης ή αν υπάρχει καταδίκη για το συγκεκριμένο πρόσωπο για την ίδια πράξη ή πράξεις σε κράτος μέλος, δ) όταν έχει παραγραφεί η ποινική δίωξη ή η ποινή, βάσει το νομοθετικό πλαίσιο του κράτους μέλους εκτέλεσης, ε) αν από έγκυρες πληροφορίες προκύπτει, ότι ο καταζητούμενος έχει καταδικαστεί σε τρίτη χώρα για τις ίδιες πράξεις, ε) αν ο καταζητούμενος είναι υπήκοος ή κάτοικος ή διαμένει στη χώρα εκτέλεσης, το κράτος - μέλος έχει τη δέσμευση να αντιμετωπίσει την πράξη του με βάση το εσωτερικό του δίκαιο και στ) όταν το ΕΕΣ εκδόθηκε για αξιόποινες πράξεις, οι οποίες θεωρείται, ότι διεπράχθησαν εξολοκλήρου ή εν μέρει στο κράτος εκτέλεσης ή ότι διεπράχθησαν εκτός του εδάφους του κράτους μέλους έκδοσης του ΕΕΣ και το εσωτερικό δίκαιο του κράτους μέλους εκτέλεσης δεν επιτρέπει την ποινική δίωξη για τα ίδια εγκλήματα, που λαμβάνουν χώρα εκτός του εδάφους του³⁶.

³⁵ ΣυμβΑΠ 200/2011, δημοσιευμένη σε ΠοινΔικ, τεύχος 5/2011, σελ. 579 και σε Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

³⁶ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 20.

Στο Ν. 3251/2004, οι περιπτώσεις, στις οποίες η δικαστική αρχή, που αποφασίζει για την εκτέλεση του ΕΕΣ μπορεί να αρνηθεί την εκτέλεση αυτού, αποτυπώνονται στο άρθρο 12:

Α) Αν το πρόσωπο διώκεται στην Ελλάδα για την ίδια αξιόποινη πράξη με εκείνη που αναφέρεται στο ΕΕΣ.

Όταν ο εκζητούμενος παραπονείται, ότι το Συμβούλιο Εφετών αποφάσισε την έκδοσή του, παρά το ότι για τις ίδιες πράξεις, για τις οποίες εξεδόθη ΕΕΣ, διενεργείται προκαταρκτική εξέταση από τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών Αθηνών με δική του πρωτοβουλία, χωρίς όμως να έχει ασκηθεί σε βάρος του ποινική δίωξη, έστω και μέχρι τη συζήτηση εκδόσεως του ΕΕΣ, τότε το Συμβούλιο Εφετών δεν δύναται να απαγορεύσει την εκτέλεση του ΕΕΣ, καθώς δεν συντρέχει η περίπτωση που ορίζεται στο αρ. 12 εδ. α' του Ν. 3251/2004³⁷.

Β) Αν οι ελληνικές αρχές αποφάσισαν να μην ασκήσουν ποινική δίωξη για την αξιόποινη πράξη, για την οποία έχει εκδοθεί το ΕΕΣ ή να παύσουν τη δίωξη.

Για να τύχει εφαρμογής η διάταξη αυτή θα πρέπει η πράξη να είναι αξιόποινη και κατά τους ελληνικούς ποινικούς νόμους και να έχει ληφθεί από τις ελληνικές αρχές απόφαση της μη άσκησης της ποινικής δίωξης ή της παύσης αυτής. Αυτό πρέπει όμως να γίνει το αργότερο μέχρι να αποφασίσει η δικαστική αρχή για την εκτέλεση ή μη του εντάλματος. Στην προκειμένη περίπτωση, δεν συγκαταλέγεται απόφαση του Εισαγγελέα να παύσει την ποινική δίωξη, λόγω άσκησης της από άλλο κράτος - μέλος κατά του ιδίου κατηγορουμένου με τα ίδια πραγματικά περιστατικά, χωρίς καμία αξιολόγηση αυτών³⁸.

Γ) Αν ο εκζητούμενος έχει δικαστεί αμετακλήτως για την αξιόποινη πράξη, για την οποία έχει εκδοθεί το ΕΕΣ, σε κράτος - μέλος της ΕΕ.

Η περίπτωση αυτή προσομοιάζει με την περ. β του άρθρου 11 του ιδίου νόμου. Έτσι και εδώ, καταλαμβάνονται αποφάσεις εν ευρεία εννοία που μπορούν να εκδοθούν

³⁷ ΑΠ 994/2010 (Στ' ποινικό τμήμα σε Συμβούλιο), δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

³⁸ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 25, Μουζάκης Διονύσιος, σελ. 538.

και χωρίς την παρέμβαση δικαστηρίου (αποφάσεις εισαγγελικών αρχών, με τις οποίες εξαιρείται οριστικά η δυνατότητα άσκησης ποινικής δίωξης)³⁹.

Δ) Αν προκύπτει, ότι ο εκζητούμενος έχει δικαστεί αμετακλήτως για τις ίδιες πράξεις σε τρίτη χώρα.

Εδώ, γίνεται λόγος για ίδιες πράξεις σε τρίτη χώρα. Αυτό σημαίνει, ότι δεν πρόκειται για αποφάσεις κρατών - μελών της ΕΕ, αλλά για κράτη - μη μέλη, για τα οποία ενδέχεται και μην ισχύει η αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης για αυτό και η πρόβλεψη αφορά την δυνητική άρνηση εκτέλεσης του ΕΕΣ. Εδώ εμπίπτουν μόνο οι εν στενή εννοία αμετάκλητες δικαστικές αποφάσεις⁴⁰.

Ε) Αν το ΕΕΣ έχει εκδοθεί προς το σκοπό της εκτέλεσης ποινής ή μέτρου ασφαλείας, στερητικών της ελευθερίας, εφόσον ο εκζητούμενος κατοικεί ή διαμένει στην Ελλάδα.

Προκειμένου, να τύχει εφαρμογής η ως άνω περίπτωση και να αναλάβει η Ελλάδα την υποχρέωση να εκτίσει ο εκζητούμενος στην ημεδαπή το υπόλοιπο της στερητικής της ελευθερίας ποινής, στην οποία ήδη έχει καταδικασθεί από δικαστήριο του κράτους της Βουλγαρίας που ζητεί την έκδοση του, θα πρέπει ο εκζητούμενος να προσκομίσει αποδεικτικά μέσα, που να το αποδεικνύουν, όπως π.χ. μισθωτήριο κατοικίας, άδεια παραμονής του στην ημεδαπή, αναγγελία πρόσληψής του ως μισθωτού, αποδεικτικά καταβολής ασφαλιστικών εισφορών, λογαριασμοί καταβολής ηλεκτρικού ρεύματος, ύδατος, τηλεφώνου κ.λπ.. Επίσης, θα πρέπει να αποδείξει, ότι έχει στην Ελλάδα νόμιμη οικογένεια και οικογενειακές ή άλλες νόμιμες υποχρεώσεις που να καθιστούν αναγκαία την παρουσία του έστω και φυλακισμένου στην Ελλάδα για την αντιμετώπιση τέτοιων υποχρεώσεών του ή έστω οικονομικούς δεσμούς με την Ελλάδα που να δικαιολογούν εύλογο συμφέρον του, να ζητήσει να παραμείνει στην ημεδαπή και να εκτελεσθεί η επιβληθείσα σε αυτόν ποινή, για την οποία εκδόθηκε το

³⁹ Μπρακουμάτσος Παναγιώτης, «Αναφύμενα ζητήματα κατά την εφαρμογή της εκτέλεσης ΕΕΣ – αιτημάτων έκδοσης και δικαστικής συνδρομής», ΠοινΔνη 7/2017, σελ. 601 επ.

⁴⁰ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 25 Μουζάκης Διονύσιος, σελ. 539-540.

ένδικο ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης στην Ελλάδα. Σε αντίθετη περίπτωση απορρίπτεται το αίτημα του εκζητούμενου⁴¹.

4. ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΝΤΑΛΜΑΤΟΣ ΣΥΛΛΗΨΗΣ ΚΑΤΑ ΗΜΕΔΑΠΟΥ

Η Απόφαση - Πλαίσιο, με την οποία θεσμοθετήθηκε το Ε.Ε.Σ. είχε σαν στόχο την δυνατότητα παράδοσης από ένα κράτος - μέλος σε ένα άλλο, κάθε κατηγορουμένου ή υπόπτου για τα εγκλήματα, που αναφέρονται σε αυτή, στηριζόμενη στην αρχή, ότι όλοι οι πολίτες της Ε.Ε. είναι υπόλογοι για τις πράξεις τους ενώπιον όλων των δικαστηρίων της Ε.Ε. Όλα όμως τα κράτη - μέλη αντιμετώπισαν με δυσπιστία την διάταξη αυτή, πολλώ δε μάλλον η Ελλάδα⁴².

Η απαγόρευση της έκδοσης ή παράδοσης των ημεδαπών σε άλλο κράτος - μέλος της Ε.Ε. δεν προκύπτει από το Σύνταγμα, ούτε έχει πλέον σήμερα κανένα λόγο ύπαρξης μεταξύ των κρατών - μελών της Ε.Ε. η απαγόρευση του άρθρου 438 περ. α του Κ.Π.Δ., καθόσον η ρύθμιση του νέου νόμου είναι ειδική και στους κύκλους της τελευταίας έχουν αναπτυχθεί μεταξύ των κρατών - μελών αρχές αμοιβαίας εμπιστοσύνης, που στηρίζονται στον σεβασμό των θεμελιωδών ελευθεριών και των αρχών του κράτους δικαίου, ενώ οι ιστορικοί λόγοι στήριξης της απαγορεύσεως, δηλαδή η υποχρέωση προστασίας του κράτους προς τους πολίτες του και συγκεκριμένα η προστασία τους από τις αντιξοότητες, που σημαίνει γι' αυτούς μία δίκη σε ξένο μη οικείο νομικό περιβάλλον, καθώς και η υπάρχουσα δυσπιστία στις αλλοδαπές δικαστικές αρχές είναι πλέον αδικαιολόγητοι και ιδίως στα πλαίσια της Ε.Ε.⁴³.

Ειδικότερα, σε ότι αφορά το Ε.Ε.Σ. για την άσκηση ποινικής διώξεως, οι κανόνες για την παράδοση των ημεδαπών σε άλλο κράτος - μέλος ορίζονται και οριοθετούνται από τις διατάξεις του αρ. 11 στοιχ. ζ και η του Ν. 3251/2004, από τις οποίες προκύπτει ότι: α) αν το έγκλημα αφορά πράξη, που έχει τελέσει ο ημεδαπός εξ ολοκλήρου ή εν μέρει στο έδαφος της ελληνικής επικράτειας, δεν μπορεί να εκτελεσθεί

⁴¹ ΑΠ 1403/2016 (Ζ' ποινικό τμήμα σε Συμβούλιο), δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

⁴² Συμεωνίδου - Καστανίδου Ελισάβετ., «Ο νόμος για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας.», ΠοινΔικ 7/2004, σελ. 777.

⁴³ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 13, Φράγκος Κωνσταντίνος, σελ. 63-64 και Μυλωνόπουλος Χρήστος «Διεθνές Ποινικό Δίκαιο», εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα 1993, σελ. 208-209.

το ένταλμα, ανεξάρτητα μάλιστα αν έχει ασκηθεί ποινική δίωξη στην Ελλάδα και β) αν το έγκλημα αφορά πράξη που έχει τελεσθεί εξ ολοκλήρου στην αλλοδαπή και υπάγεται στην αρμοδιότητα των ελληνικών αρχών, με βάση τα άρθρα 6 ή 8 του Π.Κ., τότε και πάλι δεν μπορεί να εκτελεσθεί το ένταλμα, αν ο ημεδαπός διώκεται για την ίδια πράξη στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με την με αριθμό Α.Π. 280/2017, «ως διωκόμενος στην Ελλάδα δεν μπορεί να θεωρηθεί ο μηνυόμενος, ούτε εκείνος εις βάρος του οποίου ενεργείται προκαταρκτική εξέταση, αφού η τελευταία, προκειμένου ειδικότερα για κακούργημα (ή πλημμέλημα αρμοδιότητας τριμελούς πλημμελειοδικείου), διεξάγεται ακριβώς σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 43 του Κ.Π.Δ., προκειμένου να διερευνηθεί η ύπαρξη επαρκών ενδείξεων, για να κινηθεί η ποινική δίωξη και μπορεί να οδηγήσει και στην μη άσκηση ποινικής δίωξης. Αν δεν έχει ασκηθεί εις βάρος του ποινική δίωξη εκδίδεται με την επιφύλαξη της διαμεταγωγής του στην Ελλάδα προς έκτιση της ποινής, που τυχόν θα του επιβληθεί από το κράτος εκδόσεως του εντάλματος, ενώ και η διασφάλιση της διαμεταγωγής του ημεδαπού στην Ελλάδα, για να εκτίσει την στερητική της ελευθερίας ποινή ή το στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφαλείας, που τυχόν θα του επιβληθεί στο κράτος εκδόσεως του εντάλματος, δεν προϋποθέτει εγγύηση δικαστικής αρχής, αλλά εγγύηση της αρμόδιας αλλοδαπής αρχής, που μπορεί να μην είναι και δικαστική. Πάντως το ένταλμα δεν εκτελείται ακόμη και αν η ποινική δίωξη στην Ελλάδα έχει ασκηθεί μεταγενέστερα, δηλαδή μετά την έκδοση του σχετικού Ε.Ε.Σ., απαιτείται όμως να έχει πράγματι ασκηθεί τουλάχιστον έως την ημέρα της συζητήσεως στο εφετείο η ποινική δίωξη και όχι απλώς να έχει το Ελληνικό Κράτος την δυνατότητα να ασκήσει ποινική δίωξη με τα αρμόδια όργανά του για την ίδια πράξη (Α.Π. 855/2016, Α.Π. 562/2015, Α.Π. 966/2014)⁴⁴.

Όταν κατατέθηκε στη Βουλή το νομοσχέδιο για την εισαγωγή του Ε.Ε.Σ. στην ελληνική έννομη τάξη υπήρχε η κατηγορηματική διαβεβαίωση από την πλευρά του Υπουργείου Δικαιοσύνης, ότι το Ε.Ε.Σ. δε θα εκτελείται κατά κανόνα εναντίον Ελλήνων πολιτών. Στην Εισηγητική Έκθεση του νόμου σημειωνόταν ειδικότερα, ότι ένας ημεδαπός μόνο κατ' εξαίρεση θα παραδίδεται σε άλλο κράτος. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης εμφανίστηκε ακόμα πιο καθησυχαστικός, διαβεβαιώνοντας ότι: «η δυνατότητα οι Έλληνες να δικάζονται στην Ελλάδα έχει διασφαλιστεί κατά τρόπο -

⁴⁴ ΑΠ 280/2017, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

ουσιαστικά- απαράβατο», ενώ στη Βουλή δήλωνε κατηγορηματικά ότι «Έλληνας δεν εκδίδεται»⁴⁵. Επίσης, υποστηρίχθηκε η άποψη, ότι δεν επιτρέπεται η παράδοση Ελλήνων πολιτών σε εκτέλεση Ε.Ε.Σ. των γερμανικών αρχών για τους ακόλουθους λόγους: α) Το ένταλμα είναι ανίσχυρο στο μέτρο που έχει κηρυχθεί άκυρος ο νόμος βάσει του οποίου εκδόθηκε. β) Η παράδοση θίγει την αρχή της αμοιβαιότητας, όπως κατοχυρώνεται στο αρ. 39 παρ. 1 εδ. β' του Ν. 3251/2004. γ) Η παράδοση ημεδαπών αντιβαίνει στους ισχύοντες συνταγματικούς κανόνες και δ) η αναδρομική εφαρμογή του Ν. 3251/2004 θίγει την αρχή της νομιμότητας⁴⁶.

Από όσα ανωτέρω αναφέρθηκαν, καθίσταται σαφές, ότι η πρόβλεψη του Ν. 3251/2004 για την έκδοση ημεδαπών πολιτών με ενεργοποίηση του Ε.Ε.Σ. αποτελεί καταφανώς αντισυνταγματική νομικά πρόβλεψη σε επίπεδο τυπικού νόμου⁴⁷.

5. ΣΥΛΛΗΨΗ ΕΚΖΗΤΟΥΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΑΥΤΟΥ

Η εκτέλεση του ΕΕΣ πολλές φορές οδηγεί σε σύγκρουση μεταξύ των αρχών της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και αμοιβαίας αναγνώρισης και των θεμελιωδών δικαιωμάτων του προσώπου, στο οποίο αφορά η έκδοση του εντάλματος. Το ΔΕΕ τονίζοντας της σημασία της αμοιβαίας εμπιστοσύνης στο χώρο της ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, επισημαίνει ότι η ως άνω αρχή επιβάλλει σε κάθε κράτος - μέλος την αποδοχή, ότι όλα τα υπόλοιπα κράτη - μέλη θα τηρούν το ενωσιακό δίκαιο και θα σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα που είναι αναγνωρισμένα από αυτό⁴⁸. Η εκτέλεση ενός ΕΕΣ δεν μπορεί να έχει ως συνέπεια την απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση του ατόμου, στο οποίο αφορά το ένταλμα. Για να εξακριβωθεί η ύπαρξη ενός τέτοιου κινδύνου, η εθνική αρχή εκτέλεσης οφείλει κατ' αρχάς να στηριχθεί σε αντικειμενικά και αξιόπιστα στοιχεία, που να καταδεικνύουν την ύπαρξη πλημμελειών, όσον αφορά τις συνθήκες κράτησης που επικρατούν στο κράτος - μέλος της έκδοσης και εάν διαπιστώσει, ότι συντρέχει κίνδυνος απάνθρωπης και εξευτελιστικής μεταχείρισης, ο οποίος είναι αδύνατο να αποκλειστεί εντός εύλογης προθεσμίας, η αρχή

⁴⁵ Συμεωνίδου-Καστανίδου Ελισάβετ, «Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και παράδοση ημεδαπών με σκοπό δίωξης (με αφορμή την ΣυμβΑΠ 591/2005)», *ΠοινΔικ* 5/2005, σελ. 587.

⁴⁶ Συμεωνίδου-Καστανίδου Ελισάβετ, «Εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης των γερμανικών αρχών σε βάρος ημεδαπού (γνωμ.)», *ΠοινΔικ* 11/2005, σελ. 1312επ.

⁴⁷ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 3, Δημήτρης Συμεωνίδης, σελ. 193 επ.

⁴⁸ Βασιλάκης Ευάγγελος, «9+1 σκέψεις για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης», *ΠοινΔικ.* 2/2006, σελ. 204 επ.

εκτέλεσης οφείλει να αποφασίσει, εάν θα θέσει τέρμα ή όχι στη διαδικασία παράδοσης. Ωστόσο με την προδικαστική απόφαση στις υποθέσεις *Aranyosi και Caldaru* το ΔΕΕ, αποδέχεται, ότι η αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης δεν είναι απεριόριστη και ότι μπορεί να αναιρεθεί, εάν υπάρχουν αντικειμενικές και αξιόπιστες ενδείξεις παραβίασης των θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως αυτά κατοχυρώνονται στο Χάρτη⁴⁹.

Κατά το αρ. 1 παρ. 2 του ίδιου νόμου «η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την προσβολή θεμελιωδών δικαιωμάτων και αρχών, που διατυπώνονται στο ισχύον Σύνταγμα και το αρ. 6 της Συνθήκης για την ΕΕ. Σε κάθε περίπτωση ο εκζητούμενος δεν απομακρύνεται ούτε απελαύνεται ούτε εκδίδεται σε κράτος όπου διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου ή να υποβληθεί σε βασανιστήρια ή άλλη απάνθρωπη ή εξευτελιστική ποινή ή μεταχείριση». Με τη διάταξη αυτή, ο νόμος αναθέτει στο αρμόδιο όργανο για την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, την ενδελεχή έρευνα του γεγονότος της προσβολής ή όχι θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου που διατυπώνονται στο Σύνταγμα και στο αρ. 6 της Συνθήκης για την Ε.Ε., από την εκτέλεση του εντάλματος. Περαιτέρω η αρχή της αναλογικότητας, απορρέουσα από την έννοια και τους θεσμούς του κράτους δικαίου, καθιερώνεται ήδη ρητώς από το Σύνταγμα (αρ. 25 παρ. 1). Σύμφωνα με την αρχή αυτή, οι επιβαλλόμενοι από τον κοινό νομοθέτη και τη διοίκηση περιορισμοί στην άσκηση των ατομικών δικαιωμάτων πρέπει να είναι μόνον οι αναγκαίοι και να συνάπτονται προς τον υπό του νόμου επιδιωκόμενο σκοπό. Ένα μέτρο που προβλέπεται από διάταξη νόμου ως κύρωση για παράβαση διατάξεως, τότε μόνο αντίκειται στην αρχή της αναλογικότητας, όταν από το είδος του ή τη φύση του είναι προδήλως ακατάλληλο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού ή όταν οι δυσμενείς συνέπειες του μέτρου τελούν σε προφανή δυσαναλογία ή υπερακοντίζουν τον επιδιωκόμενο σκοπό (ΣτΕ 990/2004 Ολομ., 3474/2011 Ολομ.). Επίσης, οι διατάξεις του άρθρου 6 της Συμβάσεως της Ρώμης για τα ανθρώπινα δικαιώματα (ν.δ. 53/1974), σύμφωνα με τις οποίες κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να δικασθεί δικαίως δημόσια και εντός λογικής προθεσμίας από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο νομίμως λειτουργούν και θα αποφασίσει επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων αστικής φύσεως και επί του βάσιμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως, θεωρούμενο σε περίπτωση που κατηγορείται για αδίκημα, ότι είναι αθώος μέχρι της αποδείξεως της ενοχής του, και

⁴⁹ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 6.

ειδικότερη έκφραση των υπερασπιστικών δικαιωμάτων του οποίου είναι και αυτό της σιωπής και της μη αυτοενοχοποίησής του, αφορούν σε δικαιώματα που γεννιούνται υπέρ του συλληφθέντος προσώπου μετά την εκτέλεση του εκδοθέντος σε βάρος του ευρωπαϊκού εντάλματος και την προσαγωγή του ενώπιον της αρμόδιας δικαστικής αρχής του κράτους, που ζήτησε την παράδοσή του και αφού ασκηθεί σε βάρος του η ποινική δίωξη, όταν και θα ετοιμάσει την υπεράσπισή του κατά της εναντίον του κατηγορίας. Έτσι, τα ανωτέρω υπερασπιστικά δικαιώματα του συλληφθέντος και τελούντος υπό παράδοση σε άλλο κράτος - μέλος της Ε.Ε. εκζητουμένου, δεν μπορεί να ελέγχονται από το Κράτος που εκτελεί το Ε.Ε.Σ., αλλά εμπίπτει στον έλεγχο των δικαστικών αρχών του κράτους, που ζήτησε την έκδοσή του η παροχή δυνατότητας ασκήσεως ή η παραβίαση αυτών των υπερασπιστικών δικαιωμάτων του εκζητουμένου προσώπου ως κατηγορουμένου μετά την παράδοσή του στο κράτος, που εξέδωσε το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης⁵⁰.

Η απαγόρευση της εκτελέσεως του Ε.Ε.Σ. (κατά το άνω αρ. 11), υπό την έννοια της αρνήσεως, της δικαστικής αρχής της εκτέλεσης του εντάλματος, ενισχύεται και από την καθιερωμένη υπό του άρθρου 34 Ν. 3251/2004 **αρχή της ειδικότητας**, κατά την οποία η έκδοση γίνεται για έγκλημα ειδικώς οριζόμενο στο ένταλμα και όχι για άλλη πράξη, διάφορο αυτής που αναφέρεται σ' αυτό κατά τα συγκροτούντα την υπόσταση αυτής στοιχεία. Με την αρχή της ειδικότητας, που θεωρείται γενικά αναγνωρισμένος κανόνας του διεθνούς δικαίου και εφαρμόζεται σε κάθε περίπτωση εκδόσεως, περιορίζεται η κυριαρχική εξουσία του εκζητήσαντος κράτους, ήτοι το κράτος που ζητεί την έκδοση δεν μπορεί να διώξει τον εκζητούμενο για πράξεις προγενέστερες της παραδόσεως, άλλες από εκείνες για τις οποίες διετάχθη η εκτέλεση του εντάλματος, πλην ορισμένων εξαιρέσεων. Ούτως η αρχή της ειδικότητας θεμελιώνεται στην κυριαρχία του εκδίδοντος κράτους και συνδέεται με το συμφέρον του να μη διωχθεί το εκδιδόμενο πρόσωπο για πολιτικούς ή άλλους σκοπούς, διότι εάν το εκζητούν κράτος, είχε τη δυνατότητα, να διώξει τον εκδοθέντα και για άλλες πράξεις, πέραν εκείνων για τις οποίες εκδόθηκε, η καταστρατήγηση των σχετικών περιορισμών της εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης και κυρίως της μη διώξεως για πολιτικά εγκλήματα θα ήταν ευχερής. Ο Έλληνας δικαστής, λοιπόν, ως δικαστική αρχή εκτελέσεως ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, αφού αρχικά ελέγξει τη νομιμότητα του

⁵⁰ Εφ.Αθ. 2/2016, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

εντάλματος, δηλαδή την εξωτερική (νομότυπη έκδοση) (π.χ. έκδοση του εντάλματος από δικαστική αρχή) και την εσωτερική νομιμότητα αυτού (π.χ. έκδοση για αξιόποινες πράξεις και ποινές που επιτρέπουν την παράδοση του εκζητουμένου), οφείλει, στη συνέχεια, να ερευνήσει, αν συντρέχει κάποιος από τους προβλεπόμενους στο αρ. 11 του Ν. 3251/2004 λόγους υποχρεωτικής αρνήσεως εκτελέσεως του εντάλματος και, σε καταφατική περίπτωση, να εκδώσει απορριπτική απόφαση και να αρνηθεί την παράδοση του εκζητουμένου ή αν συντρέχει κάποιος από τους λόγους δυνητικής αρνήσεως εκτελέσεως του εντάλματος του αρ. 12 του ίδιου νόμου, η συνδρομή του οποίου παρέχει στο δικαστή τη διακριτική εξουσία, ασκούμενη σύμφωνα με τις ισχύουσες στο ελληνικό ποινικό σύστημα αρχές, να αρνηθεί την εκτέλεση του εντάλματος. Όπως ανωτέρω εκτίθεται κατά την παράγραφο 2 του ίδιου ανωτέρω άρθρου 10, η εκτέλεση του Ε.Ε.Σ. επιτρέπεται, χωρίς έλεγχο του διττού αξιόποινου, για τις αναφερόμενες στην παράγραφο αυτή (παρ. 2) πράξεις, όπως αυτές ορίζονται από το δίκαιο του κράτους έκδοσης του εντάλματος, εφόσον τιμωρούνται στο κράτος αυτό με στερητικό της ελευθερίας ποινή ή στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφάλειας, το ανώτατο όριο των οποίων είναι τουλάχιστον τριών (3) ετών⁵¹. Ωστόσο το εύρος των αδικημάτων, που θεωρούνται ως πληρούντα την αρχή του διττού αξιόποινου, εφόσον τιμωρούνται και στη χώρα, που ζητά την έκδοση, είναι τόσο μεγάλο, ώστε να περιλαμβάνει και αδικήματα ήσσονος σημασίας, όπως όλως ενδεικτικά είναι η εξύβριση, η απειλή, των οποίων το ανώτατο απειλούμενο όριο ποινής, ταυτίζεται με τους δώδεκα (12) μήνες που είναι και το όριο της διάταξης του άρθρου 5 του ως άνω νόμου. Η δυνατότητα όμως έκδοσης Ε.Ε.Σ. για άσκηση ποινικής δίωξης για αδικήματα ήσσονος σημασίας συνιστά παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, που επίσης προβλέπεται συνταγματικά (άρθρο 25). Εξάλλου, η σύλληψη, κράτηση και έκδοση ενός προσώπου, αλλοδαπού ή ημεδαπού, οποιαδήποτε νομική βάση και αν διαθέτει, δεν παύει να αποτελεί σύλληψη, κράτηση και έκδοση, δεν χάνει δηλ. καθόλου τον επαχθή για τα δικαιώματα του ανθρώπου χαρακτήρα της. Η σύλληψη ως κορυφαία πράξη καταναγκασμού του κράτους και περιορισμού θεμελιώδους δικαιώματος, δεν παύει να είναι αντικείμενο ρύθμισης του ποινικού δικαίου και του Ελληνικού Συντάγματος και ως τέτοια απαιτεί υψηλό δείκτη νομιμοποίησης. Συχνά εκδίδεται Ε.Ε.Σ. για αδικήματα ήσσονος σημασίας, χωρίς η εφαρμογή του να οριοθετείται από έναν έλεγχο

⁵¹ ΑΠ 801/2015, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

αναλογικότητας, εντούτοις, λόγω της διασυνοριακής φύσης του συγκεκριμένου μηχανισμού δικαστικής συνεργασίας η παράδοση των εκζητούμενων για ήσσονος σημασίας αδικήματα προκαλεί συχνά ανεπανόρθωτες συνέπειες στις ζωές απλών καθημερινών ανθρώπων, που δεν εμπίπτουν στην κατηγορία των ανήθικων εγκληματιών. Σύμφωνα με την από 11-04-2011 έκθεση της επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για το Ε.Ε.Σ. και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών - μελών σχετικά με το ζήτημα της αναλογικότητας, η εμπιστοσύνη στην εφαρμογή του Ε.Ε.Σ. υπονομεύθηκε από τη συστηματική έκδοση ευρωπαϊκών ενταλμάτων σύλληψης, με σκοπό την παράδοση καταζητούμενων για αδικήματα συχνά ήσσονος σημασίας. Υπάρχει γενική συμφωνία μεταξύ των κρατών - μελών ως προς το ότι είναι απαραίτητο να υπάρχει έλεγχος της αναλογικότητας, για να αποφευχθεί το ενδεχόμενο, να εκδίδονται ευρωπαϊκά εντάλματα σύλληψης για αδικήματα, τα οποία παρά το γεγονός, ότι υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 2 παράγραφος 1 της απόφασης - πλαισίου του Συμβουλίου σχετικά με το Ε.Ε.Σ., δεν είναι επαρκώς σοβαρά για να δικαιολογήσουν τα μέτρα και τη συνεργασία, την οποία επιβάλλει ή εκτέλεση ενός τέτοιου εντάλματος. Πολλά ζητήματα πρέπει να ληφθούν υπόψη πριν από την έκδοση ενός ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, κυρίως η βαρύτητα του αδικήματος, η διάρκεια της ποινής, η ύπαρξη εναλλακτικής προσέγγισης, που θα ήταν λιγότερο επαχθής τόσο για τον εκζητούμενο όσο και για την αρχή εκτέλεσης και μια ανάλυση κόστους/οφέλους της εκτέλεσης του Ε.Ε.Σ. Οι συνέπειες για την ελευθερία των καταζητούμενων είναι δυσανάλογες, όταν τα Ε.Ε.Σ. εκδίδονται σε υποθέσεις για τις οποίες η προσωρινή κράτηση θα θεωρείτο μη ενδεδειγμένη. Άποψη της ως άνω επιτροπής είναι, ότι είναι ουσιαστικής σημασίας να εφαρμόζουν τα κράτη - μέλη ένα έλεγχο αναλογικότητας. Σύμφωνα δε με την από 28-01-2014 έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου - πρόταση ψηφίσματος, με συστάσεις προς την Επιτροπή για την αναθεώρηση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης κρίθηκε (με 46 ψήφους υπέρ και 4 ψήφους κατά) απαραίτητο να αναθεωρηθεί η λειτουργία του Ε.Ε.Σ. και των άλλων νομικών μέσων αμοιβαίας αναγνώρισης και να διασφαλιστεί καλύτερη ισορροπία στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης της Ε.Ε. Οι ως άνω βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατέληξαν στην ως άνω πρόταση, λαμβάνοντας υπόψη μεταξύ άλλων και τα εξής: 1) ότι έχουν ανακύψει προβλήματα στη λειτουργία της απόφασης - πλαισίου, που απορρέουν από τα κενά που υπάρχουν, όπως η παράλειψη να περιληφθούν ρητά εγγυήσεις για τα θεμελιώδη δικαιώματα ή ο έλεγχος αναλογικότητας και 2) τη

δυσανάλογη χρήση του Ε.Ε.Σ. για ήσσονος σημασίας αδικήματα ή σε περιπτώσεις, στις οποίες μπορούν να χρησιμοποιούνται λιγότερο δυσμενή εναλλακτικά μέτρα, η οποία συνεπάγεται αδικαιολόγητες συλλήψεις, καθώς και προσωρινή κράτηση για αδικαιολόγητα και υπερβολικά μεγάλα χρονικά διαστήματα, με αποτέλεσμα δυσανάλογες παρεμβάσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα των υπόπτων και των κατηγορουμένων, καθώς και επιβάρυνση των πόρων των κρατών - μελών. Θεωρώντας, ότι οι αδυναμίες που εντοπίζονται όχι μόνο υπονομεύουν την αμοιβαία εμπιστοσύνη, αλλά είναι και δαπανηρές με κοινωνικούς και οικονομικούς όρους για τα ενδιαφερόμενα άτομα, τις οικογένειές τους και την κοινωνία γενικά, καλούν την επιτροπή εντός έτους από την έγκριση του ως άνω ψηφίσματος να υποβάλει νομοθετικές προτάσεις, οι οποίες θα προβλέπουν μεταξύ άλλων: α)....., β) έναν έλεγχο αναλογικότητας κατά την έκδοση αποφάσεων αμοιβαίας αναγνώρισης, που θα βασίζεται στα σχετικά στοιχεία και τις σχετικές περιστάσεις, όπως για παράδειγμα στη σοβαρότητα του αδικήματος, το αν η υπόθεση πληροί όλες τις προϋποθέσεις για τη διεξαγωγή δίκης, τις επιπτώσεις στα δικαιώματα του καταζητούμενου προσώπου, περιλαμβανομένων της προστασίας της προσωπικής και οικογενειακής ζωής, την οικονομική επιβάρυνση και την ύπαρξη ενός διαθέσιμου κατάλληλου λιγότερο δυσμενούς εναλλακτικού μέτρου, γ) ....., δ) ένα λόγο υποχρεωτικής άρνησης εκτέλεσης του εντάλματος σε περιπτώσεις όπου υφίστανται ουσιαστικοί λόγοι που συνηγορούν υπέρ της άποψης ότι η εκτέλεση ενός Ε.Ε.Σ. δεν θα ήταν συμβατή με τις υποχρεώσεις του κράτους μέλους εκτέλεσης σύμφωνα με το αρ. 6 της ΣΕΕ και τον Χάρτη, ιδίως το αρ. 52 παρ. 1 αυτού που αναφέρεται στην αρχή της αναλογικότητας. Τέλος, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση: «παρά τη γενικότερη θετική αξιολόγηση και οι τρεις εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εφαρμογή της απόφασης πλαισίου του 2002 αποκαλύπτουν ατέλειες κατά τη λειτουργία του συστήματος (όπως μη τήρηση των δικονομικών δικαιωμάτων των υπόπτων και κατηγορουμένων, κακές συνθήκες κράτησης, εικαζόμενη κατάχρηση των Ε.Ε.Σ. από ορισμένα κράτη μέλη και μη εφαρμογή της αναλογικότητας) οι οποίες επιβεβαιώνονται ίσως και από τα στατιστικά στοιχεία τα οποία δείχνουν ότι το διάστημα 2005-2009 εκδόθηκαν 54.689 Ε.Ε.Σ., αλλά εκτελέστηκαν μόνο 11.630». Τέλος, σύμφωνα με το από 27-02-2014 ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με συστάσεις προς την Επιτροπή για την αναθεώρηση του Ε.Ε.Σ. λαμβάνοντας υπόψη, ότι έχουν ανακύψει προβλήματα στη λειτουργία της απόφασης - πλαισίου, που απορρέουν από τα κενά που υπάρχουν, όπως η παράλειψη να περιληφθούν ρητά εγγυήσεις για τα

θεμελιώδη δικαιώματα ή ο έλεγχος αναλογικότητας και ότι επικρατεί προβληματισμός μεταξύ άλλων και για τα εξής ζητήματα: ... iv) την ασάφεια στον καθορισμό του καταλόγου σοβαρών εγκλημάτων που σχετίζεται με το Ε.Ε.Σ., αλλά και με άλλα νομικά μέσα της Ε.Ε., τα οποία παραπέμπουν επανειλημμένως στον εν λόγω κατάλογο, και την ένταξη σε αυτόν εγκλημάτων των οποίων η σοβαρότητα δεν προβλέπεται σε όλους τους ποινικούς κώδικες της Ε.Ε. και τα οποία ενδέχεται να μην ανταποκρίνονται επαρκώς στον έλεγχο αναλογικότητας, ν) τη δυσανάλογη χρήση του Ε.Ε.Σ. για ήσσονος σημασίας αδικήματα ή σε περιπτώσεις, στις οποίες μπορούν να χρησιμοποιούνται λιγότερο δυσμενή εναλλακτικά μέτρα, η οποία συνεπάγεται αδικαιολόγητες συλλήψεις, καθώς και προσωρινή κράτηση για αδικαιολόγητα και υπερβολικά μεγάλα χρονικά διαστήματα, με αποτέλεσμα δυσανάλογες παρεμβάσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα των υπόπτων και των κατηγορουμένων, καθώς και επιβάρυνση των πόρων των κρατών μελών, ..., viii) ενώ αναγνωρίζεται η αναγκαιότητα της προσωρινής κράτησης όταν πληρούνται ορισμένα κριτήρια, η απουσία ελάχιστων προτύπων σχετικά με την κράτηση αυτή, περιλαμβανομένων της τακτικής επανεξέτασης, της χρήσης και της ως ύστατης λύσης και της εξέτασης εναλλακτικών, σε συνδυασμό με την έλλειψη σωστής αξιολόγησης για το αν μια υπόθεση πληροί όλες τις προϋποθέσεις για διεξαγωγή δίκης, μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την προσωρινή κράτηση των υπόπτων και των κατηγορουμένων για αδικαιολόγητα και υπερβολικά μεγάλα χρονικά διαστήματα ..... ζητεί από την επιτροπή να υποβάλει, εντός έτους από την έγκριση του ως άνω ψηφίσματος, νομοθετικές προτάσεις οι οποίες θα προβλέπουν μεταξύ άλλων: α)....., β) έναν έλεγχο αναλογικότητας κατά την έκδοση αποφάσεων αμοιβαίας αναγνώρισης, που θα βασίζεται στα σχετικά στοιχεία και τις σχετικές περιστάσεις, όπως για παράδειγμα στη σοβαρότητα του αδικήματος, το αν η υπόθεση πληροί όλες τις προϋποθέσεις για τη διεξαγωγή δίκης, τις επιπτώσεις στα δικαιώματα του καταζητούμενου προσώπου, περιλαμβανομένων της προστασίας της προσωπικής και οικογενειακής ζωής, την οικονομική επιβάρυνση και την ύπαρξη ενός διαθέσιμου κατάλληλου λιγότερο δυσμενούς εναλλακτικού μέτρου, γ)....., δ) ένα λόγο υποχρεωτικής άρνησης εκτέλεσης του εντάλματος σε περιπτώσεις όπου υφίστανται ουσιαστικοί λόγοι που συνηγορούν υπέρ της άποψης ότι η εκτέλεση ενός Ε.Ε.Σ. δεν θα ήταν συμβατή με τις υποχρεώσεις του κράτους μέλους εκτέλεσης σύμφωνα με το άρθρο 6 της ΣΕΕ και τον Χάρτη, ιδίως το άρθρο 52 παράγραφος 1 αυτού που αναφέρεται στην αρχή της αναλογικότητας

....., στ) καλύτερο ορισμό των εγκλημάτων, στα οποία θα πρέπει να εφαρμόζεται το Ε.Ε.Σ., προκειμένου να διευκολυνθεί η εφαρμογή του ελέγχου αναλογικότητας⁵².

6α. ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΕΑΝ ΕΚΚΡΕΜΟΥΝ 2 Ή ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΕΝΤΑΛΜΑΤΑ ΣΥΛΛΗΨΗΣ.

Το αρ. 20 του Ν. 3251/2004 αποτελεί πιστή μετάφραση του αρ. 16 της Απόφασης - Πλαισίου και ρυθμίζει τα ζητήματα, που συνδέονται με περιπτώσεις συρροής: α] περισσότερων Ε.Ε.Σ. για το ίδιο πρόσωπο και β] Ε.Ε.Σ και αίτησης έκδοσης. Στην πρώτη περίπτωση διευκρινίζεται ρητώς, ότι επί ίσης βαρύτητας πράξεων προηγείται το ένταλμα, που εκδόθηκε προς το σκοπό της εκτέλεσης ποινής ή μέτρου ασφαλείας⁵³.

6β. ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΚΤΙΣΗΣ ΠΟΙΝΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΥΠΟ ΠΟΙΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΑΥΤΟ.

Ο Έλληνας δικαστής, ως δικαστική αρχή εκτελέσεως ενός Ε.Ε.Σ., αφού αρχικά ελέγξει τη νομιμότητα του εντάλματος, δηλαδή την εξωτερική (νομότυπη έκδοση) (π.χ. έκδοση του εντάλματος από δικαστική αρχή) και την εσωτερική νομιμότητα αυτού (π.χ. έκδοση για αξιόποινες πράξεις και ποινές που επιτρέπουν την παράδοση του εκζητουμένου), οφείλει, στη συνέχεια, να ερευνήσει, αν συντρέχει κάποιος από τους προβλεπόμενους στο αρ. 11 του Ν. 3251/2004 λόγους υποχρεωτικής αρνήσεως εκτελέσεως του εντάλματος και, σε καταφατική περίπτωση, να εκδώσει απορριπτική απόφαση και να αρνηθεί την παράδοση του εκζητουμένου ή αν συντρέχει κάποιος από τους λόγους δυνητικής αρνήσεως εκτελέσεως του εντάλματος του αρ. 12 του ίδιου νόμου, η συνδρομή του οποίου παρέχει στο δικαστή τη διακριτική εξουσία, ασκούμενη σύμφωνα με τις ισχύουσες στο ελληνικό ποινικό σύστημα αρχές, να αρνηθεί την εκτέλεση του εντάλματος. Μεταξύ των λόγων δυνητικής αρνήσεως εκτελέσεως του Ε.Ε.Σ. περιλαμβάνεται και εκείνος της περ. ε του ως άνω αρ. 12 του Ν. 3251/2004, σύμφωνα με την οποία η δικαστική αρχή που αποφασίζει για την εκτέλεση του Ε.Ε.Σ. μπορεί να αρνηθεί την εκτέλεση αυτού «αν το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης έχει εκδοθεί

⁵² ΕφΑθ. 4/2016, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

⁵³ ΠοινΧρ. ΝΔ/2004, σελ. 1044.

προς το σκοπό της εκτέλεσης ποινής ή μέτρου ασφαλείας, στερητικών της ελευθερίας, εφόσον ο εκζητούμενος κατοικεί ή διαμένει στην Ελλάδα, και η Ελλάδα αναλαμβάνει την υποχρέωση να εκτελέσει την ποινή ή το μέτρο ασφαλείας σύμφωνα με τους ποινικούς της νόμους». Κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, η ελληνική δικαστική αρχή, που αποφασίζει για την εκτέλεση του εντάλματος (στην παρούσα περίπτωση ο Α.Π.), προκειμένου να αποφασίσει αν θα κάνει χρήση του ως άνω δυνητικού λόγου αρνήσεως εκτελέσεως, οφείλει αρχικώς να προσδιορίσει αν ο εκζητούμενος «κατοικεί» ή «διαμένει» στην Ελλάδα και, επομένως, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω διατάξεως, και, στη συνέχεια, και μόνον εφόσον διαπιστώσει, ότι το πρόσωπο αυτό ικανοποιεί ένα από τα κριτήρια αυτά, να εκτιμήσει αν υπάρχει εύλογο συμφέρον που να δικαιολογεί την εκτέλεση της ποινής, που επιβλήθηκε από το Κράτος που εξέδωσε το ένταλμα, στην Ελλάδα. Στην εισηγητική έκθεση του Ν. 3251/2004, αναφορικά με την παρόμοια διάταξη του αρ. 13 §3 (που αφορά ΕΕΣ προς το σκοπό της διώξεως σε βάρος εκζητουμένου που κατοικεί στην Ελλάδα), διευκρινίζεται, ότι πρόσωπα που κατοικούν στην Ελλάδα, νοούνται εκείνα που η διαμονή τους έχει το στοιχείο της μονιμότητας. Ένας εκζητούμενος, λοιπόν, «κατοικεί» στην Ελλάδα εφόσον έχει εδώ την πραγματική κατοικία του και «διαμένει» σ' αυτήν εφόσον, μετά από σταθερή παραμονή ορισμένης διάρκειας, δημιούργησε δεσμούς παρομοίους προς εκείνους που δημιουργεί ένας κάτοικος. Για να διαπιστωθεί αν, στη συγκεκριμένη περίπτωση, υφίστανται μεταξύ του εκζητουμένου και της Ελλάδας δεσμοί, που να οδηγούν στο συμπέρασμα, ότι το πρόσωπο αυτό «διαμένει» στο Κράτος, η δικαστική αρχή εκτελέσεως απαιτείται να προβεί σε συνολική εκτίμηση διαφόρων αντικειμενικών στοιχείων που χαρακτηρίζουν την περίπτωση του προσώπου αυτού, στα οποία καταλέγονται, μεταξύ άλλων, η διάρκεια, η φύση και οι συνθήκες παραμονής του εκζητουμένου, καθώς και οι οικογενειακοί και οικονομικοί δεσμοί του με το κράτος - μέλος εκτελέσεως (Ελλάδα). Εφόσον δε, κριθεί ότι, συντρέχουν οι ως άνω προϋποθέσεις και ο εκζητούμενος έχει εύλογο συμφέρον, να ζητήσει να εκτελεστεί η ποινή, που του έχει επιβληθεί και για την έκτιση της οποίας εκδόθηκε το ευρωπαϊκό ένταλμα στην Ελλάδα, οι ελληνικές δικαστικές αρχές έχουν την ευχέρεια, να μη τον παραδώσουν στο Κράτος, οι δικαστικές αρχές του οποίου εξέδωσαν το ένταλμα, αλλά να διατάξουν την εκτέλεση της ποινής που του έχει επιβληθεί, σύμφωνα με τους ελληνικούς ποινικούς νόμους. Υποχρέωση εκτελέσεως του εντάλματος και παραδόσεως του εκζητουμένου στις Αρχές του Κράτους που το εξέδωσε υπάρχει, συνήθως, στην περίπτωση που στη Χώρα μας δεν προβλέπεται

το είδος της ποινής ή του μέτρου ασφαλείας που επιβλήθηκε και, επομένως, δεν μπορεί αυτή να εκτιθεί, κάτι που ασφαλώς πρέπει να ελέγχεται από τη δικαστική αρχή εκτελέσεως του εντάλματος⁵⁴.

Την νομολογία μας έχει απασχολήσει ιδιαίτερα η δυνατότητα έκτισης της ποινής στην Ελλάδα. Παρατίθενται κατωτέρω ορισμένα παραδείγματα:

[Α] Σύμφωνα με τη με αριθμό 324/2012 απόφαση του ΑΠ (ΣΤ' Ποινικό Τμήμα - σε συμβούλιο), η οποία αφορά έκδοση Έλληνα, με βάση την Ε.Σ.Ε., προκειμένου να προσαχθεί στην αρμόδια Ρουμανική δικαστική αρχή για να εκτίσει στη Ρουμανία στερητική της ελευθερίας ποινή ενός (1) έτους και τεσσάρων (4) μηνών, που του επιβλήθηκε για την αξιόποινη πράξη της ανθρωποκτονίας από αμέλεια, με τη με αρ. 250/14-06-2011 απόφαση του Ειρηνοδικείου Καρανσέμπες Ρουμανίας. Απορρίπτει αίτηση αντικατάστασης προσωρινής κράτησης λόγω παραίτησης. Δέχεται ουσία έφεση εκζητούμενου, καθώς από τα προσκομιζόμενα αποδεικτικά μέσα, προέκυψε ότι ο εκζητούμενος είναι ημεδαπός, με μόνιμη και σταθερή εργασία και έχει εύλογο συμφέρον να εκτελεστεί η ποινή που του έχει επιβληθεί και για την έκτιση της οποίας εκδόθηκε το ένδικο ΕΕΣ στην Ελλάδα. Επομένως, εσφαλμένα το Συμβούλιο Εφετών έκρινε, ότι δεν συντρέχει λόγος να αναλάβει η Ελλάδα την υποχρέωση να εκτελέσει ο εκζητούμενος την ανωτέρω ποινή⁵⁵.

[Β] Σύμφωνα με τη με αριθμό 1438/2010 απόφαση του Α.Π. (Α' Ποινικό Τμήμα Διακοπών σε Συμβούλιο), η οποία αφορά την έκδοση ημεδαπού υπηκόου, σε εκτέλεση ΕΕΣ, από τα προσκομιζόμενα αποδεικτικά μέσα, προέκυψε, ότι ο εκζητούμενος είναι ημεδαπός και δεν διώκεται στην Ελλάδα για την ίδια πράξη, αλλά για άλλη παρεμφερή που είχε τελεσθεί προηγουμένως. Ως εκ τούτου, η εκτέλεση του Ε.Ε.Σ. διατάχθηκε να γίνει μετά την ολοκλήρωση της σχετικής ποινικής διαδικασίας στο Ελληνικό Κράτος και την έκτιση της ποινής που τυχόν θα του επιβληθεί κατ' αυτήν (αρ. 28 παρ.1 του ν. 3251/2004). Περαιτέρω, όμως, λόγω της ελληνικής ιθαγένειας του εκζητούμενου, θα έπρεπε στη διάταξη περί εκτελέσεως του Ε.Ε.Σ. να τεθεί και ο προαναφερθείς όρος του άρθρου 11 περ. η' του ν. 3251/2004, ο οποίος εκ παραδρομής δεν τέθηκε από το επιληφθέν Συμβούλιο Εφετών. Επομένως, συμπληρώθηκε οίκοθεν το εφετειακό

⁵⁴ ΣυμβΑΠ 1665/2016, δημοσιευμένη σε ΠοινΔικ 3-4/2017, σελ. 310 επ..

⁵⁵ www.areiospagos.gr/nomologia/apofaseis_DISPLAY.asp?cd=Y9F6S8AFRH800XMN1C4262UH9ULCNZ&apof=324_2012&info=%D0%CF%C9%CD%C9%CA%C5%D3%20-%D0%20%D3%D4

βούλευμα με την προσθήκη του όρου να διασφαλισθεί η αναμεταγωγή του εκζητούμενου στην Ελλάδα, προκειμένου να αποτιθεί στην ημεδαπή η ποινή που τυχόν θα επιβληθεί στο Κράτος εκδόσεως του⁵⁶.

[Γ] Σύμφωνα με την απόφαση με αριθμό 1665/2016 ΣυμβΑΠ, το Συμβούλιο Εφετών Αθηνών αποφάσισε την εκτέλεση του με στοιχεία και με αριθμό XVIII ΚΟΡ. 69/2010 από 09.06.2010 Ε.Ε.Σ., που εκδόθηκε από το 18^ο Ποινικό Τμήμα του Περιφερειακού Δικαστηρίου του LODZ Πολωνίας σε βάρος του Πολωνού υπηκόου, προκειμένου να συλληφθεί και να προσαχθεί ο εκζητούμενος ενώπιον της δικαστικής αρχής που εξέδωσε το ένταλμα για να εκτίσει τις ποινές που του επιβλήθηκαν για τις πράξεις της απόπειρας απάτης με χρήση εγγράφου που περιλαμβάνει αναλήθεια, της απάτης, της πιστωτικής απάτης κατά συρροή, της οδήγησης μηχανικού οχήματος σε κατάσταση μέθης και παρά την σχετική απαγόρευση με δικαστική απόφαση. Ο εκζητούμενος ενώπιον του Συμβουλίου Εφετών, αλλά και δια της εφέσεως του και ενώπιον του Συμβουλίου τούτου ζήτησε να μην εκτελεστεί το ΕΕΣ και να εκτίσει τις ποινές του στην Ελλάδα, όπου διαμένει με τα μέλη της οικογένειάς του από χρονικό διάστημα πλέον της εξαετίας. Το Συμβούλιο έκρινε, ότι συντρέχει περίπτωση εφαρμογής της περ. ε του άρθρου 12 του ν. 3251/2004 και πρέπει να γίνει δεκτή η κρινόμενη έφεση ως και κατ' ουσίαν βάσιμη, να αποφανθεί το Δικαστήριο αυτό υπέρ της μη παραδόσεως του εκζητουμένου στις πολωνικές αρχές και, ταυτόχρονα, να διατάξει την εκτέλεση, με την επιμέλεια του αρμοδίου Εισαγγελέα, της ποινής του στην Ελλάδα, σύμφωνα με τους ελληνικούς ποινικούς νόμους, όπως ειδικότερα ορίζεται στο διατακτικό⁵⁷.

7. ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΤΑ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΝΤΑΛΜΑΤΟΣ ΣΥΛΛΗΨΗΣ

Η άσκηση έφεσης κατά της οριστικής απόφασης του συμβουλίου εφετών γίνεται στον Άρειο Πάγο από τον εκζητούμενο ή τον εισαγγελέα, εντός είκοσι τεσσάρων (24) ωρών από τη δημοσίευση της απόφασης και ο Άρειος Πάγος σε συμβούλιο αποφαινεται εντός οκτώ (8) ημερών από την άσκηση της έφεσης.

⁵⁶ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 35.

⁵⁷ ΑΠ 437/2012, δημοσιευμένη σε <https://curia.gr/ap-4372012-arnisi-ektelesis-ees-logo-isxiron-viotikon-desmon-tou-ekzitoumenou-stin-ellada/>

Αντικείμενο της έφεσης (αρ. 22 του Ν. 3152/2004) είναι ο έλεγχος και η διόρθωση των σφαλμάτων της προσβαλλόμενης απόφασης σχετικά με την εφαρμογή του νόμου, των τύπων της διαδικασίας και την ουσιαστική εκτίμηση των αποδείξεων. Ο Άρειος Πάγος, που στην προκειμένη περίπτωση λειτουργεί ως δικαστήριο ουσίας δευτέρου βαθμού και εφόσον η έφεση γίνει τυπικά δεκτή, η απόφαση του Συμβουλίου Εφετών εξαφανίζεται και το Ακυρωτικό αποφαινεται υπέρ ή εναντίον της εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, ενώ είναι επιτρεπτή και η προσκόμιση νέων στοιχείων⁵⁸.

Ένα ζήτημα, που ανέκυψε από τη διατύπωση της ως άνω διάταξης, είναι η δυνατότητα άσκησης έφεσης κατά της απόφασης του Προέδρου Εφετών. **Τα εθνικά δικαστήρια έκριναν, ότι δεν επιτρέπεται έφεση κατά απόφασης του Προέδρου Εφετών**⁵⁹.

Σύμφωνα με το αρ. 9 παρ. 2 του Ν. 3251/2004, όταν ο εκζητούμενος συγκατατίθεται να προσαχθεί στο κράτος έκδοσης του εντάλματος, αρμόδια δικαστική αρχή για την έκδοση της αποφάσεως εκτέλεσης του εντάλματος είναι ο Πρόεδρος Εφετών στην περιφέρεια του οποίου διαμένει ή συλλαμβάνεται ο εκζητούμενος. Επίσης, σύμφωνα με την παρ. 3 του ιδίου άρθρου, όταν ο εκζητούμενος δεν συγκατατίθεται να προσαχθεί στο κράτος έκδοσης του εντάλματος, αρμόδια δικαστική αρχή για την έκδοση της αποφάσεως εκτέλεσης του εντάλματος είναι το συμβούλιο εφετών, στην περιφέρεια του οποίου διαμένει ή συλλαμβάνεται ο εκζητούμενος. Από τις διατάξεις αυτές, που είναι ειδικές και καθορίζουν την αρμόδια δικαστική αρχή για την έκδοση της αποφάσεως εκτέλεσης του Ε.Ε.Σ., προκύπτει ότι ενόψει και του επιδιωκόμενου σκοπού της ταχείας εκδόσεως της αποφάσεως για την εκτέλεση αυτού, επιτρέπεται στον εκζητούμενο η άσκηση εφέσεως μόνο κατά της οριστικής αποφάσεως του συμβουλίου εφετών, η οποία εκδίδεται στην περίπτωση, κατά την οποία δεν συγκατατίθεται ο εκζητούμενος να προσαχθεί στο κράτος έκδοσης του εντάλματος και όχι και κατά της αποφάσεως του Προέδρου Εφετών, η έκδοση της οποίας προϋποθέτει την ύπαρξη προηγούμενης συγκαταθέσεως του εκζητουμένου (ΑΠ 452/2010, ΑΠ 2310/2007).

Σύμφωνα με το αρ. 476 παρ. 1 του Κ.Π.Δ., όταν το ένδικο μέσο ασκήθηκε από πρόσωπο που δεν είχε το δικαίωμα ή εναντίον απόφασης ή βουλεύματος, για τα οποία δεν προβλέπεται ή όταν ασκήθηκε εκπρόθεσμα ή χωρίς να τηρηθούν οι διατυπώσεις που

⁵⁸ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 40, Συμεωνίδου - Καστανίδου Ελισάβετ., σελ. 773-786 επ.

⁵⁹ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 1.

ορίζονται από το νόμο για την άσκησή του, καθώς και όταν έγινε νόμιμα παραίτηση από το ένδικο μέσο ή σε κάθε άλλη περίπτωση που ο νόμος ρητά προβλέπει, ότι το ένδικο μέσο είναι απαράδεκτο, το δικαστικό συμβούλιο ή το δικαστήριο (ως συμβούλιο) που είναι αρμόδιο να κρίνει σχετικά, ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα και αφού ακούσει τους διαδίκους που εμφανιστούν, κηρύσσει απαράδεκτο το ένδικο μέσο και διατάσσει την εκτέλεση της απόφασης ή του βουλεύματος που έχει προσβληθεί και την καταδίκη στα έξοδα εκείνου που άσκησε το ένδικο μέσο (ΑΠ 1547/2008, ΑΠ 401/2006)⁶⁰.

Η προθεσμία των είκοσι τεσσάρων (24) ωρών, που ορίζεται για την άσκηση του ενδίκου μέσου της έφεσης είναι υπερβολικά μικρή, αφού λάβει κανείς υπόψη του ότι αποτελεί το μοναδικό ένδικο μέσο άμυνας στου εκζητούμενου, για να εκφράσει τα παράπονά του αναφορικά με τα πραγματικά περιστατικά και την εκτίμησή τους από το Συμβούλιο Εφετών, αλλά με τα αμιγώς νομικά ζητήματα⁶¹. Σύμφωνα όμως με τις διατάξεις των αρ. 20 παρ. 1 του Σ., 6 παρ. 1 και 2 της Διεθνούς Συμβάσεως της Ρώμης «για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών» ως και του Διεθνούς Συμφώνου της Ν. Υόρκης (κυρώθηκε με Ν. 1532/1985) για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα και του Διεθνούς Συμφώνου (κυρώθηκε με Ν. 2462/1997) για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, που εξασφαλίζουν σε κάθε πρόσωπο το δικαίωμα παροχής δικαστικής προστασίας και το συνακόλουθο δικαίωμα να δικάζεται τούτο δίκαια, δημόσια και αμερόληπτα και ειδικά για τον κατηγορούμενο τα υπερασπιστικά του δικαιώματα, οι οποίες δεν διασφαλίζουν και το δικαίωμα ασκήσεως ενδίκων μέσων κατά των αποφάσεων και βουλεύματων, που θα εκδοθούν. Απόκειται δε στον κοινό εθνικό νομοθέτη να προβλέπει ή όχι και να περιορίζει ή καταργεί τα ένδικα μέσα σε ορισμένες κατηγορίες υποθέσεων, με σκοπό την ταχύτερη διεξαγωγή των δικών και την αποτελεσματικότερη λειτουργία της δικαιοσύνης, χάριν της κοινωνικής γαλήνης την οποία σκοπεί η απονομή αυτής⁶². Ο Α.Π. ακολουθώντας τις αρχές αυτές θεωρεί επιβεβλημένη την επιτάχυνση της διαδικασίας, παραγνωρίζοντας, ότι μπορεί εμποδίζει την άσκηση των δικαιωμάτων του κατηγορουμένου ή του εκζητούμενου, καθώς μέσα σε αυτό το χρονικό διάστημα των 24 ωρών από τη δημοσίευση της απόφασης, είναι πρακτικά αδύνατη η προετοιμασία μιας

⁶⁰ Α.Π. 908/2011 (Ε' ποινικό τμήμα σε Συμβούλιο), δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

⁶¹ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 25, Μουζάκης Διονύσιος, σελ. 583επ.

⁶² Α.Π. 2310/2010 (Ε' ποινικό τμήμα σε Συμβούλιο), δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

αποτελεσματικής προστασίας του εκζητουμένου, παραβιάζοντας καταφανώς το δικαίωμα δικαστικής προστασίας (αρ. 20 Σ.) και δίκαιης δίκης (αρ. 6 ΕΣΔΑ).

ΜΕΡΟΣ Γ΄

ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Για τις δικονομικές εγγυήσεις υπέρ των υπόπτων και κατηγορουμένων στις ποινικές διαδικασίες στην Ε.Ε. υιοθετήθηκαν έως σήμερα τρεις οδηγίες, που ρυθμίζουν τα θεμελιώδη δικαιώματα των υπόπτων και κατηγορουμένων στην ΕΕ. Ένα από τα σημαντικότερα δικαιώματα, είναι το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση κατά την ποινική διαδικασία, το οποίο αποτελεί στοιχειώδης προϋπόθεση για την αποτελεσματική υπεράσπιση του κατηγορουμένου, λόγω της δυσμενής του θέσης από την έλλειψη κατανόησης της γλώσσας⁶³.

Προκειμένου, να καλυφθούν οι ελλείψεις σε επίπεδο μετάφρασης και διερμηνείας εκδόθηκαν τρεις Οδηγίες:

Α] Η **Οδηγία 2010/64/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της 20-10-2010**, με την οποία εξασφαλίζεται στον εκζητούμενο το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση κατά την ποινική διαδικασία και τη διαδικασία εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης. Προς πληρέστερη κατοχύρωση του δικαιώματος αυτού στο αρ. 4 ορίζεται, ότι τα έξοδα διερμηνείας / μετάφρασης βαρύνουν τα κράτη - μέλη, ανεξαρτήτως της έκβασης της διαδικασίας. Αυτονόητη υποχρέωση των κρατών - μελών, βάσει της ΕΣΔΑ και της νομολογίας του ΕΔΔΑ. Ενώ στο αρ. 5 ορίζονται τα θέματα ποιότητας της διερμηνείας και μετάφρασης⁶⁴, καθώς μία χαμηλής ποιότητας διερμηνεία ή μετάφραση δεν θα επιτρέψει στον κατηγορούμενο, να ασκήσει τα δικαιώματά του με αποτελεσματικότητα. Έτσι, δίνεται προτεραιότητα στη διερμηνεία στην μητρική γλώσσα του κατηγορουμένου για αποφυγή τυχόν παρανοήσεων ή ελλειπών κατανόησης. Επίσης, ένα ουσιαστικό κριτήριο για την ποιότητα της διερμηνείας είναι η επάρκειά της, ώστε να διασφαλίζεται η διεξαγωγή δίκαιης δίκης με ειδική αναφορά στη γνώση του περιεχομένου της δικογραφίας.

Η οδηγία αυτή εφαρμόζεται στη διαδικασία εκτέλεσης του ΕΕΣ, σύμφωνα με την παρ. 1 του αρ. 1. Πρόβλεψη απαραίτητη και απολύτως αναγκαία, εξαιτίας της αμφισβήτησης της εφαρμογής των διατάξεων της ΕΣΔΑ στις διαδικασίες έκδοσης. Το

⁶³ Αναγνωστόπουλος Ηλίας, «Στην Βαβέλ της Ευρωπαϊκής Ένωσης», *ΠοινΧρ. ΞΣΤ΄/2016*, σελ. 241 επ.

⁶⁴ Αρβανίτης Δομίνικος «Το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση κατά την ποινική διαδικασία και η σχετική Οδηγία 2010/64/ΕΕ», *ΠοινΔικ. 7/2013*, σελ. 640 επ.

δικαίωμα διερμηνείας και μετάφρασης ενεργοποιείται αμέσως μόλις τα πρόσωπα ενημερωθούν από τις αρμόδιες αρχές του κράτους - μέλους, ότι είναι ύποπτα ή κατηγορούνται για τέλεση αξιόποινης πράξης και παραμένει ενεργό έως την ολοκλήρωση της διαδικασίας. **Το δικαίωμα αυτό δεν ισχύει κατά το στάδιο εκτέλεσης της ποινής (αρ. 6 παρ. 1 και 3. ΕΣΔΑ).**

Στο αρ. 3 παρ. 7 της οδηγίας έχουν θεσπιστεί ορισμένοι περιορισμοί στο δικαίωμα της μετάφρασης. «...η έγγραφη μετάφραση μπορεί να αντικατασταθεί από την προφορική μετάφραση ή προφορική σύνοψη ουσιωδών εγγράφων, υπό τον όρο ότι αυτή ... δεν επηρεάζει την διεξαγωγή δίκαιης δίκης». Η αόριστη διατύπωση του ρήματος «δεν επηρεάζει» σημαίνει, ότι η προφορική μετάφραση ή σύνοψη ουσιωδών εγγράφων επιτρέπεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και ότι ο γενικός κανόνας είναι η γραπτή μετάφραση αυτών. Δυστυχώς όμως, η οδηγία δεν αναφέρει ποιες είναι αυτές οι εξαιρετικές περιπτώσεις, που δικαιολογείται η προφορική μετάφραση. Μπορούμε να συνάγουμε το συμπέρασμα, ότι η προφορική μετάφραση ή σύνοψη θα επιτρεπόταν επί αθωωτικών αποφάσεων υπό την προϋπόθεση μη άσκησης ενδίκου μέσου ή ύπαρξης σπουδαίου λόγου, όπως επίσης σε διαδικασίες με στενά χρονικά πλαίσια (π.χ. αστυνομική προανάκριση κλπ.). Σε καμία όμως περίπτωση δεν μπορεί η προφορική μετάφραση ή σύνοψη να αντικαταστήσουν την γραπτή μετάφραση. Βέβαια αυτό αποτελεί δέλεαρ για τις αρμόδιες αρχές των κρατών - μελών, καθώς η αποφυγή της γραπτής μετάφρασης εξοικονομεί κόστος και χρόνο.

Όσον αφορά το ΕΕΣ και τα έγγραφα που σχετίζονται με τη διαδικασία έκδοσης και εκτέλεσής του, από την όλη διαδικασία προκύπτει, λόγω των στενών χρονικών ορίων, η προσφυγή στη διάταξη που ορίζει την προφορική μετάφραση ή σύνοψη εγγράφων είναι αρκετά συχνή⁶⁵.

Β] Η Οδηγία 2012/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Μαΐου 2012 σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών. Η οδηγία αυτή ορίζει «...κανόνες σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης των υπόπτων ή κατηγορουμένων, σχετικά με τα δικαιώματά τους στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας και τις εναντίον τους κατηγορίες. Ορίζει επίσης κανόνες για το

⁶⁵ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 42.

δικαίωμα ενημέρωσης των προσώπων που υπόκεινται στο Ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως σχετικά με τα δικαιώματά τους».

Για την ενσωμάτωση των δύο ως άνω οδηγιών στην ελληνική έννομη τάξη ψηφίσθηκε ο Ν. 4236/2014, ο οποίος ενισχύει και συμπληρώνει το δικαίωμα διερμηνείας και μετάφρασης στην ήδη ισχύουσα ποινικά διαδικασία και συμβάλλει στην πληρέστερη προστασία της. Ο Έλληνας, όμως νομοθέτης ήλθε σε αντίθεση με το πνεύμα της οδηγίας, καθώς στο αρ. 236^B του Κ.Π.Δ. στην τελευταία παράγραφο όρισε, ότι *«Κατ' εξαίρεση, τα ανωτέρω έξοδα μετάφρασης βαρύνουν τον ύποπτο ή τον κατηγορούμενο, εφόσον αυτός αποδεδειγμένα μπορεί να τα καταβάλει»*.

Ειδικότερα, το δικαίωμα μετάφρασης ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με την προσθήκη του αρ. 236^A στον Κ.Π.Δ.

Από το προοίμιο της Οδηγίας 2010/64/ΕΕ και τα ανωτέρω επιμέρους άρθρα, προκύπτει, ότι η υποχρέωση των εκάστοτε εθνικών δικαστικών αρχών για μετάφραση των ουσιωδών εγγράφων της ποινικής διαδικασίας αποσκοπεί στη διασφάλιση της πλήρους και αποτελεσματικής άσκησης των υπερασπιστικών δικαιωμάτων των κατηγορουμένων και τη διεξαγωγή δίκαιης δίκης. Τούτο, ειδικότερα, προκύπτει από τη διατύπωση του αρ. 3 παρ. 1 της Οδηγίας, το οποίο ορίζει, ότι η μετάφραση των ουσιωδών εγγράφων απαιτείται, *«προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι ύποπτοι ή κατηγορούμενοι είναι σε θέση να ασκήσουν τα δικαιώματα υπεράσπισης τους και προκειμένου να διασφαλιστεί η διεξαγωγή δίκαιης δίκης»*. Περαιτέρω, στο προοίμιο (σημείο 30) της Οδηγίας αυτής αναφέρεται ότι *«προκειμένου να διασφαλίζεται η διεξαγωγή δίκαιης δίκης, τα ουσιώδη έγγραφα ή τουλάχιστον τα σχετικά χωρία των εγγράφων αυτών απαιτείται να μεταφράζονται προς χάριν των υπόπτων ή κατηγορουμένων, σύμφωνα με την παρούσα Οδηγία. Ορισμένα έγγραφα θα πρέπει να θεωρούνται πάντοτε ουσιώδη προς το σκοπό αυτόν και, συνεπώς, να μεταφράζονται, όπως οποιαδήποτε απόφαση συνεπάγεται τη στέρηση της ελευθερίας ενός προσώπου, οποιοδήποτε έγγραφο απαγγελίας κατηγορίας και οποιαδήποτε δικαστική απόφαση. Εναπόκειται στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών να αποφασίζουν, με δική τους πρωτοβουλία ή ύστερα από αίτημα των υπόπτων ή των κατηγορουμένων ή των συνηγόρων τους, ποια άλλα έγγραφα είναι ουσιώδη για τη διασφάλιση δίκαιης δίκης και, συνεπώς, θα πρέπει επίσης να μεταφράζονται»*. Αναφέρεται, επίσης, στο σημείο 5 του προοιμίου ότι το αρ. 6 της ΕΣΔΑ και το αρ. 47 του Χάρτη των θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατοχυρώνουν δικαίωμα στη χρηστή απονομή

της δικαιοσύνης, ότι το αρ. 48 παρ. 2 του Χάρτη διασφαλίζει το σεβασμό των δικαιωμάτων της υπεράσπισης και ότι η παρούσα Οδηγία σέβεται τα ανωτέρω δικαιώματα και θα πρέπει να εφαρμόζεται αναλόγως. Και στο σημείο 14, ότι «*Το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση για τα πρόσωπα που δεν ομιλούν ή κατανοούν τη γλώσσα της διαδικασίας θεσπίζεται στο αρ. 6 της ΕΣΔΑ, όπως αυτό έχει ερμηνευθεί με τη νομολογία του ΕΔΑΑ. Η ως άνω Οδηγία διευκολύνει την εφαρμογή του δικαιώματος αυτού στην πράξη. Προς τον σκοπό αυτόν ο στόχος της Οδηγίας είναι να διασφαλίσει το δικαίωμα των υπόπτων ή κατηγορουμένων σε διερμηνεία και μετάφραση κατά την ποινική διαδικασία, ώστε να διαφυλάσσεται το δικαίωμα τους σε δίκαιη δίκη*».

Από τις παραπάνω διατάξεις και την ενσωμάτωση στο εθνικό μας δίκαιο της ως άνω Οδηγίας με την προσθήκη του αρ. 236^A παρ. 1 ΚΠΔ, προκύπτει ότι η μετάφραση των ουσιωδών εγγράφων (κρίσιμες καταθέσεις μαρτύρων, εργαστηριακές εκθέσεις, εκθέσεις αυτοψίας, πραγματογνωμοσύνης, διάφορα πορίσματα αρχών κλπ.) και πρωτίστως των εγγράφων, που περιέχουν την αναγγελλόμενη κατηγορία για τα πρόσωπα που δεν ομιλούν ή κατανοούν τη γλώσσα της διαδικασίας συνιστά υποχρέωση των αρμόδιων δικαστικών αρχών προς διαφύλαξη των θεμελιωδών δικαιωμάτων του κατηγορουμένου σε δίκαιη δίκη και αποτελεσματική υπεράσπιση, όπως αυτά προβλέπονται στα αρ. 6 της ΕΣΔΑ και 47-48 παρ. 2 του ΧΘΔΕΕ. Έτσι, η εκδοχή ότι δεν είναι απαραίτητη και δεν δημιουργεί ακυρότητα η μη συνεπίδοση μετάφρασης των ουσιωδών εγγράφων της ποινικής διαδικασίας που περιλαμβάνουν την απαγγελία της κατηγορίας, οποιαδήποτε απόφαση συνεπάγεται στέρηση της ελευθερίας ενός προσώπου και οποιαδήποτε απόφαση σχετική με την κατηγορία, όταν ο κατηγορούμενος που αγνοεί την ελληνική γλώσσα απολογήθηκε στην κυρία ανάκριση με διερμηνέα και έλαβε γνώση της κατηγορίας, πέραν των όσων προαναφέρθηκαν, δεν στηρίζεται στο νόμο και έρχεται σε πλήρη αντίθεση με το νέο καθεστώς του αρ. 236Α ΚΠΔ⁶⁶.

Στην παρ. 2 του ως άνω άρθρου γίνεται αναφορά, ότι σε εξαιρετικές περιπτώσεις επιτρέπεται η προφορική μετάφραση ή προφορική σύνοψη του περιεχομένου των ουσιωδών εγγράφων. Αυτή η υποκατάσταση της γραπτής από την προφορική μετάφραση προϋποθέτει την μη επιρροή της διεξαγωγής της δίκαιης δίκης.

⁶⁶ ΕφΑθ 3242/2016, δημοσιευμένη στην τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

Στην παρ. 3 του ως άνω άρθρου προβλέπεται το δικαίωμα του ύποπτου ή κατηγορουμένου της υποβολής αντιρρήσεων κατά της απόφασης, με την οποία κρίνεται, ότι δεν απαιτείται μετάφραση εγγράφων ή χωρίων εγγράφων ή όταν η ποιότητα της δεν είναι επαρκής. Ο νομοθέτης μας, σε αντίθεση με τα οριζόμενα στην οδηγία, δεν προέβλεψε άρθρα, που να καθορίζουν την ποιότητα της μετάφρασης, προκειμένου οι δικαστικές αρχές να κρίνουν εάν είναι η μετάφραση είναι επαρκής, ώστε να μπορεί ο ύποπτος ή κατηγορούμενος να ασκήσει το δικαίωμα υπεράσπισής του με αποτελεσματικότητα⁶⁷.

Από μια ενασκόπηση της πρόσφατης νομολογίας του Α.Π., διαπιστώνει κανείς, ότι κάθε αίτημα εκζητούμενου για μετάφραση του υπό εκτέλεση Ε.Ε.Σ. στην γλώσσα, την οποία κατανοεί απορρίπτεται από το Συμβούλιο Εφετών με την αιτιολογία ότι ο εκζητούμενος είχε λάβει γνώση των εγγράφων της δικογραφίας με προφορική μετάφραση, κάνοντας χρήση του αρ. 22 του Ν. 3251/2004, καθώς η γραπτή μετάφραση αυτού θα σήμαινε περαιτέρω χρονική καθυστέρηση σε μια διαδικασία που εκ των πραγμάτων έχει πολύ στενά χρονικά περιθώρια⁶⁸. Όπως επίσης το ίδιο συμβαίνει και στην περίπτωση της απόφασης του Συμβουλίου Εφετών που διατάσσει την εκτέλεση του ΕΕΣ, καθώς είναι αδύνατον να γίνει εντός της αποκλειστικής προθεσμίας των 24ωρών, αλλά και λόγω της εξαιρετικά επείγουσας διαδικασίας της έκδοσης μέσα στα στενά χρονικά περιθώρια του Ν. 3251/2004⁶⁹. Βέβαια, αυτό δεν εμποδίζει την εν συνεχεία μετάφραση της απόφασης όσο εκκρεμεί η διαδικασία ενώπιον του Α.Π., εφόσον αυτό ζητηθεί από τον εκζητούμενο.

Γ] Η Οδηγία 2013/48/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2013, σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας και διαδικασίας εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, καθώς και σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης τρίτου προσώπου σε περίπτωση στέρησης της ελευθερίας του και με το δικαίωμα επικοινωνίας με τρίτα πρόσωπα και με προξενικές αρχές κατά τη διάρκεια της στέρησης της ελευθερίας με την οποία θεσπίζονται οι ελάχιστοι κανόνες σχετικά με τα δικαιώματα

⁶⁷ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 42.

⁶⁸ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 42.

⁶⁹ Α.Π. 1750/2016 (ΣΤ' ποινικό τμήμα σε Συμβούλιο), δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

των προσώπων που υπάγονται στη διαδικασία της απόφασης πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ («διαδικασία εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης»), όσον αφορά στην πρόσβαση σε δικηγόρο, την ενημέρωση τρίτου σε περίπτωση στέρησης της ελευθερίας και την επικοινωνία με τρίτα πρόσωπα και με προξενικές αρχές κατά τη διάρκεια της στέρησης της ελευθερίας. Το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο σύμφωνα με την οδηγία ισχύει από τη στιγμή της σύλληψης του προσώπου σύμφωνα με το άρθρο 10 της απόφασης πλαίσιο και τα κράτη μέλη πρέπει να σέβονται το απόρρητο της επικοινωνίας μεταξύ δικηγόρου και εκζητούμενου. Ο εκζητούμενος έχει το δικαίωμα να επικοινωνήσει με ένα πρόσωπο της επιλογής του, όπως συγγενή ή εργοδότη, και με τις προξενικές αρχές και τα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίσουν ότι ο εκζητούμενος έχει αποτελεσματικό ένδικο βοήθημα στην περίπτωση που παραβιαστούν τα δικαιώματα του από την οδηγία.

Με τις οδηγίες αυτές καθιερώνονται τα δικονομικά δικαιώματα των υπόπτων ή κατηγορουμένων σε ποινικές διαδικασίες⁷⁰, ενισχύοντας έτσι την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών – μελών της Ε.Ε., η οποία συνιστά προϋπόθεση της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών ποινικών αποφάσεων.

⁷⁰ Νόμος 4236 της 11.2.2014. Για την ενσωμάτωση οδηγιών 2010/64ΕΕ και 2012/13ΕΕ. Αιτιολογική Έκθεση, ΚNoB /2014 τόμος 62, σελ. 167 επ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ**Η ΕΚΔΟΣΗ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (Κ.Π.Δ.)****1. ΓΕΝΙΚΑ**

Τα ζητήματα της δικαστικής συνδρομής, όπως αυτά αναλύονται στον Κ.Π.Δ., είναι στο προσκήνιο τον τελευταίο καιρό. Αναφερόμενοι στον όρο δικαστική συνδρομή, εννοούμε πρωτίστως εκείνες τις περιπτώσεις, όπου ζητείται η έκδοση, δηλαδή παράδοση προσώπου από τις αρχές του κράτους, στο οποίο βρίσκεται στις αρχές άλλου κράτους, όπου διώκεται, για να δικαστεί ή έχει καταδικαστεί, για να εκτίσει την ποινή του (άρθρα 436-456 Κ.Π.Δ.) και δευτερευόντως την ενέργεια ανακριτικών πράξεων, μεταγωγών κλπ. (άρθρα 457-461 Κ.Π.Δ.). Τα ζητήματα της έκδοσης, συνήθως έχουν ρυθμιστεί με διμερείς συμβάσεις μεταξύ της Ελλάδας και του άλλου ξένου κράτους, που εμπλέκεται και αυτό, με σκοπό την αποτελεσματική αντιμετώπιση του εγκλήματος, το οποίο έχει λάβει διεθνείς διαστάσεις. Όσες περιπτώσεις δεν έχουν ρυθμιστεί με διεθνή σύμβαση δικαστικής συνδρομής, εφαρμόζονται οι διατάξεις των ελληνικών νόμων, οι οποίες έχουν επικουρικό χαρακτήρα (αρ. 28 παρ. 1 Σ.)⁷¹.

Οι σημαντικότερες προβλέψεις του Νόμου, έχουν εν συντομία ως εξής:

- Η έκδοση αλλοδαπού, από την Ελλάδα, επιτρέπεται: α) όταν αυτός κατηγορείται, για αξιόποινη πράξη, που τιμωρείται και από τον ελληνικό ποινικό νόμο και από το νόμο του κράτους, που ζητεί την έκδοση, με ανώτατο όριο ποινής φυλάκισης, από 2 έτη και πάνω ή β) έχει καταδικαστεί σε ποινή φυλάκισης, τουλάχιστον 6 μηνών, για αδίκημα, που χαρακτηρίζεται και από τα δύο μέρη, ως πλημμέλημα ή κακούργημα ή γ) αν ο εκζητούμενος συναινέσει ρητά να παραδοθεί στο κράτος που ζητεί την έκδοση (αρ. 437 Κ.Π.Δ.).

- Απαγορεύεται η έκδοση: α) αν αυτός του οποίου ζητείται η έκδοση, είχε ελληνική ιθαγένεια, όταν τελέστηκε η πράξη ή β) αν η δίωξη και τιμωρία του εγκλήματος, που έγινε στο εξωτερικό, ανήκει στα ελληνικά δικαστήρια, σύμφωνα με τους ελληνικούς νόμους ή γ) αν πρόκειται για έγκλημα, που χαρακτηρίζεται από τους ελληνικούς νόμους, ως πολιτικό, φορολογικό, στρατιωτικό ή δια του τύπου ή διώκεται μόνο με έγκληση του παθόντος ή προκύπτει ότι οι λόγοι έκδοσης είναι πολιτικοί ή δ) αν

⁷¹ Μαργαρίτης Μιχαήλ, «Ερμηνεία Κώδικα Ποινικής Δικονομίας», εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα 2008, σελ. 875-876.

έχει προκύψει λόγος εξάλειψης του αξιοποιήσιμου ή λόγος που εμποδίζει τη δίωξη ή την εκτέλεση της ποινής ή ε) αν πιθανολογείται, ότι εκείνος του οποίου ζητείται η έκδοση, θα διωχθεί τελικά, για πράξη διαφορετική, από εκείνη, για την οποία ζητήθηκε η έκδοση (αρ. 437 Κ.Π.Δ.).

- Ο Νόμος επίσης κανονίζει σε ποιο κράτος θα εκδοθεί ο αλλοδαπός, αν έχουν ζητήσει την έκδοσή του, περισσότερα από ένα ξένα κράτη (αρ. 439 Κ.Π.Δ.), ενώ η έκδοση γίνεται πάντα υπό τον όρο, ότι ο κατηγορούμενος δεν θα καταδικαστεί για διαφορετική πράξη, ούτε θα παραδοθεί σε τρίτο κράτος, για πράξεις, που τελέστηκαν πριν την έκδοσή του (αρ. 440 Κ.Π.Δ.).

- Αν εκείνος του οποίου ζητείται η έκδοση, διώκεται ή έχει ήδη καταδικαστεί στη χώρα μας, η έκδοσή του, αναβάλλεται έως την περάτωση της ποινικής δίωξης ή την απόλυσή του, από τις (ελληνικές) φυλακές (αρ. 441 Κ.Π.Δ.). Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μπορεί να εκδοθεί, για να αποφευχθεί παραγραφή κλπ., αλλά με το όρο, ότι θα επιστρέψει άμεσα στη χώρα μας, όταν τελειώσουν οι εκεί επείγουσες ανακριτικές πράξεις (αρ. 442 Κ.Π.Δ.).

- Η αίτηση έκδοσης, διαβιβάζεται, δια της διπλωματικής οδού και πρέπει να περιέχει όλα τα απαραίτητα έγγραφα, που βεβαιώνουν, ότι υπάρχουν ενδείξεις ενοχής, καθώς και φωτογραφία και δακτυλικά αποτυπώματα, αν υπάρχουν. Η αίτηση διαβιβάζεται από τον υπουργό Εξωτερικών, στον υπουργό Δικαιοσύνης, ο οποίος αφού ελέγξει τη νομιμότητα της αίτησης, τα στέλνει στον πρόεδρο Εφετών, στην περιφέρεια του οποίου διαμένει εκείνος, του οποίου ζητείται η έκδοση (άρθρο 443 Κ.Π.Δ.).

- Αν υπάρχουν αμφιβολίες, για τη δυνατότητα να γίνει η έκδοση, ζητούνται επεξηγήσεις και διευκρινίσεις, από το ξένο κράτος και μόνον όταν έχει διαλυθεί κάθε αμφιβολία, μπορεί να διαταχθεί έκδοση (αρ. 444 Κ.Π.Δ.).

- Τα διαδικαστικά ζητήματα, επομένως της έκδοσης (σύλληψη κλπ.), τα αναλαμβάνουν ο πρόεδρος και ο εισαγγελέας εφετών, ενώ για το ζήτημα της έκδοσης, αποφασίζει το τριμελές συμβούλιο εφετών, αφού ακούσει και τον υπό έκδοση και το δικηγόρο του. Το συμβούλιο πρέπει προφανώς να ελέγξει και να βεβαιώσει, ότι πρόκειται για το ίδιο και το αυτό πρόσωπο, του οποίου ζητήθηκε η έκδοση, καθώς και εάν συντρέχουν οι ανωτέρω νόμιμες προϋποθέσεις, ενώ η απόφασή του, μπορεί να προσβληθεί με έφεση στο β' τμήμα του Αρείου Πάγου μέσα σε 24 ώρες από τη δημοσίευση της απόφασης (άρθρα 445 - 451 Κ.Π.Δ.).

- Την τελική απόφαση για την έκδοση λαμβάνει ο υπουργός Δικαιοσύνης, όταν το συμβούλιο έχει γνωμοδοτήσει καταφατικά και αμετάκλητα, ειδάλλως απολύεται ο κρατούμενος. Επίσης, απολύεται αν το ξένο κράτος, δεν τον παραλάβει εντός 2 μηνών, από την κοινοποίηση της απόφασης του Υπουργού για έκδοση (αρ. 452 Κ.Π.Δ.).

- Αντίστοιχα, το ελληνικό αίτημα για έκδοση ημεδαπού, από ξένο κράτος, υποβάλλεται από τον εισαγγελέα εφετών, δια μέσου του υπουργού Δικαιοσύνης, μαζί με τα αναγκαία έγγραφα, εννοείται, ενώ μπορεί και ο ίδιος ο υπουργός, να υποβάλει σχετικό αίτημα, χωρίς δηλαδή προηγούμενη όχληση από τον εισαγγελέα εφετών (αρ. 455 Κ.Π.Δ.).

- Τέλος, σημειώνεται με έμφαση, ότι η δικαστική συνδρομή, δεν αφορά μόνον την έκδοση ή μη, φυγόδικου ή φυγόποινου, αλλά και τις ανακριτικές πράξεις, την ανταλλαγή αποδεικτικών μέσων και πειστηρίων, ακόμα και μαρτύρων, υπό τον όρο της αμοιβαιότητας, πάλι με διαδικασία, στην οποία εμπλέκονται η εισαγγελία εφετών και ο υπουργός Δικαιοσύνης (άρθρα 457-461 Κ.Π.Δ.).

2. ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ – ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Έκδοση ονομάζεται η παράδοση ενός ατόμου, που πρόκειται να δικασθεί για ορισμένο έγκλημα ή να υποβληθεί στην εκτέλεση ορισμένης καταδικαστικής απόφασης στη χώρα, που υποβάλλει σχετική αίτηση⁷². Η έκδοση αποτελεί μία από τις εκδηλώσεις διεθνούς συνεργασίας των κρατών στο χώρο του ποινικού δικαίου⁷³, που σκοπό έχει να μην παραμείνουν ατιμώρητα σοβαρά εγκλήματα, καθώς το κυριαρχικό δικαίωμα κάθε χώρας δεν εκτείνεται πέρα από τα σύνορά της. Η διαδικασία εκδόσεως καλείται να διεθνοποιήσει τον εσωτερικό χαρακτήρα των αξιόποινων πράξεων του εκζητούμενου, αφού θεσμοθετεί τη συνδρομή των αρμοδίων αρχών του εκζητουμένου κράτους ως συμπλήρωμα του μηχανισμού ποινικής καταστολής του εκζητούντος κράτους, δηλαδή ως μέσο επανεργοποίησης των κατασταλτικών μηχανισμών του τελευταίου που κατατείνουν στην αποκατάσταση των προσβληθέντων εννόμων αγαθών εντός των

⁷² Καρράς Αργύριος, «Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο», εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 2007, σελ. 844.

⁷³ Κονταξής Κ. Αθανάσιος, «Κώδικας Ποινικής Δικονομίας – Συνδυασμός θεωρίας και πράξης», εκδόσεις Αφοί Π. Σάκκουλα, Αθήνα 1989, σελ. 1787.

κυριαρχικών ορίων δικαιοδοσίας του. Η έκδοση αποτελεί πράξη διακρατική και για το λόγο αυτό τις περισσότερες φορές η συμβατική σχέση μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών συνιστά προαπαιτούμενο για την επίτευξη της. Προϋπόθεση για την πραγμάτωση της εκδόσεως είναι η υποβολή της αίτησης εκδόσεως που υποβάλλει το εκζητούν κράτος στο κράτος που έχει καταφύγει ο εκζητούμενος. Η εν λόγω αίτηση είναι έγγραφη, υποβάλλεται κατά κανόνα μέσω της διπλωματικής οδού, και με αυτήν επιδιώκεται η επίτευξη τριών στόχων. Πρώτον η γνωστοποίηση εκ μέρους του αιτούντος κράτους της υπάρξεως στο έδαφος του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση ενός ατόμου που κατηγορείται ή καταδικάστηκε για μία ή περισσότερες αξιόποινες πράξεις. Δεύτερον, η εκδήλωση της βουλήσεως του εκζητούντος κράτους να παραδοθεί το άτομο αυτό στις αρμόδιες αρχές του και να υπαχθεί με τον τρόπο αυτό στην ποινική του δικαιοδοσία. Τρίτον, η σαφής και ρητή έκθεση των αξιοποιώνων πράξεων για τις οποίες εκκρεμεί ποινική δίωξη ή αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση στο εκζητούν κράτος, όπως αυτές προκύπτουν από τα συνοδευτικά της αιτήσεως έγγραφα, αφού βάσει των εν λόγω πράξεων ενεργοποιείται η διαδικασία που προβλέπεται στην εσωτερική έννομη τάξη του εκζητούμενου κράτους για να αποφασισθεί η αποδοχή ή η απόρριψη του σχετικού αιτήματος.

Ακολουθούν πίνακες διακρατικών συμβάσεων δικαστικής συνεργασίας επί ποινικών θεμάτων, στις οποίες μετέχει η Ελλάδα⁷⁴:

ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΩΝ		
ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ	ΝΟΜΟΣ	-
ΕΛΛΑΔΑ - ΑΠΟΙΚΙΕΣ ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	Ν.ΔΛΑ' 4031	N.& N.Δ ΑΦΡΙΚΗ N.ΖΗΛΑΝΔΙΑ Δ.ΣΑΜΟΑ ΙΝΔΙΕΣ

⁷⁴<http://www.ministryofjustice.gr/site/el/%CE%95%CE%A5%CE%A1%CE%A9%CE%A0%CE%91%CE%99%CE%9A%CE%97%CE%94%CE%99%CE%95%CE%98%CE%9D%CE%97%CE%A3%CE%A3%CE%A5%CE%9D%CE%95%CE%A1%CE%93%CE%91%CE%A3%CE%99%CE%91/%CE%94%CE%B9%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%AE%CF%82%CE%94%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CE%A3%CF%85%CE%BD%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%83%CE%B5%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82%CF%85%CF%80%CE%BF%CE%B8%CE%AD%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82.aspx>

		ΚΑΝΑΔΑΣ ΚΕΝΥΑ ΦΙΤΖΙ ΜΑΛΑΟΥΙ
ΕΛΛΑΔΑ - ΗΠΑ	N. 5554/1932	
ΕΛΛΑΔΑ - ΗΠΑ	N. 3770/2009	
ΕΛΛΑΔΑ - ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ	N.Δ. 4009/1959	
ΕΛΛΑΔΑ - ΕΣΣΔ	N. 1242/82	
ΕΛΛΑΔΑ - ΛΙΒΑΝΟΣ	N. 1099/1980	
ΕΛΛΑΔΑ - ΑΙΓΥΠΤΟΣ	N. 1689/87	
ΕΛΛΑΔΑ - ΣΥΡΙΑ	N. 1450/84	
ΕΛΛΑΔΑ - ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	N. 1928/91	
ΕΛΛΑΔΑ - ΤΥΝΗΣΙΑ	N. 2312/1994	
ΕΛΛΑΔΑ - ΓΕΩΡΓΙΑ	2813/2000	
ΕΛΛΑΔΑ-ΜΕΞΙΚΟ	3288/2004	
ΕΛΛΑΔΑ - ΡΟΥΜΑΝΙΑ	N.Δ. 429/1974	
ΕΛΛΑΔΑ – ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	N. 841/1978	
ΕΛΛΑΔΑ – ΠΟΛΩΝΙΑ	N. 1184/1981	
ΕΛΛΑΔΑ – ΟΥΓΓΑΡΙΑ	N. 1149/1981	
ΕΛΛΑΔΑ – ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΑ	N. 1323/1983	
ΕΛΛΑΔΑ – ΑΛΒΑΝΙΑ	N. 2311/1995	
ΕΛΛΑΔΑ – ΑΡΜΕΝΙΑ	N. 3007/2002	
ΕΛΛΑΔΑ – ΒΡΑΖΙΛΙΑ	N. 4168/2013	

**ΠΟΛΥΜΕΡΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΕΚΔΟΣΗΣ & ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΩΓΗΣ**

ΕΝΙΑΙΑ ΣΥΜΒΑΣΗ Ο.Η.Ε. (1961) «ΓΙΑ ΤΑ ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ»	N.Δ. 1105/1972

ΣΥΜΒΑΣΗ Ο.Η.Ε. (1988) «ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ»	N. 1990/1991
ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ SCHENGEN	N. 2514/1997
ΣΥΝΘΗΚΗ ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ-ΚΕΚΤΗΜΕΝΟ SCHENGEN	N. 2691/1999
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΚΔΟΣΗΣ Μία από τις κυριότερες συμβάσεις στις οποίες συμβαλλόμενο μέρος είναι και η Ελλάδα, υπογράφηκε στο Παρίσι και κυρώθηκε στην Ελλάδα με το Ν. 4165/1961. Η Σύμβαση αυτή εφαρμόζεται ανεξάρτητα από το χρόνο τέλεσης της πράξης (Α.Π. 415/2010, 1658/2002).	N. 4165/1961
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ	N.Δ. 4218/1961
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	N. 1789/1988
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ «ΓΙΑ ΤΟ ΞΕΠΛΥΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΚΛΠ.»	N. 2655/1998
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	N.Δ. 53/1974
ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΒΙΕΝΝΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ	N.Δ. 402/1974
ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΚΔΟΣΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε.	N. 2718/1999
ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΜΕΝΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ - ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε.	N. 2787/2000
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΝΤΑΛΜΑ ΣΥΛΛΗΨΗΣ	N. 3251/2004

Όλες οι υπογραφείσες από την Ελλάδα διεθνείς συμβάσεις, αποτελούν σύμφωνα με το αρ. 28 παρ. 1 εδ. α' του Σ. αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύουν από κάθε άλλη διάταξη νομού.

Οι όροι και η διαδικασία της έκδοσης αλλοδαπών εγκληματιών, που ρυθμίζονται από τις διατάξεις άρθρων 437-456 Κ.Π.Δ., έχουν επικουρικό χαρακτήρα και εφαρμόζονται:

Α] Όταν δεν υφίσταται σχετική σύμβαση μεταξύ της Ελλάδος και του εκζητούντος κράτους (παρ. 1 του άρθρου 436 Κ.Π.Δ.).

- Σύμφωνα με την με αριθμό απόφαση 301/2017 Α.Π. (Ε' ποινικό τμήμα). Στην περίπτωση έκδοσης Ιρανού υπηκόου, ο οποίος κρατείτο στο κατάστημα κράτησης Κορυδαλλού, εφαρμόστηκαν οι διατάξεις του Κ.Π.Δ., ελλείψει συμβάσεως δικαστικής συνεργασίας σε θέματα εκδόσεως μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν⁷⁵.

- Σύμφωνα με την με αριθμό απόφαση 920/2016 Α.Π. (Ζ' ποινικό τμήμα σε Συμβούλιο). Στην περίπτωση έκδοσης Κουβανού υπηκόου στις αρχές της Κούβας, εφαρμόστηκαν οι διατάξεις του Κ.Π.Δ., καθόσον η Κούβα δεν έχει υπογράψει διεθνή Σύμβαση⁷⁶.

- Σύμφωνα με την με αριθμό απόφαση 310/2015 Α.Π. (Ε' ποινικό τμήμα). Στην περίπτωση αιτήσεως εκδόσεως υπηκόου Τόγκο, που απευθύνεται προς την Ελλάδα από τη Δημοκρατία του Τόγκο, εφαρμόστηκαν οι διατάξεις του Κ.Π.Δ., ενόψει του ότι τα ζητήματα εκδόσεως εγκληματιών μεταξύ Ελλάδας και Τόγκο δεν ρυθμίζονται από διμερή ή διεθνή Σύμβαση⁷⁷.

Β] Όταν η υφιστάμενη σύμβαση δεν ρυθμίζει το προς επίλυση ζήτημα (παρ. 2 του άρθρου 436 Κ.Π.Δ.) και

Γ] ακόμη κι αν υπάρχει η σύμβαση, αν δεν έρχονται σε αντίθεση οι ως άνω διατάξεις του Κ.Π.Δ. με αυτή, εφαρμόζεται αυτή και συμπληρωματικά οι διατάξεις του Κ.Π.Δ. (Α.Π. 136/2017, 50/2017, 120/2015)⁷⁸.

⁷⁵ Α.Π. 301/2017, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

⁷⁶ Α.Π. 920/2016, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

⁷⁷ Α.Π. 310/2015, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

⁷⁸ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 13, Φράγκος Γ. Κωνσταντίνος, σελ. 157 επ..

3. ΠΟΤΕ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ ΚΑΙ ΠΟΤΕ ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ Η ΕΚΔΟΣΗ ΑΛΛΟΔΑΠΟΥ.

Στο αρ. 437 Κ.Π.Δ. ρυθμίζονται οι περιπτώσεις που επιτρέπεται η έκδοση αλλοδαπού. Βασική προϋπόθεση της έκδοσης αλλοδαπού αποτελεί η αρχή του ταυτοσήμου της πράξης, της οποίας ζητείται η έκδοση. Δηλαδή, πρέπει να αφορά έγκλημα (αξιόποινη πράξη), που τόσο κατά το δίκαιο του εκζητούντος κράτους όσο και κατά το δίκαιο του εκζητούμενου επιτρέπεται η έκδοση⁷⁹, χωρίς να επηρεάζεται ο διαφορετικός νομικός χαρακτηρισμός, που δίνεται στην αξιόποινη πράξη από τις αντίστοιχες νομοθεσίες, αλλά μόνο η απειλούμενη ποινή⁸⁰. Η έρευνα, δηλαδή δεν περιορίζεται στην *in abstracto* ύπαρξη του διπλού αξιοποίνου, αλλά στη διάγνωση και ότι δεν υπάρχουν σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, λόγοι που καθιστούν κατά το ελληνικό δίκαιο μη τιμωρητή την πράξη^{81, 82}.

Σε περίπτωση ρητής συναίνεσης του συλληφθέντος εκζητούμενου αλλοδαπού, να παραδοθεί στο κράτος που ζητεί την έκδοσή του (περ. γ'), δεν ερευνάται αν υπάρχει διττό αξιόποινο, ούτε το ύψος της απειλούμενης ή της επιβληθείσας ποινής⁸³. Η εφαρμογή της εξαρτάται από το ότι δεν πρόκειται για αξιόποινη πράξη, για την οποία απαγορεύεται η έκδοση κατ' άρθρο 438 Κ.Π.Δ.⁸⁴. Στο άρθρο αυτό απαριθμούνται οι περιπτώσεις, που απαγορεύεται η έκδοση. Υπάρχει, όμως και το άρθρο 5 παρ. 2 εδ. γ' Σ., κατά το οποίο απαγορεύεται η έκδοση αλλοδαπού, που διώκεται για τη δράση του υπέρ της ελευθερίας⁸⁵, καθώς και η Διεθνής Σύμβαση ΟΗΕ της Ν. Υόρκης του 1984, που κυρώθηκε με το Ν. 1782/1988, η οποία άρθρο 3 ορίζει, ότι απαγορεύεται η έκδοση σε άλλο κράτος, αν υπάρχουν σοβαροί λόγοι που πιστεύεται, ότι το πρόσωπο αυτό θα

⁷⁹ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 71, Κονταξής Κ. Αθανάσιος, σελ. 1793.

⁸⁰ Καρράς Αργύριος, «Κώδικας Ποινική Δικονομία – Συστηματική Ερμηνεία και Μεθοδολογική κατ' Άρθρο Ανάπτυξη», εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 3^η Έκδοση Αναθεωρημένη & Βελτιωμένη, Αθήνα 2016, σελ. 748.

⁸¹ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 69, Μαργαρίτης Μιχαήλ, σελ. 880.

⁸² Α.Π. 141/2016, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ, όπου Ο εκζητούμενος, Σέρβος υπήκοος διώκεται για βαριά πράξη δολοφονίας, που προβλέπεται και τιμωρείται από τον Π.Κ. της Δημοκρατίας της Σερβίας. Η πράξη αυτή είναι αξιόποινη και κατά την ελληνική ποινική νομοθεσία σε βαθμό κακουργήματος και είναι επιτρεπτή η έκδοση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. 1 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως Εκδόσεως.

⁸³ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 54, σελ. 165.

⁸⁴ Βλ. όπως παραπάνω, υποσ. 70, Καρράς Αργύριος, σελ. 748.

⁸⁵ Δεν επιτρέπεται σε καμία περίπτωση έκδοση αλλοδαπού για να δικασθεί για έγκλημα που τέλεσε στην Ελλάδα.

υποστεί βασανιστήρια⁸⁶. Η απαρίθμηση των περιπτώσεων απαγόρευσης της έκδοσης είναι περιοριστική και σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 3 έως 11 της Ε.Σ.Ε. και 59 επομ. της Συμφωνίας SHENGEN, που κυρώθηκε από την Ελλάδα με το Ν. 2514/1997, δεν αποτελεί λόγο απαγόρευσης της έκδοσης η προβαλλόμενη από τον εκζητούμενο διακινδύνευση της ακεραιότητας ή της ζωής του από τρίτα, άσχετα προς το εκζητούν Κράτος, πρόσωπα. Στην μνημονευόμενη περίπτωση της με αριθμό 997/2002 απόφασης του Α.Π. (Ε' ποινικό τμήμα σε συμβούλιο) το Συμβούλιο Εφετών, αφού δέχθηκε ότι δεν προέκυψε η συνδρομή κάποιου από τους λόγους απαγόρευσης της επίμαχης έκδοσης, απέρριψε ως μη νόμιμο τον ισχυρισμό του εκζητούμενου, ότι το θύμα του είναι άνθρωπος της MAFIAS με τέτοιες προσβάσεις που θα επιδιώξει να τον σκοτώσει⁸⁷.

Όπως προαναφέρθηκε απαγορεύεται η έκδοση προσώπου σε άλλο κράτος, αν υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστεύεται, ότι το πρόσωπο αυτό θα υποστεί βασανιστήρια. Στην με αριθμό 136/2017 απόφαση Α.Π. (Ε' ποινικό τμήμα ως Συμβούλιο), προέκυψε ότι, από τα προμνημονευόμενα αποδεικτικά μέσα και στοιχεία συντρέχουν λόγοι, που δεν επιτρέπουν την ικανοποίηση του αιτήματος των Τουρκικών αρχών, αφού είναι ενδεχόμενο ο εκζητούμενος, σε περίπτωση εκδόσεώς του, όχι μόνο να μην τύχει δίκαιης δίκης, αλλά και να υποστεί απάνθρωπη ή μειωτική της προσωπικότητάς του μεταχείριση, που αντιβαίνει στο άρθρο 3 της Ε.Σ.Δ.Α. (παρά το ότι η Τουρκία έχει προσχωρήσει σ' αυτήν και την έχει επικυρώσει), καθώς και στις λοιπές προαναφερθείσες συναφείς διατάξεις του ημεδαπού και του διεθνούς δικαίου. Προς τούτο ήταν χαρακτηριστικές οι καταθέσεις των επ' ακροατηρίου εξετασθέντων μαρτύρων, καθώς και οι σχετικές αναφορές της επιτροπής του Ο.Η.Ε. κατά των Βασανιστηρίων, της Διεθνούς Αμνηστείας και οργανώσεων προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων για τις συνθήκες κρατήσεως και τις εξευτελιστικές για τον άνθρωπο πρακτικές, που εφαρμόζονται στα κρατητήρια και τις φυλακές της Τουρκίας, ιδιαίτερα μετά την απόπειρα πραξικοπήματος του Ιουλίου 2016, με τις αλληπάλληλες μαζικές συλλήψεις και την κακομεταχείριση των συλληφθέντων προσώπων (δημοσίων υπαλλήλων, πανεπιστημιακών καθηγητών, δημοσιογράφων, δικαστικών λειτουργών, στρατιωτικών κλπ). Χαρακτηριστικές ήταν οι καταγγελίες του ειδικού απεσταλμένου

⁸⁶ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 69, *Μαργαρίτης Μιχαήλ*, σελ. 882 επ.

⁸⁷ Α.Π. 997/2002, δημοσιευμένη στην *Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ και Ποιλογ.* Τεύχος 3/2002, σελ. 1119 επ.

των Ηνωμένων Εθνών Ν. Μ., ο οποίος επισκέφθηκε φυλακές στην Τουρκία, περί βασανιστηρίων και κακομεταχειρίσεως κρατουμένων μετά την απόπειρα πραξικοπήματος⁸⁸.

Πέραν των ως άνω περιπτώσεων, δεν επιτρέπεται η έκδοση και στις ακόλουθες περιπτώσεις:

Α] **Έκδοση ημεδαπού:** Αρνητική προϋπόθεση για την έκδοση του εκζητούμενου, κατά το άνω άρθρο, περ. α' (με βάση επιφύλαξη της Ελλάδος με το άρθρο 2 παρ. 3 του κυρωμένου Ν. 4165/1961 στο σχετικό άρθρο 7 παρ. 1 της Ε.Σ.Ε.), είναι μόνο η ιδιότητα αυτού ως ημεδαπού κατά το χρόνο τέλεσης της αξιόποινης πράξης⁸⁹. Η απόκτηση της ελληνικής ιθαγένειας μετά την τέλεση της αξιόποινης πράξης δεν εμποδίζει την έκδοση⁹⁰. Το πότε και πώς γίνεται ένα πρόσωπο Έλληνας κρίνεται κατά το Ελληνικό δίκαιο, σύμφωνα με το άρθρο 29 Α.Κ. Η Χώρα μας δεν δέχεται να εκδίδει Έλληνες υπηκόους, δεν συμβαίνει όμως το ίδιο με τους Βορειοηπειρώτες ελληνικής καταγωγής (Α.Π. 2270/2004 ΣΤ' ποινικό τμήμα σε Συμβούλιο⁹¹).

Το Σύνταγμά μας δεν φαίνεται να απαγορεύει την έκδοση Έλληνα υπηκόου σε ξένο κράτος. Συνεπώς, δεν μπορούμε να αρνηθούμε την έκδοση προσώπου που έχει την ελληνική ιθαγένεια, εάν το επιβάλλει κάποια διεθνής Σύμβαση ή διάταξη κοινοτικού δικαίου (βλ. ανωτέρω Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης)⁹².

Β] **Δικαιοδοσία ελληνικών Δικαστηρίων:** Το ανωτέρω άρθρο 438 περ. β' ΚΠΔ, αναφέρεται στα άρθρα 6 και 7 Π.Κ. και όχι στο αρ. 8 Π.Κ., καθόσον στα αναφερόμενα στο αρ. 8 Π.Κ. εγκλήματα, δεν υπάρχει αποκλειστική αρμοδιότητα των ελληνικών δικαστικών οργάνων. Η διάταξη του άρθρου 438 Κ.Π.Δ., απαγορεύει την έκδοση, αν η δίωξη και τιμωρία των εγκλημάτων που τέλεσε ο εκζητούμενος στο εξωτερικό, ανήκει σύμφωνα με τους Ελληνικούς νόμους, δηλ. σύμφωνα με τις διατάξεις

⁸⁸ Α.Π. 136/2017, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

⁸⁹ ΣτΕ 2681/2005, δημοσιευμένη σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2007, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή 2008, σελ. 293 επ. Κατά τη διαδικασία έκδοσης του αλλοδαπού στην Αλβανία υπήρχε η αντίληψη, ότι ο αιτών είναι αλλοδαπός. Ο αιτών όμως είχε αποκτήσει από τη γέννησή του την ελληνική ιθαγένεια, ως γεννηθείς, το έτος 1973, από Ελληνίδα μητέρα. Η έκδοσή του στην Αλβανία, κατέστη ήδη, όπως βασίμως προβάλλεται, ακυρωτέα, ως παραβιάζουσα τον προβλεπόμενο από το αρ. 438 περ. α' του Κ.Π.Δ. κανόνα, σύμφωνα με τον οποίον απαγορεύεται η έκδοση ημεδαπού

⁹⁰ Καρράς Αργύριος, «Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο», εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, τρίτη έκδοση, Αθήνα – Κομοτηνή 2007, σελ. 845.

⁹¹ Α.Π. 2270/2004, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ και Ποινολογ. τεύχος 6/2004 σελ. 2749 επ.

⁹² Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 69, Μαργαρίτης Μιχαήλ, σελ. 882-883.

αυτές του ΠΚ, αποκλειστικά στα ελληνικά δικαστήρια. Αυτό όμως δεν συμβαίνει στα αδικήματα του άρθρου 8 του ΠΚ, όπου επιτρέπεται η έκδοση, εκτός από εκείνα που θίγουν ελληνικά συμφέροντα. Δεν επιτρέπεται έτσι η έκδοση αλλοδαπού, που τέλεσε έγκλημα στην Ελλάδα⁹³. Δοθέντος ότι οι διατάξεις περί έκδοσης του ΚΠΔ είναι επικουρικές, έναντι των διεθνών συμβάσεων, στην αίτηση έκδοσης κατά την Ευρωπαϊκή σύμβαση, εφαρμόζεται η ΚΠΔ 438 εδ. β'. Η εφαρμογή όμως του εδαφίου αυτού, τελεί υπό την προϋπόθεση ότι ασκήθηκε από τα αρμόδια όργανα της Ελληνικής Πολιτείας η ποινική δίωξη κατά του εκζητούμενου για το έγκλημα αυτό (Α.Π. 1499/2011 Ζ' ποινικό τμήμα σε Συμβούλιο⁹⁴).

Περαιτέρω, κατά το άρθρ. 438 εδ. β' του ΚΠΔ «η έκδοση απαγορεύεται αν η δίωξη και τιμωρία του εγκλήματος που τέλεσε στο εξωτερικό ανήκει σύμφωνα με τους ελληνικούς νόμους στα ελληνικά δικαστήρια». Κατά δε τα άρθρα 8 και 9 παρ. 2 της Ε.Σ.Ε. «το συμβαλλόμενο μέρος παρ' ου ζητείται η έκδοση καταζητούμενου ατόμου, δύναται να αρνηθεί αυτή, εάν το εν λόγω άτομο διώκεται υπό τούτου, για την πράξη ή τις πράξεις για τις οποίες ζητείται η έκδοση» (άρθρο 8) και «δύναται ωσαύτως να αρνηθεί την έκδοση, εάν οι αρμόδιες Αρχές του μέρους παρ' ου ζητείται η έκδοση, αποφάσισαν την μη άσκηση διώξεως ή την διακοπή ασκηθείσας τοιαύτης, για την αυτή ή τις αυτές πράξεις» (αρ. 9 παρ. 2). Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει, ότι η κατά το παραπάνω αρ. 438 εδ. β' του Κ.Π.Δ. απαγόρευση της έκδοσης του εκζητουμένου για το έγκλημα που αυτός τέλεσε στο εξωτερικό, του οποίου η δίωξη και η τιμωρία ανήκει κατά τους Ελληνικούς νόμους στα Ελληνικά δικαστήρια, όπως συμβαίνει και στην περίπτωση του άρθρ. 7 παρ. 1 του Π.Κ., κατά την οποία «οι ελληνικοί ποινικοί νόμοι εφαρμόζονται και κατά αλλοδαπού για πράξη που τελέσθηκε στην αλλοδαπή και που χαρακτηρίζεται από αυτούς ως κακούργημα ή πλημμέλημα, αν η πράξη αυτή στρέφεται εναντίον Έλληνα πολίτη και αν είναι αξιόποινη και κατά τους νόμους της χώρας όπου τελέστηκε...», τελεί υπό την προϋπόθεση, ότι ασκήθηκε από τα αρμόδια όργανα της Ελληνικής Πολιτείας η ποινική δίωξη κατά του εκζητουμένου για το έγκλημα (Α.Π. 125/2007 Ε' ποινικό τμήμα σε Συμβούλιο⁹⁵).

⁹³ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 69, *Μαργαρίτης Μιχαήλ*, σελ. 883.

⁹⁴ Α.Π. 1499/2011 απόφαση δημοσιευμένη στην *Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ, ΠοινΧρ. τόμος ΕΒ/2012*, σελ. 193 επ. και βλ. όπως παραπάνω υποσ. 69, *Μαργαρίτης Μιχαήλ*, σελ. 883.

⁹⁵ Α.Π. 125/2007, δημοσιευμένη στην *Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ και ΠοινΔ/νη τόμος 1/2008* σελ.29 επ.

Γ] Πολιτικά, στρατιωτικά, φορολογικά κλπ. εγκλήματα: Κατά το άρθρο 438 του Κ.Π.Δ., το οποίο δεν αντίκειται στην Ε.Σ.Ε. και έχει, όπως ορίζεται στο άρθρο 437 παρ. 2, συμπληρωματική εφαρμογή, η έκδοση δεν επιτρέπεται αν πρόκειται για έγκλημα που από τους Ελληνικούς Ποινικούς νόμους χαρακτηρίζεται πολιτικό ή αν πιθανολογείται ότι ο εκζητούμενος θα διωχθεί από το Κράτος που τον εκζητεί για πράξεις διαφορετικές από εκείνες για τις οποίες θα εκδοθεί.

Πολιτικό έγκλημα: πότε ένα έγκλημα θεωρείται ως πολιτικό δεν ορίζεται με θετική διάταξη, αλλά η έννοιά του προσδιορίζεται από την επιστήμη και την νομολογία. Σύμφωνα, λοιπόν με την νομολογία του Α.Π. πολιτικό είναι το έγκλημα που απευθύνεται αμέσως κατά της πολιτείας και τείνει στην ανατροπή ή αλλοίωση της νομίμου κατά το πολίτευμα της κοινωνικοοικονομικής τάξεως⁹⁶, ενώ συναφές προς το πολιτικό έγκλημα είναι το έγκλημα που αμέσως παρασκευάζει τα μέσα για την διάπραξη πολιτικού εγκλήματος (ΑΠ 1260/1987). Πολιτικοί δε είναι οι λόγοι, όταν με την έκδοση η κυβέρνηση του εκζητούντος κράτους επιδιώκει να εκδικηθεί ή να καταστείλει την αντίδραση πολιτικού της αντιπάλου λόγω της αντίθεσής του προς αυτή. Κατά την σαφή όμως διατύπωση της παρ. 3 του άρθρου 3 της Ε.Σ.Ε., για την εφαρμογή της Σύμβασης αυτής, δεν θεωρείται πολιτική πράξη «η απόπειρα κατά της ζωής Αρχηγού Κράτους ή μελών της οικογενείας του», και συνεπώς για την πράξη αυτή επιτρέπεται η έκδοση. Ακόμη, κατά το άρθρο 3 της ΕΣΔΑ που κυρώθηκε από την Ελλάδα με το Ν.Δ. 53/1974, κανένας δεν επιτρέπεται να υποβληθεί σε βασανιστήρια ούτε σε ποινές ή μεταχείριση απάνθρωπες ή εξευτελιστικές. Επίσης, κατά την έννοια της παραπάνω διατάξεως της περ. γ' του άρθρου 438 Κ.Π.Δ., πολιτικοί είναι οι λόγοι, όταν με την έκδοση η κυβέρνηση του εκζητούντος κράτους επιδιώκει να εκδικηθεί ή να καταστείλει την αντίδραση πολιτικού της αντιπάλου, εξαιτίας της αντιθέσεώς του προς αυτήν.

Περαιτέρω, κατά το αρ. 14 της Ε.Σ.Ε. και την παραλλήλως ισχύουσα πιο πάνω διάταξη του άρθρου 438 περ. ε' Κ.Π.Δ., το παραδιδόμενο στο εκζητούν κράτος άτομο δεν επιτρέπεται να διωχθεί, δικαστεί ή κρατηθεί σε εκτέλεση ποινής ή μέτρου ασφαλείας ούτε να υποβληθεί σε οποιοδήποτε άλλο περιορισμό της ατομικής αυτού ελευθερίας για οποιαδήποτε πράξη προγενέστερη της παραδόσεως, διαφορετική από

⁹⁶ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 70, Καρράς Αργύριος, σελ. 748-749.

εκείνη, στην οποία στηρίζεται η έκδοση, με την εξαίρεση ορισμένων ρητά προβλεπόμενων περιπτώσεων⁹⁷.

Στρατιωτικό έγκλημα: για την έννοια του στρατιωτικού εγκλήματος θα πρέπει να ανατρέξουμε στο άρθρο 1 του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα (Σ.Π.Κ.). Επίκαιρο παράδειγμα αποτελεί η αρπαγή στρατιωτικού υλικού από Τούρκους στρατιωτικούς και δη ελικοπτέρου, με το οποίο οι εκζητούμενοι διέφυγαν στη χώρα μας, είναι στρατιωτικό έγκλημα (άρθρο 147 παρ. 2 του Σ.Π.Κ.), χαρακτηριζόμενο ως κλοπή στρατιωτικού πράγματος και συνεπώς απαγορεύεται η έκδοση γι αυτό⁹⁸.

Φορολογικό έγκλημα: είναι το έγκλημα που προβλέπεται από ειδικούς νόμους, που διώκουν και τιμωρούν τη φοροδιαφυγή⁹⁹.

Έγκλημα τύπου: ο εννοιολογικός προσδιορισμός των εγκλημάτων δια του τύπου, δεν γίνεται από το νόμο, αλλά από την επιστήμη και νομολογία. Αδικήματα διά τύπου νοούνται τα αδικήματα του κοινού δικαίου, όταν τελούνται με κατάχρηση του τύπου ως μέσου / οργάνου για την τέλεσή τους. Δεν υπάρχει καθορισμός των αδικημάτων που να υπάγονται σε αυτή την κατηγορία¹⁰⁰.

Δ] **Ακαταδίωκτο, εξάλειψη αξιοποιούν**: δεν επιτρέπεται η έκδοση, αν συντρέχουν λόγοι που εμποδίζουν τη δίωξη ή την εκτέλεση της ποινής, όπως αναβολή, αποχή ή αναστολή της ποινικής δίωξης, δεδικασμένο, ή λόγοι που αποκλείουν ή εξαλείφουν το αξιοποιούν (έμπρακτη μετάνοια, παραγραφή), όταν έχουν προκύψει ήδη, πριν από την απόφαση για την έκδοση, σύμφωνα με τους νόμους του αιτούντος την έκδοση ή του Ελληνικού Κράτους ή του κράτους τέλεσης του εγκλήματος¹⁰¹.

Απαγορεύεται η έκδοση αλλοδαπού υπηκόου, λόγω παραγραφής της πράξεως κατά το ελληνικό δίκαιο. Στο αίτημα εκδόσεως Ιρανού υπηκόου στις αρχές της

⁹⁷ Α.Π. 136/2017 (Ε' ποινικό τμήμα ως Συμβούλιο), δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ.

⁹⁸ Α.Π. 139/2017 (Στ' ποινικό τμήμα ως Συμβούλιο), δημοσιευμένη στο site: <http://www.areiospagos.gr/nomologia/apofaseis>.

⁹⁹ Α.Π. 100/2014, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ: ...ένα από τα εγκλήματα για τα οποία διώκεται η εκζητούμενη χαρακτηρίζεται ως φορολογικό αδίκημα για το οποίο δεν επιτρέπεται η έκδοση της, (άρθρ. 5 Ευρωπαϊκής Σύμβασης Έκδοσης σε συνδ. με άρθρ. 438 ΚΠΑ, αλλά ούτε και με τις διατάξεις της συμβάσεως SCHENGEN, στην οποία δεν έχει προσχωρήσει η πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας χαρακτηρίζεται ως φορολογικό αδίκημα και δεν επιτρέπεται για αυτό η έκδοση της, από τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 394 ΠΚ της FYROM με ποινή φυλακίσεως από ένα έως πέντε έτη από δε το ημεδαπό δίκαιο κατά το άρθρο 187 παρ. 1 ΠΚ με ποινή κάθειρξης έως δέκα έτη.

¹⁰⁰ Μακρής Φώτιος «Εγκλήματα διά του Τύπου», ΠοινΔικ, τεύχος 8-9/2010, σελ. 1020 επ..

¹⁰¹ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 54, σελ. 169-178.

Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν για δίωξη για απάτη ιδιαιτέρως μεγάλης αξίας και για πλαστογραφία και χρήση πλαστών εγγράφων έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του Κ.Π.Δ., ελλείψει συμβάσεως δικαστικής συνεργασίας σε θέματα εκδόσεως μεταξύ Ελλάδας και Ιράν, αλλά κατά το ελληνικό δίκαιο έχουν παραγραφεί οι πλημμεληματικές πράξεις, αφού έχει παρέλθει η οκταετία (Α.Π. 301/2017 Ε' ποινικό τμήμα¹⁰²).

Ε] **Μη καταδίωξη για πράξη διαφορετική ή για πολιτικούς λόγους:** Η έκδοση απαγορεύεται, επίσης και όταν ζητείται για πολιτικούς λόγους, π.χ. όταν η έκδοση ζητείται από το ξένο κράτος για να εκδικηθεί πολιτικό αντίπαλο¹⁰³.

Από την περ. ε της παρούσας διάταξης, συνάγεται, ότι ο εκζητούμενος προστατεύεται από την αυθαιρεσία του κράτους, στο οποίο παραδίδεται.

4. ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΕΑΝ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΚΡΑΤΗ ΖΗΤΟΥΝ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ

Με την διάταξη του αρ. 439 Κ.Π.Δ. ρυθμίζεται το ζήτημα προτίμησης επί συρροής αιτήσεων περισσότερων χωρών¹⁰⁴. Εάν πολλά κράτη ζητούν την έκδοση για το ίδιο έγκλημα, το συμβούλιο θα πρέπει να αποφανθεί για όλες τις αιτήσεις, αν συντρέχουν οι όροι της έκδοσης¹⁰⁵. Σε κάθε περίπτωση, όμως την διακριτική ευχέρεια να αποφασίσει σε ποιο κράτος θα γίνει τελικά η έκδοση, έχει Υπουργός Δικαιοσύνης (βλ. παρακάτω άρθρο 452).

Κατά το άρθρο 17 της Ε.Σ.Ε., όταν ζητείται η έκδοση από περισσότερα κράτη, είτε για την ίδια είτε για διαφορετικές πράξεις, η Χώρα από την οποία ζητείται η έκδοση θα αποφασίσει τελικά, κατά διακριτική ευχέρεια, αφού λάβει υπόψη της τις περιστάσεις και ιδίως τη βαρύτητα της πράξης, τον τόπο τέλεσης, τις ημερομηνίες των αιτήσεων έκδοσης, την ιθαγένεια του εκζητούμενου και τη δυνατότητα μεταγενέστερης έκδοσης

¹⁰² Α.Π. 301/2017, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ.

¹⁰³ Α.Π. 1410/2010, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ, κατά την οποία ο εκζητούμενος ισχυρίστηκε, ότι η έκδοσή του στη Σερβία είναι προσχηματική και ότι δεν θα τύχει δικαίας δίκης, καθώς οι λόγοι για τους οποίους ζητείται η έκδοσή του είναι πολιτικοί και θρησκευτικοί. Κατά την πλειοψηφούσα γνώμη θα πρέπει να μην εκδοθεί ο εκζητούμενος διότι κινδυνεύει να υποστεί κατάφωρη προσβολή του δικαιώματός του για δίκαιη δίκη στο εκζητούν κράτος. Κατά την άποψη της μειοψηφίας δε προέκυψαν λόγοι σοβαροί, που να αποδεικνύουν τον ισχυρισμό, ότι η αίτηση εκδόσεώς του για το (οικονομικό) έγκλημα είναι προσχηματική και ότι αυτή επιδιώκεται προκειμένου να διωχθεί ή να τιμωρηθεί για τα θρησκευτικά ή εθνικά φρονήματα του, ούτε ότι η θέση του εκζητούμενου διατρέχει κίνδυνο να επιδεινωθεί με οποιοδήποτε τρόπο και να μη τύχει έτσι δίκαιης δίκης.

¹⁰⁴ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 69, Μαργαρίτης Μιχαήλ, σελ. 887.

¹⁰⁵ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 70, Καρράς Αργύριος, σελ. 750.

σε άλλο κράτος. Πρέπει να προτιμάται η έκδοση στο κράτος τέλεσης της αξιόποινης πράξης¹⁰⁶.

Ο Υπουργός Δικαιοσύνης, μπορεί να διαβιβάσει στο αρμόδιο συμβούλιο, για γνωμοδότηση, επί πολλών αιτήσεων έκδοσης, μόνο εκείνη που νομίζει κατά τη διακριτική του ευχέρεια, με βάση τα ανωτέρω κριτήρια ή και όλες τις αιτήσεις. Η ανάληψή δέσμευσης του αιτούντος κράτους για επανέκδοση, πρέπει να δηλωθεί με τη διπλωματική οδό στο Υπουργείο Εξωτερικών, πριν την παράδοση του εκδιδόμενου¹⁰⁷.

5. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ

Στη διαδικασία έκδοσης καθιερώνεται η αρχή της ειδικότητας, η οποία αποτελεί αναγνωρισμένο κανόνα του διεθνούς δικαίου. Η αρχή αυτή πέραν της καθιέρωσής της ρητά στον ΚΠΔ (άρθρ. 440), προβλέπεται επίσης και στην Ε.Σ.Ε. (Ν. 4165/1961), καθώς και σε διάφορες διμερείς συμβάσεις εκδόσεως.

Με την αρχή της ειδικότητας περιορίζεται η κυριαρχική εξουσία του εκζητήσαντος κράτους υπό τρεις απόψεις:

α) Το κράτος που πέτυχε την έκδοση δε δικαιούται να διώξει τον εκδοθέντα για πράξεις προγενέστερες της παραδόσεως, άλλες από εκείνες για τις οποίες χορηγήθηκε η έκδοση, πλην ορισμένων εξαιρέσεων (συναίνεση του εκδόσαντος κράτους, παραμονή του εκδοθέντος στο κράτος παράδοσης πέραν ορισμένης προθεσμίας, επάνοδος του εκδοθέντος σ' αυτό). Πρόκειται για ουσιώδη περιορισμό της ποινικής εξουσίας του κράτους που το εμποδίζει, όχι μόνο να διώξει τις αξιόποινες πράξεις, οι οποίες δεν καλύπτονται από την έκδοση, αλλά και να τις λάβει υπόψη του κατά οποιονδήποτε τρόπο.

β) Το κράτος παράδοσης δε δικαιούται να προβεί σε μέτρα δικονομικού καταναγκασμού και σε οποιονδήποτε περιορισμό της ελευθερίας του εκδοθέντος για πράξεις προγενέστερες της εκδόσεως και μη καλυπτόμενες από αυτήν.

γ) Κατά συνέπεια το κράτος παράδοσης δε δικαιούται να εκθέσει τον εκδοθέντα ούτε στην εκ μέρους τρίτου κράτους δίωξη για τις πράξεις που προαναφέρθηκαν. Από την αρχή της ειδικότητας, επομένως, συνάγεται περιορισμός του κράτους παράδοσης

¹⁰⁶ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 13, Φράγκος Κωνσταντίνος, σελ. 179.

¹⁰⁷ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 70, Καρράς Αργύριος, σελ. 850.

και καθ' όσον αφορά στην ελευθερία του να εκδώσει σε τρίτο κράτος και να απελάσει τον εκδοθέντα, παρά μόνον μετά από συναίνεση του κράτους που τον εξέδωσε.

Η αρχή της ειδικότητας θεμελιώνεται στην κυριαρχία του εκδίδοντος κράτους και συνδέεται με το συμφέρον του να μη διωχθεί το εκδιδόμενο πρόσωπο για πολιτικούς σκοπούς επιδιώκει δηλαδή να αποκλείσει το ενδεχόμενο να τιμωρηθεί ο εκζητούμενος και για πολιτικά εγκλήματα. Αν το εκζητούν κράτος μπορούσε να διώξει τον εκδοθέντα και για πράξεις άλλες από εκείνες για τις οποίες εκδόθηκε, η καταστρατήγηση των περιορισμών της έκδοσης και κυρίως της μη δίωξης για πολιτικά εγκλήματα θα ήταν ευχερής. Έτσι, εφόσον η έκδοση συντελείται σε εκτέλεση μιας συμφωνίας μεταξύ δύο τουλάχιστον κρατών, δεν μπορεί να παράγει αποτελέσματα πέραν εκείνων που έχουν συμφωνηθεί. Αλλά και πέραν αυτού η αρχή της ειδικότητας εξασφαλίζει την ορθή εφαρμογή των αρχών της διπλής εγκληματικότητας και της αμοιβαιότητας σύμφωνα με τις οποίες η έκδοση επιτρέπεται μόνο για εκείνες τις πράξεις που είναι αξιόποινες και κατά το δίκαιο του εκδίδοντος κράτους. Διότι αλλιώς, αν δηλαδή το κράτος που πέτυχε την έκδοση μπορούσε να δικάζει ανεξέλεγκτα και για πράξεις μη καλυπτόμενες από την τελευταία, οι ανωτέρω αρχές θα μπορούσαν ευχερώς να περιγραφούν και να καταστούν γράμμα κενό περιεχομένου¹⁰⁸. Εξάλλου, η υποχρέωση για εξειδίκευση, συγκεκριμενοποίηση και ακριβή καθορισμό της διωκόμενης πράξεως για την έκδοση θεμελιώνεται και στις αυξημένης τυπικής ισχύος και έχουσες υπερνομοθετική ισχύ (άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος) διατάξεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (Ε.Σ.-Δ.Α.) και ειδικότερα στο αρ. 6 παρ. 3 αυτής (δικαίωμα σε δίκαιη δίκη και ειδικότερα δικαιώματα του κατηγορουμένου να πληροφορηθεί με λεπτομέρεια τη φύση και το λόγο της εναντίον του κατηγορίας), καθώς και στο άρθρο 14 παρ. 3 περ. α' του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, που υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στη Νέα Υόρκη στις 16-12-1966 και κυρώθηκε από την Ελλάδα με το Ν. 2462/1997. Ακόμη, πρέπει να σημειωθεί, ότι τα κράτη που έχουν κυρώσει τα ως άνω κείμενα, στο μέτρο που αυτοπεριορίζονται στην ποινική τους

¹⁰⁸ ολομ.ΑΠ 462/1992, δημοσιευμένη σε *Ελλ.Δ/νη τεύχος 33/1992*, σελ. 939επ., Α.Π. 203/2015 (Ε' ποινικό τμήμα σε Συμβούλιο) και Α.Π. 132/2008 (Ε' ποινικό τμήμα σε Συμβούλιο), δημοσιευμένες στην *Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών στη ΝΟΜΟΣ*.

εξουσία, υποχρεούνται, όχι μόνο να μην αγνοούν, αλλά και να εφαρμόζουν τις διατάξεις αυτές (ΑΠ 276/2011)¹⁰⁹.

Με την αρχή της ειδικότητας καθιερώνεται δικονομικό κώλυμα που ερευνάται αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο. Έτσι, αν ο εκδοθείς διωχθεί για έγκλημα για το οποίο δεν εκδόθηκε, δηλ. κατά παράβαση της αρχής της ειδικότητας, η ποινική δίωξη κηρύσσεται απαράδεκτη. Αν, αντιθέτως, ο εκδοθείς δικαστεί για πράξεις διαφορετικές από εκείνες για τις οποίες εκδόθηκε, η απόφαση είναι αναιρετέα για υπέρβαση εξουσίας (Ολ.Α.Π. 462/1992, ΑΠ 1313/2005)¹¹⁰.

Κατά το άρθρο 14 της Ε.Σ.Ε., ο εκδιδόμενος δεν επιτρέπεται να διωχθεί, να δικαστεί ή να κρατηθεί σε εκτέλεση ποινής ούτε να υποβληθεί σε οποιοδήποτε άλλο περιορισμό της ατομικής του ελευθερίας για οποιαδήποτε πράξη προγενέστερη της παράδοσης, άλλη από εκείνη για την οποία έγινε η έκδοση, με την εξαίρεση ορισμένων περιπτώσεων.

Στο αρ. 440 εδ. α' γίνεται λόγος για «... **άλλες πράξεις που τελέσθηκαν πριν από την έκδοση, εκτός από εκείνη για την οποία εκδίδεται**». Με τον όρο άλλη πράξη νοείται εκείνη που διαφέρει κατά τα στοιχεία της νομοτυπικής μορφής του εγκλήματος και όχι ο διαφορετικός νομικός χαρακτηρισμός¹¹¹.

Το κράτος παράδοσης δεν δικαιούται να εκθέσει και παραδώσει τον εκδοθέντα ούτε στην εκ μέρους άλλου τρίτου κράτους δίωξη, για πράξεις που δεν έχει σε αυτό εκτός αν το αρχικό κράτος έκδοσης συναινέσει στη νέα απευθείας έκδοση στο τρίτο κράτος. Η συναίνεση του ελληνικού κράτους αποκλείεται εάν πρόκειται για έγκλημα που απαγορεύεται η έκδοση.

Για να αρθεί η χρονική προστασία του εκδοθέντος, δεν αρκεί η παρέλευση της προθεσμίας των 30 ημερών του εδ. β' (η οποία υπολογίζεται κατά το άρθρο 168 Κ.Π.Δ.), αλλά θα πρέπει να υφίσταται η δυνατότητα εγκατάλειψης της χώρας, κάτι που δεν συμβαίνει σε περίπτωση, πχ. ασθενείας, έλλειψης χρημάτων ή προσωρινής κράτησης του εκδοθέντος¹¹².

¹⁰⁹ Α.Π. 341/2017 (Ζ' ποινικό τμήμα σε Συμβούλιο) και Α.Π. 1289/2016 (Α' ποινικό τμήμα διακοπών σε Συμβούλιο), δημοσιευμένες στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

¹¹⁰ Μυλωνόπουλος Χρήστος, «Η αρχή της ειδικότητας στην έκδοση», Ποιν.Χρ ΜΓ'119, σελ. 117 επ.

¹¹¹ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 70, Καρράς Αργύριος, σελ. 848.

¹¹² Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 70, Καρράς Αργύριος, σελ. 849.

6. ΑΝΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΖΗΤΕΙΤΑΙ Η ΕΚΔΟΣΗ

Εάν ο εκζητούμενος καταδιώκεται ή έχει καταδικασθεί στην Ελλάδα για άλλη πράξη, η έκδοσή του αναβάλλεται (υφίσταται περίπτωση αναβολής όχι της απόφασης, αλλά της εκτέλεσής της) ως την περάτωση της ποινικής δίκης και σε περίπτωση καταδίκης ωσότου εκτιθεί η ποινή ή απολυθεί από τις φυλακές. Αναβολή της έκδοσης γίνεται από τον Υπουργό της Δικαιοσύνης, ο οποίος είναι ο μόνος αρμόδιος να διατάξει την έκδοση (βλ. αρ. 452 Κ.Π.Δ.) (Α.Π. 170/2005¹¹³, Εφ.Αθ 1/1986¹¹⁴, Α.Π. 1338/1983¹¹⁵), αφού έχει προηγηθεί αμετάκλητη γνωμοδότηση του Συμβουλίου Εφετών που επιτρέπει την έκδοση (Α.Π. 1346/2001¹¹⁶) και όχι από το Συμβούλιο Εφετών, όπως είχε γίνει δεκτό άλλοτε (ΑΠ 1250/1981¹¹⁷). Δηλαδή προτιμάται εδώ η περάτωση της ποινικής διαδικασίας στην Ελλάδα, εφόσον έχει ασκηθεί ποινική δίωξη και η εκτέλεση της τυχόν εκδοθησομένης καταδικαστικής απόφασης και μετά η διαδικασία της έκδοσης.

Εξάλλου, γίνεται δεκτό στη θεωρία και την νομολογία, ότι αναβάλλεται η παράδοση ή γίνεται προσωρινή παράδοση εάν στην Ελλάδα είχε ασκηθεί ποινική δίωξη για οποιαδήποτε αξιόποινη πράξη, ωσότου περατωθεί η ποινική δίωξη, προφανώς, κατά το αρ. 370 Κ.Π.Δ., και εκτιθεί η ποινή ή απολυθεί ο εκζητούμενος από τις φυλακές. Για την αναβολή παραδόσεως ή την προσωρινή παράδοση δεν απαιτείται, δηλαδή, να είναι προσωρινά κρατούμενος ή κατάδικος στην Ελλάδα ο εκζητούμενος, αλλά αρκεί να έχει ασκηθεί κατ' αυτού ποινική δίωξη. Μολονότι, η εκδοχή αυτή είναι δυνατόν να οδηγήσει στην αναβολή παραδόσεως εκζητούμενου για σοβαρό έγκλημα, λόγω της ποινικής διώξεώς του στην Ελλάδα για ελαφρά αξιόποινη πράξη, εν τούτοις η λύση αυτή είναι επιβεβλημένη, λόγω της σαφούς διατυπώσεως του νόμου και της ταυτότητάς για το θέμα θεωρίας και νομολογίας. Μάλιστα, ενώ κατά το αρ. 19 της Ε.Σ.Ε., η αναβολή παραδόσεως δεν είναι υποχρεωτική, αλλά παρέχεται δικαίωμα αναβολής στην περίπτωση που ασκήθηκε ποινική δίωξη για άλλη πράξη στην χώρα, από την οποία

¹¹³ Α.Π. 170/2005 δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

¹¹⁴ Εφ.Αθ. 1/1986 δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ και ΠοινΧρ/1986 σελ. 944.

¹¹⁵ Α.Π. 1338/1983, δημοσιευμένη σε ΠοινΧρ. τεύχος ΑΔ'1984 σελ. 276επ.

¹¹⁶ Α.Π. 1346/2001 δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ, ΠοινΛογ. τεύχος 5/2001, σελ. 1872 επ. και ΠοινΔ/νη τεύχος 5/2002, σελ. 525επ.

¹¹⁷ Α.Π. 1250/1981, δημοσιευμένη σε ΠοινΧρ. τεύχος ΑΒ'2002, σελ. 515επ.

ζητείται η έκδοση, η Ελλάδα διατύπωσε επιφύλαξη ως προς την ρύθμιση αυτή (αρ. 2 παρ. 6 Ν. 4165/1961) και αντί του άρθρου 19 της Συμβάσεως θα εφαρμόζει το αρ. 441 Κ.Π.Δ., κατά το οποίο χωρεί υποχρεωτικά αναβολή (Γνωμ.Εισ.Α.Π. 983/1995¹¹⁸).

Τα μέτρα ασφάλειας εφαρμόζονται μόλις επιστρέψει στην Ελλάδα. Μετά την πάροδο πενταετίας από την έκδοση, για την εφαρμογή ή όχι των μέτρων ασφαλείας αποφασίζει το πλημμελειοδικείο του τόπου της κατοικίας του, λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες όπου αυτός βρίσκεται, καθώς και αν είναι ή δεν είναι επικίνδυνος. Όσο διαρκεί η παράδοση του εκζητούμενου στο ξένο κράτος, αναστέλλεται η παραγραφή των μέτρων ασφαλείας¹¹⁹.

Πέραν όμως των περιπτώσεων αναβολής της έκδοσης, έχουν θεσπισθεί και κάποιες ειδικές περιπτώσεις για την προσωρινή παράδοση του προσώπου, για το οποίο ζητείται η προσωρινή έκδοση, πάντοτε μόνο για τις επείγουσες περιπτώσεις συγκεκριμένων ανακριτικών πράξεων, προς αποτροπή της παραγραφής ή λόγω άλλων σοβαρών κωλυμάτων στη δίωξη του εκζητουμένου παρά ξένου κράτους, υπό τον όρο επιστροφής εκζητούμενου στην Ελλάδα και όχι μέχρι πέρατος της δίκης για την εναντίον του κατηγορία. Κατά το παρόν άρθρο μπορεί να επιτραπεί, και στην περίπτωση που η αναβολή της εκδόσεως έχει ως αποτέλεσμα σύμφωνα με τους νόμους του Κράτους που ζητεί την έκδοση, την παραγραφή ή άλλα σοβαρά εμπόδια στη δίωξη, η έκδοση προσωρινώς με τις οριζόμενες προϋποθέσεις του εκζητουμένου. Η αναβολή της εκδόσεως σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις στην περίπτωση διώξεως ή καταδίκης του εκζητουμένου για άλλη πράξη στην Ελλάδα, δεν έχει την έννοια ότι αναβάλλεται η διαδικασία ενώπιον του Συμβουλίου Εφετών και του Αρείου Πάγου κατά τα άρθρα 450 επ. Κ.Π.Δ., για να αποφανθούν για την έκδοση σε πρώτο και δεύτερο βαθμό, αλλά ότι αναβάλλεται μόνον η απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ο οποίος είναι κατά το αρ. 452 ΚΠΔ μόνος αρμόδιος να διατάξει την έκδοση, δηλαδή την παράδοση του εκζητουμένου προσώπου ή να την επιτρέψει υπό όρους, αφού φυσικά έχει προηγηθεί αμετάκλητη καταφατική γνωμοδότηση των ως άνω δικαστικών συμβουλίων, ήτοι του επιτρέπει την έκδοση¹²⁰.

¹¹⁸ Γνωμ.Εισ.Α.Π. 983/1995, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ, Ελλάδα/νη τεύχος 36/1995, σελ. 1669 επ. και ΠοινΧρ. τεύχος ΜΕ/1995, σελ. 663επ.

¹¹⁹ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 69, Μαργαρίτης Μιχαήλ, σελ. 890.

¹²⁰ Α.Π. 312/2015 (Ε' ποινικό τμήμα σε Συμβούλιο), δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

Εν προκειμένω, η προσωρινή έκδοση του προσώπου για το οποίο ζητείται, μπορεί να γίνει μόνο για τη διενέργεια των απαραίτητων ενεργειών από τις αλλοδαπές δικαστικές αρχές, προκειμένου να αποτραπούν δυσμενείς συνέπειες και όχι μέχρι την εκδίκαση της κατηγορίας¹²¹.

7. Η ΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ

Η διαδικασία της έκδοσης ξεκινά με την αίτηση του κράτους, που επιθυμεί την έκδοση ορισμένου προσώπου, η οποία πρέπει να διατυπωθεί εγγράφως και να υποβληθεί δια της διπλωματικής οδού στον Υπουργό Εξωτερικών. Στην αίτηση αυτή θα πρέπει να επισυναφθούν: α) το πρωτότυπο ή επίσημο αντίγραφο του κατηγορητηρίου¹²², του εντάλματος σύλληψης ή οποιασδήποτε άλλης δικαστικής πράξης, που έχει την ίδια ισχύ και που έχει εκδοθεί κατά τύπους που καθορίζονται από την νομοθεσία του αιτούντος κράτους, καθώς και όσα έγγραφα απαιτούνται για τη βεβαίωση υπάρξεως επαρκών ενδείξεων ενοχής για την παραπομπή σε δίκη του προσώπου για το οποίο ζητείται η έκδοση. Εάν η έκδοση ζητείται, ώστε να εκτίσει ο εκζητούμενος την ποινή που του επιβλήθηκε από τις δικαστικές αρχές του αιτούντος κράτος κατά τα οριζόμενα στο αρ. 437 στοιχ. β', τότε στην αίτηση πρέπει να επισυνάπτεται η απόφαση εναντίον εκείνου για τον οποίο ζητείται η έκδοση και οι αποδείξεις ότι είναι αμετάκλητη. β) Συνοπτική περιγραφή των περιστατικών των αξιοποιώνων πράξεων, για τις οποίες ζητείται η έκδοση, του τόπου και χρόνου διαπράξεώς τους, του κατά νόμο χαρακτηρισμού τους και της παραπομπής στις νομοθετικές διατάξεις που έχουν εφαρμογή, οι οποίες πρέπει να εμφανίζονται κατά το δυνατόν ακριβέστερο και γ) αντίγραφο των διατάξεων, που προβλέπουν την πράξη ή εφόσον τούτο δεν καθίσταται εφικτό, δήλωση περί του εφαρμοστέου δικαίου, καθώς και δ) ακριβή περιγραφή των χαρακτηριστικών του προσώπου, που καταζητείται, για να καταστεί πιο ακριβής ο

¹²¹ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 69, Μαργαρίτης Μιχαήλ, σελ. 891.

¹²² Ως κατηγορητήριο νοείται το έγγραφο της αρμόδια αλλοδαπής δικαστικής αρχής, που περιλαμβάνει την κατηγορία, η οποία αποδίδεται στον εκζητούμενο και με αυτό παραπέμπεται σε δίκη. Σε περίπτωση έλλειψής του είναι το ένταλμα σύλληψης ή κάθε άλλο δικαστικό έγγραφο, που έχει το ίδιο κύρος προς αυτά, δηλαδή απαιτούνται διαζευκτικά και όχι σωρευτικά.

καθορισμός του και κάθε άλλη πληροφορία, που μπορεί να καθορίσει στην ταυτότητα και εθνικότητα αυτού¹²³.

Το πρόσωπο του οποίου ζητείται η έκδοση, δεν είναι αναγκαίο να είναι και υπήκοος του αιτούντος κράτους, το δικάζον συμβούλιο δεν μπορεί να ελέγξει ή να ακυρώσει τις πράξεις των δικαστικών αρχών του αιτούντος κράτους. Εξάλλου, σύμφωνα με τις διατάξεις της Ε.Σ.Ε. και περί έκδοσης του Κ.Π.Δ. (άρθρα 436 έως 456), το Συμβούλιο Εφετών δεν μπορεί να προβεί σε έρευνα για το βάσιμο της κατηγορίας, διότι μεταξύ των συνορευόντων την αίτηση εγγράφων, δεν απαιτείται κατά την διάταξη του άρθρου 12§2 της Ε.Σ.Ε. η επισύναψη και εγγράφων, από τα οποία να βεβαιώνεται η ύπαρξη επαρκών ενδείξεων ενοχής, αλλά και διότι κατά το αρ. 443 παρ. 1 και 437 του Κ.Π.Δ., η βεβαίωση υπάρξεως ενδείξεων ενοχής απαιτείται μόνο επί εκδόσεως προς παραπομπή σε δίκη και όχι επί εκδόσεως προς εκτέλεση αποφάσεως (Α.Π. 855/2013 Ε' ποινικό τμήμα σε Συμβούλιο¹²⁴).

Εξάλλου, κατά τη διάταξη του άρθρου 12 παρ. 2 στοιχ. α' της Ε.Σ.Ε., προς υποστήριξη της αιτήσεως, με την οποία ζητείται η έκδοση πρέπει να προσκομίζεται, μεταξύ άλλων, το πρωτότυπο ή επίσημο αντίγραφο είτε εκτελεστής καταδικαστικής αποφάσεως, είτε εντάλματος συλλήψεως ή άλλης πράξεως με την ίδια ισχύ που εκδίδεται κατά του τύπους της νομοθεσίας του αιτούντος μέρους. Από τη διάταξη αυτή, η οποία, σύμφωνα και με τον κανόνα του άρθρου 436 παρ. 1 του Κ.Π.Δ., αποκλείει τη διαφορετική ρύθμιση του άρθρου 443 παρ. 1 εδ. α' του ίδιου Κώδικα (που απαιτεί την προσαγωγή αμετάκλητης καταδικαστικής αποφάσεως), συνάγεται ότι για το παραδεκτό της οικείας αιτήσεως, ενόψει του ότι η έκδοση μπορεί να αποσκοπεί είτε στην εκδίκαση των κολασίμων πράξεων που αποδίδονται στον εκζητούμενο, είτε στην εκτέλεση καταδικαστικής αποφάσεως που έχει εκδοθεί εις βάρος του (άρθρο 1 Ε.Σ.Ε.), προνοείται διαζευκτικώς η προσκόμιση της μεν καταδικαστικής αποφάσεως μόνο για τη δεύτερη από τις πιο πάνω περιπτώσεις, του δε εντάλματος συλλήψεως (ή άλλης ισοδύναμης πράξεως) και για τις δύο αυτές περιπτώσεις, αφού η έκδοση τέτοιου εντάλματος μπορεί να γίνεται, κατά τη νομοθεσία του εκζητούντος Κράτους, προκειμένου αυτός που θα

¹²³ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 69, *Μαργαρίτης Μιχαήλ*, σελ. 892-893 και όπως παραπάνω υποσ. 13, *Φράγκος Κωνσταντίνος*, σελ. 184-186.

¹²⁴ Α.Π. 855/2013, δημοσιευμένη στην *Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ*.

συλληφθεί να προσαχθεί ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου ή να υποβληθεί στην εκτέλεση της ποινής ή του μέτρου ασφαλείας (Α.Π. 1382/1992¹²⁵).

8. ΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ ΟΤΑΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΑΜΦΙΒΟΛΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Με την διάταξη του αρ. 444 Κ.Π.Δ. ρυθμίζεται η διαδικασία που ακολουθείται όταν θεωρούνται ανεπαρκή τα υπάρχοντα στοιχεία και δημιουργούνται αμφιβολίες για τη δυνατότητα, τις προϋποθέσεις και τη νομιμότητα της έκδοσης. Τότε το αρμόδιο όργανο που μεσολαβεί στη διαδικασία της έκδοσης, όπως ο Υπουργός Δικαιοσύνης, το δικάζον την αίτηση έκδοσης συμβούλιο εφετών ή Αρείου Πάγου, ζητεί επεξηγήσεις και το συμβούλιο με αναβλητική απόφασή του, προσδιορίζοντας συγκεκριμένα στοιχεία που χρήζουν επεξηγήσεων του ξένου κράτους, θα πρέπει να καθορίσει προθεσμία για την λήψη τους (Α.Π. 99/2017 ΣΤ' ποινικό τμήμα σε Συμβούλιο¹²⁶).

Κατά το αρ. 13 της Ε.Σ.Ε., εάν οι υπό του αιτούντος Κράτους κοινοποιηθείσες πληροφορίες αποδεικνύονται ανεπαρκείς για τη λήψη απόφασης υπό του Κράτους, από το οποίο ζητείται η έκδοση, το τελευταίο θα ζητήσει τις αναγκαίες συμπληρωματικές πληροφορίες, δυνάμενο να καθορίσει και προθεσμία για την λήψη τους. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, αν υπάρξει ισχυρισμός εκ μέρους του συλληφθέντος, ότι έχει ακυρωθεί και εξαφανισθεί η απόφαση του αλλοδαπού δικαστηρίου προς εκτέλεση της οποίας ζητείται η έκδοση, το Δικαστήριο που θα κρίνει τη βασιμότητα της αίτησης, αφού ερευνήσει αν αυτή συνοδεύεται από όλα τα κατά την σύμβαση έγγραφα και πιστοποιητικά, πρέπει να κρίνει, προεχόντως, αν αποδεικνύεται από τα έγγραφα του φακέλου και τα λοιπά αποδεικτικά στοιχεία η αλήθεια του παραπάνω ισχυρισμού. Σε αντίθετη περίπτωση, σύμφωνα με τη ανωτέρω διάταξη του άρθρου 13 της Ε.Σ.Ε. και το μη αντιτιθέμενο σ' αυτήν αρ. 444 του Κ.Π.Δ., πρέπει να αναβάλλει την απόφαση επί της αίτησης και να ζητήσει από το εκζητούν Κράτος συμπληρωματικές πληροφορίες και επεξηγήσεις επί του ζητήματος τούτου ορίζοντας και την προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να παρασχεθούν. Τα στοιχεία αυτά θα πρέπει προσκομιστούν σε επίσημη

¹²⁵ Α.Π. 1382/1992, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ και ΠοινΧρ. τεύχος ΜΒ'/1992, σελ. 1048επ.

¹²⁶ Α.Π. 99/2017, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

μετάφραση στην ελληνική γλώσσα, με επιμέλεια του Εισαγγελέα Εφετών (Α.Π. 1749/2016 ΣΤ' ποινικό τμήμα σε Συμβούλιο¹²⁷).

Κατά τη έκδοση από το γερμανικό δικαστήριο εντάλματος σύλληψης σε βάρος πολίτη Ισραήλ, ο οποίος κατηγορούνταν, ότι διέπραξε τα αδικήματα του λαθρεμπορίου, της απάτης, της φοροδιαφυγής, της δασμοδιαφυγής καθώς και για σύσταση και συμμορία οι αρχές της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, ζήτησαν από την Ελλάδα την έκδοσή του, διαβιβάζοντας τα απαραίτητα έγγραφα. Το Εφετείο δέχθηκε την ουσιαστική βασιμότητα των παρατεθέντων πραγματικών περιστατικών, των διαληφθέντων στο ένταλμα σύλληψης, καθώς και την τέλεση από τον εκζητούμενο των αξιόποινων πράξεων. Ο εκζητούμενος άσκησε έφεση κατά της πρωτόδικης απόφασης. Επιλαμβανόμενος ο Α.Π. της ουσιαστικής έρευνας της ασκηθείσας από τον εκζητούμενο έφεσης έχει την ευχέρεια να ζητήσει από το εκζητούν κράτος την παροχή επεξηγήσεως και συμπληρωματικών πληροφοριών, διαλυουσών τις γεννηθείσες αμφιβολίες για τη δυνατότητα έκδοσης που θα συντελεσθεί με την έκδοση αναβλητικής απόφασης. Η ευχέρεια μάλιστα αυτή προβλέπεται και από τα άρθρα 13 και 14 των συμβάσεων που κυρώθηκαν με τους νόμους 4165/1961 και 2718/1999. Από τα πραγματικά περιστατικά που διαλαμβάνονταν στην εφεσιβαλλομένη απόφαση δημιουργήθηκαν αμφιβολίες στο Ανώτατο Δικαστήριο για τη δυνατότητα έκδοσης του εκκαλούντος. Οι αμφιβολίες αυτές μπορούσαν να αρθούν μόνο με την παροχή εξηγήσεων από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Ειδικότερα, το εκζητούν κράτος θα πρέπει να διαβιβάσει δια της διπλωματικής οδού επίσημα έγγραφα, επεξηγηματικές και συμπληρωματικές πληροφορίες, οι οποίες να εξειδικεύουν αναλυτικά τις αξιόποινες πράξεις της απάτης, της λαθρεμπορίας ή φοροδιαφυγής, και της συστάσεως και συμμορίας, για τα οποίες ζητείται η έκδοση του εκκαλούντος, τα συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά που συγκροτούν κάθε μια από αυτές, τους ακριβείς τόπους και χρόνους τέλεσης τους ή το χρονικό διάστημα εντός του οποίου διαπράχθηκε καθεμιά, να καθορίζουν την κακουργηματική ή πλημμεληματική μορφή της κάθε μιας εξ αυτών, να προσδιορίζουν να καθοριζόμενα από το γερμανικό νόμο ανώτατα και κατώτατα όρια των ποινών που προβλέπονται για τις μνημονευθείσες και έχουσες κακουργηματική ή πλημμεληματική μορφή ως άνω αξιόποινες πράξεις και να διευκρινίζουν το χρονικό διάστημα της παραγραφής της κάθε μιας και τη μορφή

¹²⁷ Α.Π.1749/2016 δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

προσδιορισμού της καθώς και τις περιπτώσεις αναστολής και διακοπής της παραγραφής. Ο Α.Π. δέχθηκε την έφεση και ανέβαλε την έκδοση οριστικής απόφασης¹²⁸.

Εάν οι συμπληρωματικές πληροφορίες και τα ζητηθέντα στοιχεία δεν περιήλθαν, παρότι παρήλθε η ταχθείσα με απόφαση προθεσμία στο Υπουργείο, τα δε στοιχεία αυτά και οι συμπληρωματικές πληροφορίες κρίνονται και από το Δικαστήριο απαραίτητα, προκειμένου να κριθεί η βασιμότητα ή μη της έφεσης του Εισαγγελέα και κατ' ακολουθία η ορθότητα ή μη της κρίσης του Συμβουλίου Εφετών Αθηνών, πρέπει να αναβληθεί και πάλι η έκδοση οριστικής απόφασης της έφεσης, προκειμένου να παρασχεθούν οι πρόσθετες πληροφορίες και τα στοιχεία που αναφέρονται στο διατακτικό της προηγούμενης απόφασης του Δικαστηρίου, τασσόμενης νέας προς τούτο προθεσμίας (Α.Π. 327/2010 ΣΤ' ποινικό τμήμα σε Συμβούλιο¹²⁹).

9. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Α] Η διαδικασία και οι ενέργειες που γίνονται στις Ελληνικές δικαστικές αρχές για τη σύλληψη του προσώπου (445 Κ.Π.Δ.), που ζητείται η έκδοση είναι: α) με έκδοση εντάλματος σύλληψης του προέδρου εφετών, χωρίς εισαγγελική πρόταση, από τότε που θα παραληφθεί η αίτηση έκδοσης και τα συνοδεύοντα αυτήν δικαιολογητικά και β) σε περίπτωση επείγουσας ανάγκης, ακόμη και πριν υποβληθεί νομότυπα η αίτηση έκδοσης, με απλή έγγραφη εντολή σύλληψης από τον εισαγγελέα με αποστολή σε αυτόν απλής έγγραφης αγγελίας ξένου κράτους, που πρέπει να μνημονεύει το υπάρχον ένταλμα σύλληψης της ξένης αρχής ή την καταδικαστική απόφαση. Η εκτέλεση της σύλληψης, προσαγωγής, κράτησης, απόλυσης και τυχόν κατασχέσεων, γίνεται με παραγγελία του εισαγγελέα εφετών, κατά τα άρθρα 277 και 278 ΚΠΔ. Σύμφωνα, λοιπόν με το άρθρο 445 παρ. 2 Κ.Π.Δ., σε περίπτωση επείγουσας ανάγκης και ιδιαίτερα, όταν υπάρχει βάσιμη υπόνοια φυγής του προσώπου, που ζητείται η έκδοση τού, μπορεί να γίνει σύλληψη πριν ακόμη υποβληθεί η αίτηση για έκδοση με εντολή του Εισαγγελέα Εφετών. Για τη σύλληψη δεν χρειάζεται διπλωματική μεσολάβηση, απαιτείται όμως αγγελία που διαβιβάζεται ταχυδρομικώς ή τηλεγραφικώς από τη δικαστική ή άλλη αρμόδια αρχή του κράτους που ζητεί την έκδοση. Η αγγελία πρέπει να μνημονεύει το

¹²⁸ Α.Π. 1811/2000, δημοσιευμένη σε ΠοινΧρ .ΝΑ'2000, σελ.807 επ.

¹²⁹ Α.Π.327/2010 δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

ένταλμα σύλληψης ή την απόφαση και το έγκλημα. Βάσει των παραπάνω διατάξεων, ο αιτών συνελήφθη στις 20.9.2011 και οδηγήθηκε ενώπιον του Εισαγγελέα Εφετών, ο οποίος, αφού βεβαίωσε την ταυτότητα του, εξέδωσε την με αριθμό 3548/21-09-2011 εντολή προσωρινής κράτησης, λόγω ύπαρξης βάσιμης υπόνοιας φυγής του, με σκοπό την έκδοση του αιτούντος, ο οποίος φυλακίστηκε στη Δικ. Φυλακή Χίου (ΣυμβΕφΑιγ. 206/2011¹³⁰).

Και στις δύο ως άνω περιπτώσεις σύλληψης, ο συλληφθείς, μπορεί εντός 24ώρου από την προσαγωγή του στον πρόεδρο εφετών, να προσφύγει με έγγραφο ή και προφορικά συντασσόμενης έκθεσης, στο συμβούλιο εφετών, μόνος ή δια συνηγόρου, αμφισβητώντας την φυσική ταυτότητά του ή την νομιμότητα της σύλληψής του. Αν ο συλληφθείς είναι το ίδιο φυσικό πρόσωπο που αναζητείται από το ξένο κράτος, αλλά υπάρχουν διαφορές στα στοιχεία ταυτότητας, όπως στο όνομα, το συμβούλιο εφετών, απλώς διορθώνει αυτό¹³¹.

Από τη διάταξη του αρ. 445 παρ. 5 Κ.Π.Δ., που εφαρμόζεται ελλείψει αντίθετης διατάξεως στην Ε.Σ.Ε, που διέπει την έκδοση, ο προσωρινώς συλληφθείς προς έκδοση αλλοδαπού, δυνάμει εντολής του Εισαγγελέα Εφετών, δικαιούται αν αμφισβητεί την ταυτότητά του, να προσφύγει μέσα σε προθεσμία 24 ωρών από την προσαγωγή του στον Εισαγγελέα Εφετών στο Συμβούλιο Εφετών, το οποίο αποφασίζει αμετάκλητα, αφού ακούσει τον προσφεύγοντα και τον συνήγορό του. Η διάταξη όμως αυτή δεν αποκλείει την δυνατότητα του εκζητουμένου να αμφισβητήσει την ταυτότητά του κατά τη συζήτηση της αιτήσεως εκδόσεώς του ενώπιον του Συμβουλίου Εφετών. Ωστόσο όμως, όπως προκύπτει, από το συνδυασμό της ανωτέρω διατάξεως και προς τις αναλόγως εφαρμοζόμενες διατάξεις των άρθρων 75, 76 και 77 ΚΠΔ ως αμφισβήτηση της ταυτότητας του προσωρινώς συλληφθέντος - εκζητουμένου νοείται η φυσική ταυτότητα αυτού, χωρίς να ενδιαφέρει αν αυτός μνημονεύεται υπό ψευδές όνομα ή ιδιότητες είτε γιατί αυτός προσέλαβε διάφορα ονόματα ή ιδιότητες ανύπαρκτες, είτε από άλλους λόγους. Εν προκειμένω ενδιαφέρει αποκλειστικά η "φυσική" ταυτότητα του εκζητουμένου, ήτοι να μην υπάρχει αμφιβολία ότι ο εκζητούμενος ταυτίζεται φυσικά με τον προσωρινώς συλληφθέντα προς έκδοση, χωρίς να χρειάζεται να βεβαιωθεί το

¹³⁰ ΣυμβΕφΑιγ. 206/2011 δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ και ΠοινΔ/νη τεύχος 2/2012, σελ. 122επ.

¹³¹ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 13, Φράγκος Κωνσταντίνος, σελ. 190-192.

πραγματικό όνομα, του οποίου σε κάθε περίπτωση είναι επιτρεπτή η διόρθωση του ονοματεπωνύμου (Α.Π. 2030/2006 Ε' ποινικό τμήμα σε Συμβούλιο¹³²).

Το συμβούλιο αποφασίζει αμετάκλητα, αφού ακούσει εκείνον που ασκεί την προσφυγή και το συνήγορό του (Α.Π. 1613/2011 Ζ' ποινικό τμήμα σε Συμβούλιο¹³³).

Β] Όταν ο εκζητούμενος συλληφθεί θα πρέπει να βεβαιωθεί η ταυτότητά του. Ο τρόπος βεβαίωσης της ταυτότητας του συλληφθέντος – εκζητουμένου από τον εισαγγελέα εφετών και η εν συνεχεία κράτηση αυτού στις φυλακές υποδίκων, όταν βεβαιωθεί η ταυτότητά του, μέχρι την έκδοση απόφασης του αρμοδίου συμβουλίου ρυθμίζονται στο αρ. 445 Κ.Π.Δ.. Τυχόν αμφισβήτηση μόνο της ιθαγένειας δεν επηρεάζει την αίτηση, εάν η ταυτότητά του προκύπτει από αλλού¹³⁴. Εάν η ταυτότητα αμφισβητηθεί, τότε γίνεται προσφυγή στο συμβούλιο εφετών κατά τα οριζόμενα στο αρ. 445 παρ. 4 Κ.Π.Δ.

Η κατά το παρόν άρθρο κράτηση του εκζητουμένου, επικείμενης της διαδικασίας για την έκδοση του, είναι κατά την νομική της φύση ειδική. Ισχύει στις πλείστες έννομες τάξεις της διεθνούς κοινότητας, για τις ανάγκες και μόνον της διαδικασίας έκδοσης. Ρυθμίζεται κατά περίπτωση μόνον από τη νομοθεσία του κράτους, στο οποίο διαμένει ή εντοπίζεται ο εκζητούμενος, και από το οποίο ζητείται η σύλληψη για την έκδοση του στην αιτούσα χώρα (αρ. 16 παρ. 1 εδ. β' της Ε.Σ.Ε.). Οι αρμόδιες Αρχές του Μέρους-Κράτους προς το οποίο διαβιβάζεται το αίτημα έκδοσης και η αντίστοιχη αίτηση για το σκοπό αυτό σύλληψης του εκζητουμένου έχουν και την ευθύνη για την κράτηση του συλληφθέντος και τη διάρκεια της, όπως αυτό συνάγεται από τη γενική αρχή της αμοιβαιότητας και προκύπτει ερμηνευτικά ως γενικά ισχύουσα αρχή και από την παρ. 4 του αρ. 16 της παραπάνω Ε.Σ.Ε., αλλά καταδεικνύεται και από τη φύση του πράγματος, ενόψει της εδαφικής κυριαρχίας του Κράτους στο οποίο συλλαμβάνεται ο εκζητούμενος. Η κράτηση αυτή είναι ειδικής μορφής, για την υλοποίηση και μόνον της διαδικασίας έκδοσης. Το διακριτό της νομικής φύσης αυτής της κράτησης από την κατά το αρ. 282 παρ. 3 Κ.Π.Δ. προσωρινή κράτηση συνάγεται και από την ερμηνευτική προσέγγιση των διατάξεων των άρθρων 15 και 16 του Ν.

¹³² Α.Π. 2030/2006, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ και ΠοινΛογ. τεύχος 6/2006, σελ. 2191επ.

¹³³ Α.Π. 1613/2011, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών του ΙΣΟΚΡΑΤΗ.

¹³⁴ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 13, Φράγκος Κωνσταντίνος, σελ. 193 και όπως παραπάνω υποσ. 69, Μαργαρίτης Μιχαήλ, σελ. 897.

3251/2004 για το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης, που ρυθμίζουν την σύλληψη και την κράτηση του εκζητούμενου στα πλαίσια του Ε.Ε.Σ., διαδικασία ανάλογη με αυτή της έκδοσης (ΕφΛαρ. 334/2012¹³⁵).

Γ] Εκείνος, που θα συλληφθεί έχει το δικαίωμα πληροφόρησης, που αποτελεί μερικότερο προπαρασκευαστικό δικαίωμα του γενικότερου δικαιώματος ακροάσεως¹³⁶ και το οποίο εξασφαλίζεται από τη διάταξη του αρ. 447 Κ.Π.Δ.. Η άρνηση ή μη παράδοση αιτηθέντων αντιγράφων, δημιουργεί κατ' αρ. 170 παρ. 2 ακυρότητα.

Δ] Ακολουθεί η συνεδρίαση του συμβουλίου εφετών σε τριμελή σύνθεση, ύστερα από τη σύγκλησή του από τον Πρόεδρο Εφετών, εντός της ορισθείσας νόμιμης προθεσμίας. Η συνεδρίαση μπορεί να γίνει κεκλεισμένων των θυρών και όχι δημόσια είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αίτησης του εισαγγελέα ή του εκζητούμενου, σύμφωνα το αρ. 330.

Ο προβλεπόμενος διορισμός συνηγόρου από τον Πρόεδρο Εφετών, με αίτηση του εκζητούμενου, πρέπει να γίνεται από τον ειδικό πίνακα Δικηγορικού Συλλόγου, αλλά ουδεμία ακυρότητα προκύπτει αν διοριστεί συνήγορος εκτός ανωτέρω πίνακα, αφού δεν ορίζεται ειδικά τούτο, όπως στο αρ. 340 παρ. 1.

Η προθεσμία των 24 ωρών, που προβλέπει η διάταξη, κατά την οποία θα πρέπει ο πρόεδρος εφετών να συγκαλέσει το Συμβούλιο εφετών σε τριμελή σύνθεση, από τότε που θα λάβει τις εκθέσεις του άρθρου 445 Κ.Π.Δ., τέθηκε για την ταχεία διεκπεραίωση της διαδικασίας της έκδοσης. Τυχόν υπέρβαση της άνω βραχύτατης προθεσμίας, δεν συνεπάγεται οποιαδήποτε έννομη συνέπεια και ειδικότερα οποιαδήποτε ακυρότητα ή την απόλυση του εκζητούμενου (Α.Π. 1267/2000 Β' ποινικό τμήμα διακοπών¹³⁷).

Ε] Ο εκζητούμενος και ο εισαγγελέας μπορούν να ζητήσουν την αναβολή της συζήτησης, η οποία μπορεί να γίνει και αυτεπάγγελτα, αλλά για οκτώ το πολύ ημέρες. Εάν αναβληθεί για νωρίτερα των οκτώ ημερών, δεν υφίσταται καμία ακυρότητα της διαδικασίας, όπως επίσης και αν η υπόθεση αιτιολογημένα για δικάσιμο πέραν των

¹³⁵ ΕφΛαρ. 334/2012, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ και ΠοινΧρον. τεύχος ΕΓ'/2013, σελ. 219επ.

¹³⁶ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 70, Καρράς Αργύριος, σελ. 755.

¹³⁷ Α.Π. 1267/2000, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών του ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

οκτώ ημερών. Η συζήτηση δύναται να αναβληθεί και για δεύτερη φορά, η οποία όμως θα πρέπει να είναι σύντομη, εντός δηλαδή των οκτώ ημερών, εφόσον υπάρχει σημαντική αιτία, όπως π.χ. καθυστέρηση υποβολής αιτηθέντων συμπληρωματικών στοιχείων. Περαιτέρω, έχει κριθεί, ότι χωρεί αναβολή της υπόθεσης για 24 ώρες από το Συμβούλιο Εφετών και ότι δεν παραβιάστηκαν τα δικαιώματα υπεράσπισης του εκζητουμένου, τα οποία προβλέπονται από τις διατάξεις 20 παρ. 1 του Σ. και 6 παρ. 1 της Ε.Σ.Δ.Α., καθώς κρίθηκε επαρκής ο χρόνος που δόθηκε μέχρι τη συζήτηση της κρινόμενης έφεσης (Α.Π. 1209/2000 σε Συμβούλιο¹³⁸).

Η αίτηση για προσωρινή απόλυση, ήτοι αντικατάστασή της διαταχθείσας προσωρινής κράτησης, χωρίς όρους ή με όρους των στην ανωτέρω διάταξη αναφερομένων άρθρων, μπορεί να υποβληθεί και αυτοτελώς και μπορεί να εκδοθεί από το αρμόδιο για την έκδοση, πρωτοβάθμιο ή δευτεροβάθμιο συμβούλιο του ΑΠ στο οποίο εκκρεμεί η υπόθεση, με χωριστή απόφαση του συμβουλίου, ακόμη και αυθημερόν, ιδία αν αναβλήθηκε η συζήτηση ή πρόκειται να καθυστερήσει η δημοσίευση της απόφασης επί της αίτησης έκδοσης ή της έφεσης ανάλογα. Αν συνεκδικασθεί η αίτηση με την κυρία υπόθεση, χωρίς αναβολή της τελευταίας και εκδοθεί απόφαση της έκδοσης με γνωμοδότηση αρνητική κατά της έκδοσης ή και θετική υπέρ της έκδοσης, η αίτηση άρσης ή αντικατάστασης της προσωρινής κράτησης καθίσταται απορριπτέα, ως άνευ αντικειμένου¹³⁹.

Κατά τη διάταξη του αρ. 449 παρ. 2 ΚΠΔ το Συμβούλιο Εφετών μπορεί σε κάθε στάδιο της διαδικασίας της έκδοσης, να διατάξει την προσωρινή απόλυση εκείνου που έχει συλληφθεί, σύμφωνα με τους όρους των αρ. 296, 297 παρ. 1 και 2, 298, 300, 302 έως 304. Η προσωρινή απόλυση αίρεται αυτοδικαίως μόλις δημοσιευθεί η απόφαση που εγκρίνει την έκδοση. Κατά τη σαφή έννοια της διάταξης αυτής το Συμβούλιο Εφετών μπορεί μέχρι την έκδοση και μόνο της απόφασης του, με την οποίαν γνωμοδοτεί εάν πρέπει ή όχι να εκδοθεί ο εκζητούμενος, να διατάξει, εφόσον συντρέχουν οι σχετικοί λόγοι, την προσωρινή απόλυση του εκζητουμένου με όρους, ενώ, εάν γνωμοδοτήσει υπέρ της έκδοσης, παύει η δυνατότητα του αυτή, αφού τότε αίρεται αυτοδικαίως και η τυχόν χορηγηθείσα προηγουμένως προσωρινή απόλυση (Εφ.Αθ. 49/2014, Α.Π.

¹³⁸ Α.Π. 1209/2000, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ και ΠοινΧρον. τεύχος ΝΑ/2001, σελ. 419επ.

¹³⁹ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 13, Φράγκος Κωνσταντίνος, σελ. 197-198.

326/2010 ΣΤ' ποινικό τμήμα σε Συμβούλιο¹⁴⁰). Από τη στιγμή δε που θα καταστεί αμετάκλητο το βούλευμα για την έκδοση, η εξουσία για την απόλυση του εκζητούμενου ανήκει στον Υπουργό Δικαιοσύνης, ο οποίος αποφασίζει κυριαρχικά αν και πότε θα εκδοθεί αυτός με βάση τους λόγους σκοπιμότητας (βλ. Συμβ.Εφ.Αθ. 46/2006¹⁴¹, ΓνωμΕισΑΠ 1/1990¹⁴², ΕφΑΘ 50/1993¹⁴³, ΕφΑΘ 12/1987¹⁴⁴).

ΣΤ] Το συμβούλιο Εφετών γνωμοδοτεί αιτιολογημένα για την αίτηση της έκδοσης, αφού ερευνήσει, την τυχόν αμφισβητούμενη ταυτότητα του εκζητούμενου, τα προσαχθέντα δικαιολογητικά και στοιχεία, το επιτρεπτό ή μη της έκδοσης για το έγκλημα που αποδίδεται ή καταδικάστηκε ο εκζητούμενος, την ανυπαρξία λόγων που απαγορεύουν κατά το νόμο ή τη διεθνή σύμβαση την έκδοση, ενώ ερευνά, κατά την παρ. 2, αν δεν κωλύεται από τη συνθήκη, και την ουσία των κατηγοριών που αποδίδονται στον συλληφθέντα αλλοδαπό και αν απλώς πρόκειται για δίωξη για πολιτικούς ή άλλους λόγους με την επίφαση αστήρικτων ποινικών κατηγοριών¹⁴⁵.

Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 32 παρ. 1, 138 παρ. 2, 171 παρ. 1 στοιχ. β', 369 παρ. 1, 450 παρ. 1 Κ.Π.Δ. προκύπτει, ότι μετά την αποδεικτική διαδικασία και την εξέταση του εκζητούμενου, δίδεται υποχρεωτικά ο λόγος στον Εισαγγελέα, προκειμένου να ακουσθεί και να αναπτύξει τις απόψεις του, άλλως επέρχεται απόλυτη ακυρότητα, λαμβανομένη υπόψη και αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από την εκκαλούμενη απόφαση και τα ταυτάριθμα πρακτικά της, δεν δόθηκε ο λόγος στον Εισαγγελέα για να εκφέρει τις απόψεις τους και την πρότασή του πριν αποφανθεί - γνωμοδοτήσει το δικάσαν Συμβούλιο για την έκδοση του εκζητούμενου. Υφισταμένης άρα απολύτου ακυρότητας πρέπει, σύμφωνα με την αναλογικώς εφαρμοζόμενη διάταξη του άρθρου 502 παρ. 4 Κ.Π.Δ., να ακυρωθεί η απόφαση και να δικασθεί η υπόθεση στην ουσία της από το Συμβούλιο (Α.Π. 359/2004 Στ' ποινικό τμήμα σε Συμβούλιο)¹⁴⁶.

¹⁴⁰ Εφ.Αθ. 49/2014 και Α.Π. 326/2010, δημοσιευμένες στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

¹⁴¹ Συμβ.Εφ.Αθ. 46/2006, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ και ΠοινΔ/νη 2007/974.

¹⁴² ΓνωμΕισΑΠ 1/1990, δημοσιευμένη σε ΠοινΧρ. ΜΑ'/1991, σελ. 1056επ.

¹⁴³ ΕφΑΘ 50/1993, δημοσιευμένη σε ΠοινΧρ. ΜΓ'/1993, σελ. 429επ.

¹⁴⁴ ΕφΑΘ 12/1987, δημοσιευμένη σε ΠοινΧρ. ΑΖ'/1987, σελ. 1005επ.

¹⁴⁵ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 13, Φράγκος Κωνσταντίνος, σελ. 200.

¹⁴⁶ Α.Π. 359/2004, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

Γίνεται δεκτό στη νομολογία, ότι στο πλαίσιο εφαρμογής της Ε.Σ.Ε., το Συμβούλιο που επιλαμβάνεται της αιτήσεως έκδοσης αλλοδαπού δεν μπορεί να προβεί σε έρευνα για την ύπαρξη ενδείξεων για τη βασιμότητα των κατηγοριών¹⁴⁷, διότι μεταξύ των συνοδευόντων την αίτηση εγγράφων, δεν απαιτείται, κατά την άνω διάταξη του αρ. 12 παρ. 2 της συμβάσεως, ή κατ' άλλη διάταξη η επισύναψη και εγγράφων, από τα οποία να βεβαιώνεται η ύπαρξη επαρκών ενδείξεων ενοχής, αλλά και διότι κατά το αρ. 443 παρ. 1 και 437 του ΚΠΔ, η βεβαίωση υπάρξεως ενδείξεων ενοχής απαιτείται μόνον επί εκδόσεως προς παραπομπή σε δίκη και όχι στην προκείμενη περίπτωση εκδόσεως προς εκτέλεση αποφάσεως (ΑΠ 1554/2013, 167/2012, 244/2009).

Ζ] Κατά της οριστικής απόφασης, που εκδόθηκε κατά το αρ. 450 Κ.Π.Δ., επιτρέπεται στον εκζητούμενο και τον Εισαγγελέα να ασκηθούν έφεση στο αρμόδιο τμήμα του Α.Π. σε διάστημα 24 ωρών από τη δημοσίευση της απόφασης. Εάν η απόφαση δημοσιεύθηκε ερήμην του κατηγορουμένου, η προθεσμία για την άσκηση της έφεσης ξεκινά από της επίδοσης της απόφασης σε αυτόν¹⁴⁸. Η έφεση ασκείται αποκλειστικά με δήλωση ενώπιον του γραμματέα εφετών και συντάσσεται από αυτόν σχετική έκθεση, στην οποία πρέπει να διατυπώνονται με τρόπο σαφή και ορισμένο και οι λόγοι της έφεσης, κατά αναλογική εφαρμογή του άρθρου 474 παρ. 2 ΚΠΔ για την άσκηση των ενδίκων μέσων. Αν δεν τηρηθεί ο παραπάνω τύπος για την άσκηση της έφεσης ή δεν περιέχεται στην οικεία έκθεση ένας τουλάχιστον ορισμένος λόγος έφεσης, αυτή απορρίπτεται ως απαράδεκτη (Α.Π. 139/2017¹⁴⁹ και Α.Π. 646/2016 Στ' ποινικό τμήμα σε Συμβούλιο¹⁵⁰).

Εάν ο εκκαλών εκζητούμενος δεν εμφανισθεί κατά την συζήτηση της έφεσης, αυτοπροσώπως ή διά του συνηγόρου του, τότε αυτή απορρίπτεται ως ανυποστήρικτη (Α.Π. 1411/2010 Α' ποινικό τμήμα διακοπών σε Συμβούλιο¹⁵¹).

Η] Οποιαδήποτε κι αν είναι η απόφαση του συμβουλίου, έχοντας πλήρη ελευθερία, αυτό θα αποφανθεί περί των αντικειμένων και πειστηρίων, που έχουν

¹⁴⁷ Κωνσταντινίδης Άγγελος, «ΠΟΙΝΙΚΟ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ», εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2017, σελ. 534.

¹⁴⁸ Βλ. όπως παραπάνω, υποσ. 69, Μαργαρίτης Μιχαήλ, σελ. 901-902.

¹⁴⁹ Α.Π. 139/2017, δημοσιευμένη στο site: www.areiospagos.gr/nomologia/apofaseis.

¹⁵⁰ Α.Π. 646/2016, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

¹⁵¹ Α.Π. 1411/2010, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

κατασχεθεί, σε ποιον θα τα παραδώσει, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρούσα διάταξη. Επίσης, το συμβούλιο εφετών θα εξετάσει εάν τα αντικείμενα και τα πειστήρια είναι απαραίτητα για την ανάκριση (αρ. 453 Κ.Π.Δ.).

Θ] Ακόμη και μετά την αμετάκλητη απόφαση κατά της έκδοσης, μπορεί να υποβληθεί νέα αίτηση για έκδοση, που στηρίζεται σε στοιχεία που δεν είχαν τεθεί στην κρίση του συμβουλίου. Αυτή είναι εξάλλου και η σύγχρονη τάση του διεθνούς ποινικού δικαίου, να διευκολύνεται η έκδοση, η οποία αποτελεί κατά κύριο λόγο πράξη διεθνούς δικαστικής συνεργασίας¹⁵². Η ρύθμιση αυτή του άρθρου 454 Κ.Π.Δ. εφαρμόζεται αναλόγως, εξαιτίας της ταυτότητας του νομικού λόγου, και στην περίπτωση του Ε.Ε.Σ.

10. ΠΟΤΕ ΔΙΑΤΑΣΣΕΤΑΙ Η ΕΚΔΟΣΗ

Στην διάταξη του αρ. 452 Κ.Π.Δ. καθιερώνεται υποχρέωση να αποφασίζει ο Υπουργός Δικαιοσύνης για την έκδοση ή όχι μέσα σε ορισμένο διάστημα προς διασφάλιση των δικαιωμάτων του εκζητουμένου, η δε προθεσμία των δύο ετών (και σε περίπτωση παρατάσεως της των δύο ετών και έξι μηνών) δεν ενέχει χαρακτήρα προσωρινής κρατήσεως του άρθρου 287 του Κ.Π.Δ., ενόψει όσων ορίζονται στο αρ. 452 του Κ.Π.Δ. για τη δυνατότητα του Υπουργού Δικαιοσύνης να διατάζει την έκδοση του εκζητουμένου στην περίπτωση κατά την οποία το αρμόδιο συμβούλιο γνωμοδοτήσει αμετακλήτως καταφατικά για την έκδοση, οπότε, μέχρι να αποφανθεί ο Υπουργός Δικαιοσύνης για την έκδοση ή όχι ή μέχρι να γίνουν όσα πρέπει για την υλοποίηση της περί εκδόσεως σχετικής αποφάσεως, ο εκζητούμενος που παραμένει στο Ελληνικό έδαφος κρατείται οριστικά προς έκδοσή του στο εκζητούν κράτος. Ακόμη, από όσα ορίζονται στο ως άνω αρ. 452 του Κ.Π.Δ. σε συνδυασμό με όσα ορίζονται στο αρ. 441 του ίδιου κώδικα, προκύπτει ότι αν πριν συμπληρωθούν οι ανωτέρω προθεσμίες των δυο ετών από τη σύλληψη του εκζητουμένου ή των δύο ετών και έξι μηνών από τη σύλληψη του εκζητουμένου σε περίπτωση παρατάσεως της κρατήσεώς του πριν από τη συμπλήρωση διετίας, καταδικαστεί αυτός στην Ελλάδα για άλλη πράξη, η έκδοση αναβάλλεται και οι ανωτέρω προθεσμίες παύουν να ισχύουν για όσο διάστημα ο εκζητούμενος εκτίει την ποινή που του επιβλήθηκε στην Ελλάδα, αφού ο καταδικασθείς

¹⁵² Βλ. όπως παραπάνω, υποσ. 70, Καρράς Αργύριος, σελ. 761.

παύει να κρατείται πλέον με σκοπό την έκδοση, αλλά κρατείται για έκτιση της επιβληθείσας σ' αυτόν ποινής. Περαιτέρω, από τις ως άνω διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 452 του Κ.Π.Δ, που προστέθηκαν με το αρ. 12 παρ. 8 και 9 του Ν. 1897/1990, προκύπτει ακόμη ότι οι προβλεπόμενες στην τελευταία παράγραφο αμφιβολίες και αντιρρήσεις σχετικά με τη κράτηση του εκζητούμενου δεν μπορεί να αφορούν παρά μόνον στη συμπλήρωση ή όχι του προβλεπόμενου ανωτάτου ορίου της προθεσμίας εντός της οποίας από της συλλήψεως του εκζητούμενου προσώπου στην Ελλάδα, ως κράτους από το οποίο ζητείται να εκδοθεί αυτό σε άλλο κράτος, για το οποίο εκζητούμενο πρόσωπο έχει ήδη γνωμοδοτήσει το αρμόδιο δικαστικό συμβούλιο τελεσίδικα να εκδοθεί στο κράτος που ζητεί την έκδοσή του, πρέπει να γίνει η παράδοσή του ή η απόλυσή του και όχι σε άλλους λόγους και ισχυρισμούς του εκζητούμενου. Ακόμη, από τις ίδιες ως άνω διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 452 του Κ.Π.Δ., προκύπτει με σαφήνεια ότι αν δεν δοθεί παράταση επί εξάμηνο της κρατήσεως του εκζητούμενου πριν από τη συμπλήρωση διετίας από της κρατήσεώς του, αυτός απολύεται μόλις συμπληρωθούν δύο έτη από της κρατήσεώς του προς έκδοση και δεν χωρεί παράταση της κρατήσεώς του επί εξάμηνο μετά τη συμπλήρωση της διετίας, πολύ δε περισσότερο δεν χωρεί παράταση επί εξάμηνο της κρατήσεώς του προς έκδοση στο εκζητούν κράτος όταν αυτός έχει υποβάλει αντιρρήσεις κατά της κρατήσεώς του και ζητεί να αφεθεί ελεύθερος λόγω παρελεύσεως χρονικού διαστήματος δύο ετών από της κρατήσεώς του προς έκδοση, αφού διαφορετικά θα υπήρχε καταστρατήγηση της ως άνω διατάξεως περί του ότι ο εκζητούμενος απολύεται αν περάσουν δύο έτη από την ημέρα της συλλήψεώς του, αν δεν έχει παραταθεί η προθεσμία των δύο ετών με απόφαση του δικαστικού συμβουλίου κατά έξι μήνες. Τέλος, ναι μεν ο εκζητούμενος δεν μπορεί να προσβάλει αυτοτελώς με το ένδικο μέσο της αναιρέσεως την απόφαση του δικαστικού συμβουλίου για παράταση της κρατήσεώς του επί εξάμηνο, πλην όμως αυτός, αν άσκησε αντιρρήσεις σχετικά με την κράτησή του και μάλιστα σχετικά με τη συμπλήρωση διετίας από της κρατήσεώς του, το αρμόδιο δε δικαστικό συμβούλιο εφετών απέρριψε τις αντιρρήσεις του, δεχόμενο σχετική αίτηση για παράταση της κρατήσεώς του και παρατείνοντας την κράτησή του επί εξάμηνο, μπορεί ασκώντας αναίρεση κατά της αποφάσεως του αρμοδίου συμβουλίου εφετών που απέρριψε τις αντιρρήσεις του για απόλυσή του από τις φυλακές λόγω παρελεύσεως διετίας από της συλλήψεώς του, παρατείνοντας την κράτησή του, να προσβάλει την απόφαση του συμβουλίου εφετών στα πλαίσια των αντιρρήσεών του για τη συνέχιση

της κρατήσεώς του παρά τη συμπλήρωση διετίας και για την παράταση της κρατήσεώς του επί εξάμηνο μετά τη συμπλήρωση της διετίας (Α.Π. 256/2016¹⁵³).

11. ΑΙΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΓΙΑ ΕΚΔΟΣΗ

Στο αρ. 455 Κ.Π.Δ. γίνεται μια διάκριση μεταξύ των περιπτώσεων που την έκδοση ζητούν οι ελληνικές αρχές και των περιπτώσεων που η έκδοση ζητείται από ξένο κράτος στις ελληνικές αρχές προσώπου που κατηγορείται ή έχει καταδικαστεί. Στην δεύτερη περίπτωση η αίτηση έκδοσης ασκείται από τον εισαγγελέα εφετών, διαμέσου του Υπουργού Δικαιοσύνης. Το πρόσωπο που έχει εκδοθεί στην Ελλάδα, δεν μπορεί να δικαστεί για προγενέστερες πράξεις, σύμφωνα με την αρχή της ειδικότητας (αρ. 440 Κ.Π.Δ.)¹⁵⁴.

12. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τις διατάξεις των άρθρων 443 παρ. 2, 450 παρ. 1, 451 παρ. 1 και 452 παρ. 1 2 του Κ.Π.Δ., προκύπτει ότι η διαδικασία της έκδοσης περιλαμβάνει δύο φάσεις. Κατά την πρώτη φάση, ανατίθεται σε όργανα της δικαστικής λειτουργίας η διαπίστωση της συνδρομής των προϋποθέσεων (θετικών και αρνητικών υπό τις οποίες επιτρέπεται η έκδοση από τις διατάξεις του Κώδικα ή της τυχόν υφισταμένης σύμβασης περί έκδοσης. Και εάν μεν τα δικαστικά όργανα γνωμοδοτήσουν αμετακλήτως κατά της έκδοσης, η διαδικασία τερματίζεται, ενώ εάν γνωμοδοτήσουν αμετακλήτως υπέρ αυτής, κρίνοντας ότι δεν υφίσταται σχετική απαγόρευση και ότι συντρέχουν όλες οι τασσόμενες από τις προμνησθείσες διατάξεις θετικές προϋποθέσεις, ακολουθεί η δεύτερη φάση της διαδικασίας, κατά την οποία ο Υπουργός Δικαιοσύνης, ασκώντας την παρεχόμενη επί του ζητήματος ευρύτατη διακριτική ευχέρεια, μπορεί, είτε να διατάξει την έκδοση του εκζητουμένου, είτε, αντίθετα, να απορρίψει το αίτημα των αλλοδαπών αρχών.

Παρατίθεται σχεδιάγραμμα για την πληρέστερη κατανόηση της διαδικασίας έκδοσης, που στηρίζεται στην αρχή της αίτησης (Κ.Π.Δ. 443)¹⁵⁵:

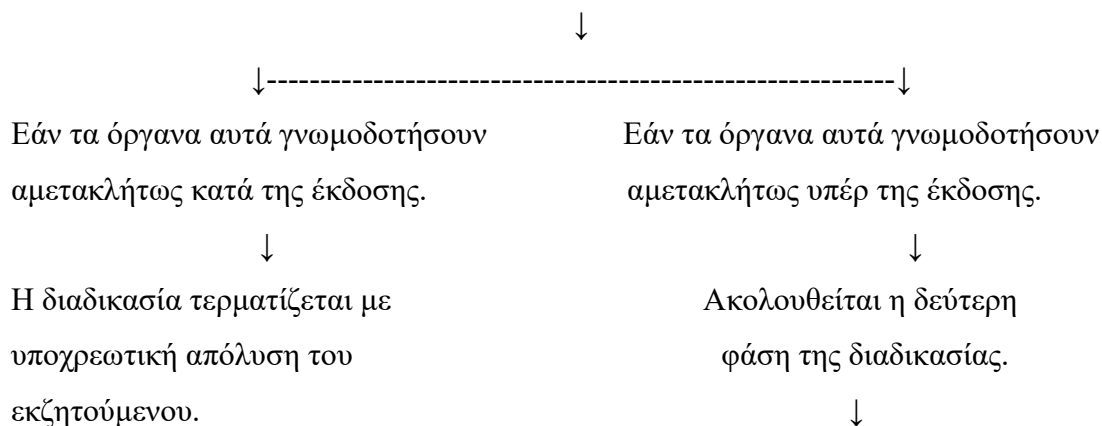
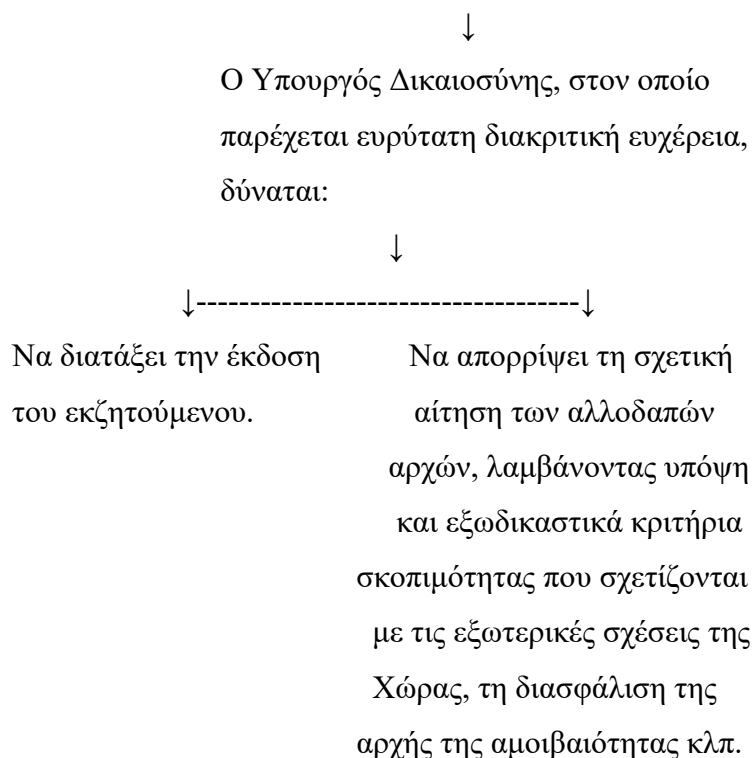
¹⁵³ Α.Π. 256/2016 δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ

¹⁵⁴ Βλ. όπως παραπάνω, υποσ. 69, Μαργαρίτης Μιχαήλ, σελ. 906.

¹⁵⁵ Μαργαρίτης Λάμπρος, «Διαγράμματα Ποινικής Δικονομίας», εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 3^η έκδοση, Αθήνα 2004, σελ. 153.

Δικαστικό στάδιο: Α' φάση

Στο στάδιο αυτό ανατίθεται σε όργανα της δικαστικής εξουσίας (Συμβούλιο Εφετών και κατ' έφεση Συμβούλιο Α.Π.), η διαπίστωση της συνδρομής των θετικών και αρνητικών προϋποθέσεων της έκδοσης.

Διοικητικό - Πολιτικό στάδιο: Β' φάση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ**ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΕΥΡΑΠΑΪΚΟΥ ΕΝΤΑΛΜΑΤΟΣ ΣΥΛΛΗΨΗΣ & ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ Κ.Π.Δ.**

Στα προηγούμενα κεφάλαια, επιχειρήθηκε να γίνει μια αναλυτική περιγραφή του θεσμού της έκδοσης, όπως διατυπώνεται στις διατάξεις του Κ.Π.Δ. και του σχετικά νέου θεσμού του Ε.Ε.Σ., όπως ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με το Ν. 3251/2004. *Prima facie*, το σύστημα της έκδοσης δεν φαίνεται να διαφέρει σημαντικά από αυτό του Ε.Ε.Σ. Με μια όμως πιο προσεκτική ματιά, θα μπορούσε κανείς να διαπιστώσει, ότι το Ε.Ε.Σ. δεν αποτελεί μορφή έκδοσης¹⁵⁶, καθώς εγκαταλείπει τη φιλοσοφία και τις βασικές γραμμές του δικαίου της έκδοσης. Γι' αυτό άλλωστε και η σχετική απόφαση – πλαίσιο δεν χρησιμοποιεί αντίστοιχη ορολογία. Δηλαδή ο καθ' ου το Ε.Ε.Σ. δεν εκζητείται, αλλά είναι καταζητούμενος. Η χρήση του όρου αυτού δημιουργεί συνειρμό, ότι το καταζητούμενο πρόσωπο έχει δικαιώματα και προστασία όπως στην έκδοση¹⁵⁷.

Με το θεσμό του Ε.Ε.Σ. παρέχεται μια νέα ποιοτικά διαφορετική μορφή δικαστικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών - μελών της Ε.Ε. στο πεδίο του ποινικού δικαίου. Σίγουρα ο σκοπός που επιδιώκεται και με τις δύο διαδικασίες είναι κοινός (μεταφορά προσώπου που έχει καταδικασθεί ή κατηγορηθεί από το κράτος όπου διαμένει στο κράτος που το ζητάει, προκειμένου να το εξαναγκάσει να εκτελέσει την επιβληθείσα ποινή ή να το δικάσει), όμως αυτό δεν μπορεί να αποτελέσει αποφασιστικό επιχείρημα υπέρ της ταύτισης της νομικής φύσης των δύο μέτρων. Η μεταφορά του προσώπου στα πλαίσια του Ε.Ε.Σ. πραγματοποιείται με εφαρμογή διαφορετικών κριτηρίων και αρχών, αλλά κυρίως διαφορετικού μηχανισμού συνεργασίας. Η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης στις ποινικές υποθέσεις, που καθιερώθηκε στο θεσμό του Ε.Ε.Σ. διαφέρει από την παραδοσιακή αρχή της διακρατικής συνεργασίας. Δυνάμει της αρχής της συνεργασίας ένα κράτος ζητά από το άλλο να το συνδράμει στη λειτουργία του συστήματος της ποινικής του δικαιοσύνης. Το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση συνεργασίας αποφασίζει να συνεργαστεί, αλλά αυτή η απόφαση αποτελεί μέρος

¹⁵⁶ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 25, Μονζάκη Διονύσιος, σ. 110 – 114.

¹⁵⁷ Έκθεση [του Επιστημονικού Συμβουλίου της Βουλής] στο σχέδιο νόμου «Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, τροποποίηση του ν. 2928/2001 για τις εγκληματικές οργανώσεις και άλλες διατάξεις», ΠοινΧρ. ΝΔ/2004, σελ. 1048.

του νομικού του συστήματος. Αντίθετα, στο σύστημα της αμοιβαίας αναγνώρισης η απόφαση του πρώτου κράτους («κράτους έκδοσης») τίθεται σε ισχύ ως τέτοια στους κόλπους του νομικού συστήματος του δεύτερου κράτους («κράτους εκτέλεσης»), παρότι το αρμόδιο για την εκτέλεση όργανο διατηρεί ακόμη κάποια εξουσία να αρνηθεί την εφαρμογή ή να μετατρέψει την απόφαση του κράτους έκδοσης σε πράξη του δικού του νομικού συστήματος. Ενώ στο πεδίο της έκδοσης η αλλοδαπή ποινική απόφαση θέτει σε κίνηση στο εκδίδον κράτος μία αυτόνομη, κυριαρχική διαδικασία, στο πεδίο του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, η απόφαση του κράτους έκδοσης καθίσταται άνευ ετέρου ικανή προς κυκλοφορία στο έδαφος των υπόλοιπων κρατών μελών και εκτελείται ως τέτοια στο νομικό σύστημα του κράτους μέλους εκτέλεσης¹⁵⁸.

Οι σημαντικότερες διαφοροποιήσεις αναλύονται παρακάτω:

1. Η έκταση εφαρμογής τους: Το Ε.Ε.Σ. αφορά αποκλειστικά στα κράτη – μέλη της Ε.Ε. και ρυθμίζει τις μεταξύ τους σχέσεις ως προς το ζήτημα της αναγνώρισης και εκτέλεσης δικαστικών ποινικών αποφάσεων και συναφών διατάξεων εκτέλεσης¹⁵⁹.

2. Η αρχή του διττού αξιοποίνου: Η μεγαλύτερη ρωγμή που επέφερε το Ε.Ε.Σ. στην παραδοσιακώς θεωρούμενη έκδοση είναι η μη απαραίτητη τήρηση της αρχής του διττού αξιοποίνου. Με άλλα λόγια, ενώ στην έκδοση απαιτείται η πράξη να είναι αξιόποινη, τόσο στο δίκαιο του κράτους που ζητά, όσο και σε αυτό του κράτους που πραγματώνει την παράδοση, στο Ε.Ε.Σ. για τα 32 σοβαρά εγκλήματα της παρ. 2 του αρ. 2 της Απόφασης - Πλαισίου (άρθρο 10 του Ν. 3251/2004) δεν απαιτείται η πράξη να είναι αξιόποινη στο κράτος εκτέλεσης του εντάλματος. Υπάρχουν όμως σημαντικά εγκλήματα, τα οποία δεν συγκαταλέγονται στον κατάλογο των σοβαρών αδικημάτων για τα οποία καταργείται το διττό αξιόποινο. Το αρ. 2 παρ. 4 της Απόφασης - Πλαισίου μεριμνεί σε κάποιο βαθμό για το συγκεκριμένο θέμα, δίνοντας τη δυνατότητα ύπαρξης διττού αξιοποίνου για πράξεις που δεν αναφέρονται στην παρ. 2, με προϋπόθεση ότι αυτές αποτελούν αξιόποινη πράξη βάσει του δικαίου του κράτους εκτέλεσης του εντάλματος¹⁶⁰.

Με την κατάργηση της αρχής του διττού αξιοποίνου επέρχεται μια αποσόβηση της μεγαλύτερης, ίσως, ασφαλιστικής δικλείδας του εκζητούμενου, η αντιστάθμιση της

¹⁵⁸ Peers, *EU Justice and Home Affairs Law, Second Edition*, Oxford University Press, 2006, σ. 433.

¹⁵⁹ Βουρλιώτης Χαράλαμπος, «Ο θεσμός της εκδόσεως κατά το ελληνικό δίκαιο. Αίτηση εκδόσεως και εκτέλεση Ε.Ε.Σ.», ΠοιΧρ. ΝΖ'/2007, σελ. 198επ.

¹⁶⁰ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 20.

οποίας επιχειρείται με τις εγγυήσεις που αναγράφονται στο αρ. 5 της Απόφασης - Πλαισίου.

3. Προθεσμίες: Όπως ρητά ορίζεται στο αρ. 17 παρ. 1 της Απόφασης - Πλαισίου (άρθρο 21 του Ν. 3251/2004), κατά την εξέταση και εκτέλεση του εντάλματος ακολουθείται διαδικασία επείγοντος, γεγονός που δικαιολογεί τις συντομότερες προθεσμίες επί της απόφασης εκτέλεσής του, ήτοι 60 ημέρες σε περίπτωση μη συγκατάθεσης του εκζητούμενου και, σε περίπτωση συγκατάθεσής του, 10 μέρες από τη δήλωση συγκατάθεσης. Στην έκδοση δεν υπάρχουν τόσο στενά χρονικά περιθώρια.

4. Αρμόδιο όργανο: Στο Ε.Ε.Σ. εμπλέκονται μόνο δικαστικές αρχές, ενώ για την έκδοση συχνά χρειάζεται πολιτική απόφαση. Δηλαδή, στο Ε.Ε.Σ. οι δικαστικές αρχές είναι αυτές που έχουν την πλήρη αρμοδιότητα να εκδώσουν και να εκτελέσουν ένα ευρωπαϊκό ένταλμα, ενώ αποκλείεται η προηγούμενη, μέσα από την έκδοση, εμπλοκή της εκτελεστικής εξουσίας. Η κατάργηση της εκτελεστικής εξουσίας συνδυάστηκε με την επικράτηση της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των ποινικών αποφάσεων μεταξύ κρατών - μελών. Επιτομή της αλλαγής είναι, ότι η σχέση δύο κυρίαρχων κρατών, του εκζητούντος και του εκδίδοντος, που προσφέρουν και δέχονται δικαστική συνδρομή με κριτήρια διεθνών σχέσεων, υποκαθίσταται από τη σχέση μεταξύ δικαστικών αρχών, που συνεργάζονται σε ένα υπερεθνικό δικαιοϊκό χώρο, με γνώμονα τις αρχές της αμοιβαίας αναγνώρισης των ποινικών αποφάσεων. Επιπλέον, τα δικαστήρια είναι αυτά στα οποία ανατίθεται αποκλειστικά η απόφαση περί σύλληψης και παράδοσης του καταζητούμενου.

5. Παράδοση υπηκόων: Υπό το σύστημα της έκδοσης, απαγορεύεται παράδοση ατόμου που έχει την ιθαγένεια του κράτους, από το οποίο ζητείται η παράδοση, ενώ Ε.Ε.Σ. μπορεί να εκδοθεί και για υπήκοο του κράτους - μέλους εκτέλεσης, το οποίο δεν μπορεί να αρνηθεί την εκτέλεσή του γι' αυτόν το λόγο. Αυτή είναι και η πιο ριζοσπαστική αλλαγή που επέφερε ο θεσμός του Ε.Ε.Σ. σε όσα ίσχυαν μέχρι την ψήφισή του.

6. Λόγοι άρνησης παράδοσης: Κατά την έκδοση, ένα κράτος μπορεί να αρνηθεί ελεύθερα την παράδοση του καταζητούμενου, ειδικά εφόσον η σχετική απόφαση είναι πολιτική. Δεν ισχύει, όμως, το ίδιο και στο Ε.Ε.Σ., όπου αναγράφονται περιοριστικά υποχρεωτικοί (αμνηστία, ne bis in idem, ανηλικότητα) (αρ. 3 Απόφασης - Πλαισίου και αρ. 11 του Ν3251/2004) και προαιρετικοί (εκκρεμής ποινική διαδικασία

στο κράτος εκτέλεσης, παραγραφή κ.α.) λόγοι άρνησης της παράδοσης (αρ. 4 Απόφασης – Πλαισίου και αρ. 12 του Ν. 3251/2004)¹⁶¹.

7. Ζήτημα της εξέτασης της ουσίας της υπόθεσης για την οποία ζητείται η παράδοση¹²⁵: Στην έκδοση το εκδίδον κράτος έχει τη δυνατότητα να διερευνήσει τη βασιμότητα των κατηγοριών που προσάπτονται στον εκζητούμενο, συλλέγοντας και εξετάζοντας αποδεικτικά στοιχεία (βλ. π.χ. άρθρο 450 παρ. 2 Κ.Π.Δ.), εκτός αν υπάρχει σύμβαση που το απαγορεύει. Στο Ε.Ε.Σ., η δικαστική αρχή εκτέλεσης του εντάλματος δεν καλείται να εξετάσει την ουσία της υπόθεσης και την ύπαρξη ενδείξεων ενοχής¹²⁶, αλλά περιορίζεται να ελέγξει ότι συντρέχουν τα τυπικά στοιχεία που πρέπει να περιέχονται στο έντυπο του Ε.Ε.Σ. (αρ. 2 παρ. 1 Ν. 3251/2004) και ότι απουσιάζουν οι αρνητικές προϋποθέσεις εκτέλεσής του (υποχρεωτικοί και δυνητικοί λόγοι μη εκτέλεσης)¹²⁷. Βέβαια, η περιγραφή των πραγματικών περιστατικών της κατηγορίας πρέπει να ανταποκρίνεται στην απαίτηση του άρθρου 5 παρ. 2 της ΕΣΔΑ να πληροφορείται ο συλληφθείς το λόγο σύλληψής του και τις εναντίον του κατηγορίες¹²⁸.

8. Η τύχη της απαγόρευσης έκδοσης για πολιτικά αδικήματα: Απαγορεύεται η εκτέλεση Ε.Ε.Σ. σε περιπτώσεις διώξεων ενός προσώπου για τη δράση του υπέρ της ελευθερίας¹⁶².

9. Στο Ε.Ε.Σ. προβλέπεται η συγκατάθεση του καταζητούμενου στην προσαγωγή, η οποία οδηγεί σε ευδοκίμηση του αιτήματος, κάτι που δεν προβλέπεται στην έκδοση¹⁶³.

10. Προβλέπεται δυνητική παραίτηση από την αρχή της ειδικότητας.

¹⁶¹ Βλ. όπως παραπάνω υποσ. 7.

¹⁶² Καϊάφα – Γκμπάντι Μαρία, «Ε.Ε.Σ.: Οι ρυθμίσεις του Ν. 3251/2004 και η μετάβαση από την έκδοση στην παράδοση», ΠοινΔ/νη 11/2004, σελ. 1294 επ.

¹⁶³ Βλ. όπως παραπάνω, υποσ. 132, ΠοιΧρ. ΝΖ/2007, σελ. 198.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Εν κατακλείδι, το Ε.Ε.Σ. είναι ένα όπλο στη νομοθετική φαρέτρα της Ένωσης για την καταπολέμηση του εγκλήματος, και τη δημιουργία ενός χώρου ασφάλειας και δικαιοσύνης. Θα μπορούσε, δε, να ιδωθεί ως η «αντίστροφη όψη» της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων: σε ένα χώρο όπου ο καθένας κυκλοφορεί ελεύθερα και, άρα, δύναται να εγκληματεί, θα πρέπει και η σύλληψή του να μπορεί να γίνεται εξίσου εύκολα. Ο σκοπός του, ο οποίος ήταν η αντικατάσταση του θεσμού της έκδοσης μεταξύ των κρατών - μελών με ταχύτατες και ευέλικτες διαδικασίες, επετεύχθη ήδη από τα πρώτα χρόνια της ισχύος του. Το ερώτημα, εντούτοις, επί της διακινδύνευσης των ατομικών δικαιωμάτων των κρατουμένων έχει επανειλημμένα απαντηθεί αποφαστικά από το Δ.Ε.Ε. Μένει μόνο η σκληρή απάντηση της σύγχρονης πραγματικότητας του διεθνοποιημένου εγκλήματος, για να αποφανθούμε τελεσιδικώς επί της χρησιμότητάς του.

Επίσης, η εφαρμογή του μηχανισμού του Ε.Ε.Σ. στην πράξη, μετά την παρέλευση, δεκατριών ετών από τη θεσμοθέτησή του πάσχει από ορισμένες ατέλειες και ελλείψεις. Καθώς ο θεσμός αυτός είχε σαν σκοπό την πάταξη σοβαρών εγκλημάτων, όπως αυτό της τρομοκρατίας και συχνά χρησιμοποιείται εντελώς καταχρηστικά για την πάταξη εγκλημάτων μικρότερης σημασίας¹⁶⁴.

Συμπερασματικά λοιπόν ένα κοινό όραμα μεταξύ των κρατών μελών φαίνεται να πραγματώνεται μέσα από την πρακτική εφαρμογή του Ε.Ε.Σ., το οποίο όμως από ότι φαίνεται μέσω της ευρωπαϊκής νομολογίας, αλλά κυρίως της ελληνικής, στην οποία και στηρίχθηκε η παρούσα εργασία, έχει ακόμα μέλλον και θα πρέπει να γίνουν αρκετές προσπάθειες, ώστε να μην προσβάλλονται τα θεμελιώδη δικαιώματα των εκζητουμένων, όπως εκείνο της μετάφρασης και διερμηνείας, εξαιτίας της ταχύτητας διεκπεραίωσης των διαδικασιών έκδοσης και εκτέλεσης του Ε.Ε.Σ.

¹⁶⁴ Κυριτσάκη Ιωάννα, «Η εφαρμογή του Ε.Ε.Σ. στην πράξη – προβλήματα και προοπτικές», Αρμενόπουλος 7/2013, σελ. 1217 επ.

ΠΗΓΕΣ**ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ**

- Αναγνωσταράς Γιώργος, «Θεμελιώδη δικαιώματα και ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης: ο έμμεσος διάλογος του Δικαστηρίου της ΕΕ με το Γερμανικό Συνταγματικό Δικαστήριο», ΕφημΔΔ 5/2016, σελ. 572 επ.
- Αναγνωστόπουλος Ηλίας, «Στην Βαβέλ της Ευρωπαϊκής Ένωσης», ΠοινΧρ. ΞΣΤ'/2016, σελ. 241 επ.
- Αρβανίτης Δομίνικος «Το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση κατά την ποινική διαδικασία και η σχετική Οδηγία 2010/64/ΕΕ», ΠοινΔικ 7/2013, σελ. 640 επ.
- Βασιλάκης Ευάγγελος, «9+1 σκέψεις για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης», ΠοινΔικ. 2/2006, σελ. 204 επ.
- Βουρλιώτης Χαράλαμπος, «Ο θεσμός της εκδόσεως κατά το ελληνικό δίκαιο. Αίτηση εκδόσεως και εκτέλεση Ε.Ε.Σ.», ΠοιΧρ. ΝΖ'/2007, σελ. 198 επ.
- Καϊάφα - Γκμπάντι Μαρία, «Κοινές Δικονομικές αρχές ως βάση μιας διακρατικής ποινικής καταστολής», ΠοινΧρ. 2007, σελ. 675 επ..
- Καϊάφα – Γκμπάντι Μαρία, «Ε.Ε.Σ.: Οι ρυθμίσεις του Ν. 3251/2004 και η μετάβαση από την έκδοση στην παράδοση», ΠοινΔ/νη 11/2004, σελ. 1294 επ.
- Καλφέλης Γρηγόρης, «Έκδοση Ελλήνων πολιτών», ΠοινΔικ 10/2007, σελ. 1188 επ.
- Κυριτσάκη Ιωάννα, «Η εφαρμογή του Ε.Ε.Σ. στην πράξη – προβλήματα και προοπτικές», Αρμενόπουλος 7/2013, σελ. 1217 επ.
- Μακρής Φώτιος «Εγκλήματα διά του Τύπου», ΠοινΔικ, τεύχος 8-9/2010, σελ. 169 επ.
- Μουζάκης Διονύσιος, «Πρακτικά προβλήματα από την εφαρμογή του Ν. 3251/2004 για το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης», ΠοινΔικ 1/2012, σελ. 57 επ.
- Μπρακουμάτσος Παναγιώτης, «Αναφυόμενα ζητήματα κατά την εφαρμογή της εκτέλεσης ΕΕΣ – αιτημάτων έκδοσης και δικαστικής συνδρομής», ΠοινΔνη 7/2017, σελ. 601 επ.
- Μυλωνόπουλος Χρήστος, «Έκδοση ημεδαπού και εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης κατά ημεδαπού», ΠοινΛογ 2005, σελ. 770 επ.

- Μυλωνόπουλος Χρίστος, «Η αρχή της ειδικότητας στην έκδοση», ΠΧρ ΜΓ'/119, σελ. 117 επ.
- Συμεωνίδης Δημήτρης, «Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης (Ν. 3251/2004) και έκδοση Ελλήνων πολιτών», ΠοινΧρ. ΝΣΤ/2006, σελ. 194 επ.
- Συμεωνίδου-Καστανίδου Ελισάβετ, «Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και παράδοση ημεδαπών με σκοπό δίωξης (με αφορμή την ΣυμβΑΠ 591/2005)», ΠοινΔικ 5/2005, σελ. 587 επ.
- Συμεωνίδου-Καστανίδου Ελισάβετ, «Εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης των γερμανικών αρχών σε βάρος ημεδαπού (γνωμ.)», ΠοινΔικ 11/2005, σελ. 1312 επ.
- Συμεωνίδου - Καστανίδου Ελισάβετ., «Ο νόμος για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας», ΠοινΔικ 7/2004, σελ. 777 επ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Καρανικόλας Σπύρος, «Η Επίδραση του Ευρωπαϊκού Ποινικού Δικαίου στην Ελληνική Ποινική Έννομη Τάξη», εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012.
- Καρράς Αργύριος, «Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο», εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 2007.
- Καρράς Αργύριος, «Κώδικας Ποινική Δικονομίας – Συστηματική Ερμηνεία και Μεθοδολογική κατ' Άρθρο Ανάπτυξη», εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 3^η Έκδοση Αναθεωρημένη & Βελτιωμένη, Αθήνα 2016.
- Κεδίκογλου Φαίδων, «Ζητήματα έκδοσης και εκτέλεσης του Ε.Ε.Σ.», εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή 2014.
- Κονταξής Κ. Αθανάσιος, «Κώδικας Ποινικής Δικονομίας – Συνδυασμός θεωρίας και πράξης», εκδόσεις Αφοί Π. Σάκκουλα, Αθήνα 1989.
- Κωνσταντινίδης Άγγελος, «ΠΟΙΝΙΚΟ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ», εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2017
- Μαργαρίτης Μιχαήλ, «Ερμηνεία Κώδικα Ποινικής Δικονομίας», εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα 2008

- Μαργαρίτης Λάμπρος, «Διαγράμματα Ποινικής Δικονομίας», εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 3η έκδοση, Αθήνα 2004
- Μουζάκης Διονύσιος, «Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης», εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2009.
- Μυλωνόπουλος Χρήστος «Διεθνές Ποινικό Δίκαιο», εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα 1993.
- Παπαδαμάκης Αδάμ, «Ποινική Δικονομία. Θεωρία – Πράξη – Νομολογία», εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα – Κομοτηνή 2006.
- Φράγκος Γ. Κωνσταντίνος, «Έκδοση – Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης», εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2015.
- Peers, EU Justice and Home Affairs Law, Second Edition, Oxford University Press.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

- <https://powerpolitics.eu/%CE%B5%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CF%8C%CE%AD%CE%BD%CF%84%CE%B1%CE%BB%CE%BC%CE%B1%CF%83%CF%8D%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CF%88%CE%B7%CF%82/>
- https://analuseto.gr/to-evropaiko-entalma-sillipsis-grafi-i-vaso-nasiou/www.areiospagos.gr/nomologia/apofaseis_DISPLAY.asp?cd=Y9F6S8AFRH8O0XMN1C4262UH9ULCNZ&apof=324_2012&info=%D0%CF%C9%CD%C9%CA%C5%D3%20-%20%20%D3%D4
- <https://curia.gr/ap-4372012-arnisi-ektelesis-ees-logo-isxiron-viotikon-desmon-tou-ekzitoumenou-stin-ellada/>
- <http://www.ministryofjustice.gr/site/el/%CE%95%CE%A5%CE%A1%CE%A9%CE%A0%CE%91%CE%99%CE%9A%CE%97br%CE%94%CE%99%CE%95%CE%98%CE%9D%CE%97%CE%A3%CE%A3%CE%A5%CE%9D%CE%95%CE%A1%CE%93%CE%91%CE%A3%CE%99%CE%91/%CE%94%CE%B9%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%AE%CF%82%CE%94%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CE%A3%CF%85%CE%BD%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%83%CE%B5%CF%80%CE%>

[BF%CE%B9%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82%CF%85%CF%80%CE%BF%CE%B8%CE%AD%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82.aspx](#)

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

- Συμβ.Α.Π. 341/2017, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της NOMOS.
- Συμβ.Α.Π. 301/2017, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της NOMOS.
- Συμβ.Α.Π. 280/2017, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της NOMOS.
- Συμβ.Α.Π. 139/2017, δημοσιευμένη στο site: <http://www.areiospagos.gr/nomologia/apofaseis>.
- Συμβ.Α.Π. 136/2017, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της NOMOS.
- Συμβ.Α.Π. 99/2017, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της NOMOS.
- Συμβ.Α.Π. 50/2017, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της NOMOS.
- ΕφΑθ 3242/2016, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της NOMOS.
- ΣυμβΑΠ 1751/2016, δημοσιευμένη σε Πειραϊκή Νομολογία, Τεύχος Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2016.
- Α.Π. 1750/2016, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της NOMOS.
- Α.Π.1749/2016, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της NOMOS.
- Α.Π. 1665/2016, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της NOMOS και σε ΠοινΔικ 3-4/2017, σελ. 310 επ.
- Α.Π. 1403/2016, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της NOMOS.

- Α.Π. 920/2016, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της NOMOS.
- Α.Π. 855/2016, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της NOMOS.
- Α.Π. 646/2016, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της NOMOS.
- Α.Π. 256/2016, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της NOMOS.
- Α.Π. 141/2016, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της NOMOS.
- ΣυμβΑΠ 4/2016, δημοσιευμένη σε Πειραϊκή Νομολογία, Τεύχος Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2016.
- ΕφΑθ 4/2016, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της NOMOS.
- ΕφΑθ. 2/2016, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της NOMOS.
- ΑΠ 801/2015, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της NOMOS.
- Α.Π. 562/2015, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της NOMOS.
- Συμβ.Α.Π. 312/2015, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της NOMOS.
- Α.Π. 310/2015, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της NOMOS.
- Α.Π. 236/2015, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της NOMOS.
- Συμβ.Α.Π. 203/2015, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της NOMOS.
- Α.Π. 120/2015, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της NOMOS.
- Α.Π. 966/2014, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της NOMOS.

- Α.Π. 100/2014, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.
- Εφ.Αθ. 49/2014, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.
- Συμβ.Α.Π. 1554/2013, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.
- Α.Π. 855/2013, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.
- ΑΠ 437/2012, δημοσιευμένη σε <https://curia.gr/ap-4372012-arnisi-ektelesis-ees-logo-ixsiron-viotikon-desmon-tou-ekzitoumenou-stin-ellada/>.
- Α.Π. 324/2012, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.
- Α.Π. 167/2012, αδημοσίευτη.
- ΕφΛαρ. 334/2012, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.
- Α.Π. 1613/2011, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.
- Α.Π. 1499/2011, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.
- Συμβ.ΑΠ 908/2011, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.
- ΣυμβΑΠ 200/2011, δημοσιευμένη σε ΠοινΔικ, τεύχος 5/2011, σελ. 579 και σε Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.
- ΣυμΕφΑιγαίου 206/2011, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ και ΠοινΔ/νη τεύχος 2/2012, σελ. 122επ.
- Α.Π. 2310/2010, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.
- Α.Π. 1438/2010, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.
- Α.Π. 1411/2010, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.
- Α.Π. 1410/2010, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.

- Συμβ.Α.Π. 994/2010, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.
- Α.Π. 452/2010, αδημοσίευτη.
- Α.Π. 327/2010, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.
- Α.Π. 326/2010, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.
- Α.Π. 244/2009, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.
- Α.Π. 1547/2008, αδημοσίευτη.
- Συμβ.Α.Π. 132/2008, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.
- ΣυμβΑΠ 558/2007, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.
- Α.Π. 125/2007, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ και ΠοινΔ/νη τεύχος 1/2008 σελ.29 επ.
- ΣυμβΕφΑθ 25/2007, δημοσιευμένη σε ΝοΒ 55/2007, σελ. 1884
- Α.Π. 2030/2006, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ και ΠοινΛογ. τεύχος 6/2006, σελ. 2191επ.
- Συμβ.ΑΠ 1983/2006, δημοσιευμένη σε ΠοινΧρ ΝΖ’/2007, σελ. 402.
- Α.Π. 401/2006, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ
- Συμβ.ΕφΑθ. 46/2006, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ και ΠοινΔ/νη 2007/974.
- Συμβ.ΑΠ. 2348/2005, δημοσιευμένη σε ΠοινΔικ 2005, σελ. 521.
- Α.Π. 2149/2005, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ.
- Α.Π. 1313/2005, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ.
- Α.Π. 170/2005, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ.
- ΣτΕ 990/2004 Ολ, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ.

- Α.Π. 2270/2004, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ και ΠοινΛογ. τεύχος 6/2004 σελ. 2749 επ.
- Α.Π. 359/2004, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.
- Α.Π. 997/2002, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ και ΠοινΛογ. Τεύχος 3/2002, σελ. 1119 επ.
- ΣτΕ 2190/2001, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.
- Α.Π. 1346/2001, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ, ΠοινΛογ. τεύχος 5/2001, σελ. 1872 επ. και ΠοινΔ/νη τεύχος 5/2002, σελ. 525επ.
- Α.Π. 1811/2000, δημοσιευμένη σε ΠοινΧρ .ΝΑ'/2000, σελ.807 επ.
- Α.Π. 1267/2000, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών του ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.
- Α.Π. 1209/2000, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ και ΠοινΧρον. τεύχος ΝΑ/2001, σελ. 419επ.
- Γνωμ.Εισ.Α.Π. 983/1995, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.
- ΕφΑθ 50/1993, δημοσιευμένη σε ΠοινΧρ. ΜΓ'/1993, σελ. 429επ.
- ολομ.ΑΠ 462/1992, δημοσιευμένη σε Ελλ.Δ/νη τεύχος 33/1992, σελ. 939επ.
- Α.Π. 1382/1992, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ και ΠοινΧρ. τεύχος ΜΒ'/1992, σελ. 1048επ.
- ΓνωμΕισΑΠ 1/1990, δημοσιευμένη σε ΠοινΧρ. ΜΑ'/1991, σελ. 1056επ.
- Α.Π. 1260/1987, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ.
- ΕφΑθ 12/1987, δημοσιευμένη σε ΠοινΧρ. ΛΖ'/1987,σελ. 1005επ.
- Εφ.Αθ. 1/1986, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της ΝΟΜΟΣ και ΠοινΧρ/1986 σελ. 944.
- Α.Π. 1338/1983, δημοσιευμένη σε ΠοινΧρ. τεύχος ΛΔ'/1984 σελ. 276επ.
- Α.Π. 1250/1981, δημοσιευμένη σε ΠοινΧρ. τεύχος ΛΒ'/2002, σελ. 515επ.